

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felölős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Könyvtára
Tudja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 fr.).
Egyes száma Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A veszendők.

Budapest, augusztus 10.

(K.) Tul a Dráván elég sokáig panaszkodtak a magyarok. Most már, ahogy tudnak, segítenek magukon. Nikince és Mitrovic környékén a katolikus magyar családok kezdenek már áttérni a református vallásra. Okulnak Maradik falu példáján, amelynek magyar lakossága szintén csak úgy tudta megmenteni magarságát, hogy a toleránsabb protestáns egyház szárnyai alá menekült. Maradik, mint mostan Nikince és Mitrovic, eleinte könyörgőre fogta a dolgot, mert ha nem is akart kivetkőzni magarságából, de katolikus vallásához is ragaszkodott. Könyörgött tehát, hogy adjanak neki papot, akivel magyarul is érintkezhetik, aki neki magyarul prédikálhat. Mikor azonban könyörgése hiábavaló volt: az a maroknyi magarság ott a Dráván tul úgy választott magarságot és vallást között, hogy ezért a választásért a katolikusok ugyan megköveznék, de a magyar nemzet csak halásan ölhelheti szívére. Inkább maradt magyar, mint katolikus. Inkább áttért a protestáns vallásra, semhogy feladja nemzeti nyelvét, az utolsó kapcsot, mely régi hazájához fűzi. Nem illenék hozzánk, magyarokhoz, hogy a szlavóniai magarságnak illetően választását megindulás nélkül fogadjuk, illetően megpróbáltatását részvét nélkül olvassuk.

Mert nem könnyű próba az, melyet ez a kiszakadt magarság megállani kénytelen. Alig nyolc hónapja, hogy szlavóniai magyarok jajkiáltása hangzott át hozzánk, mert gyermekeik még a magyar betű megismerésétől is el vannak tiltva. Van odakünn horvát iskola, van német iskola, tanulnak ott románul és franciául is, de magyar betűvel a gyerek ott meg nem ismerkedhetik. A magyar nyelv, a magyar írás és olvasás nemcsak hogy nem kötelező, de még csak nem is

tűrt tantárgy a horvát iskolákban. S az a sok vasuti tisztviselő, aki magyar földről odaszakadt, az a sok kivándorló, aki ott keresi boldogulását, fájdalommal látja előre, hogy gyermekei elvesznek a magarság számára. Nincs iskolájuk, ahol a magyar betűvetés titkaiba behatolhatnának. Hogy a szülők vegyék át a tanító szerepét: az egy-két esetben talán lehetséges, de a legtöbb szülőt hivatalos elfoglaltsága és a kenyérszerzés gondja megakadályoz abban, hogy maga vegye át a hiányzó magyar tanító szerepét. Hogy pedig a boldogtalanok hazaküldhessék gyermekeiket magyar földre és magyar iskolákba: az meg éppenséggel lehetetlen. Mert az ilyesmi sok pénzbe kerül s akik arra szánták el magukat, hogy hazájukon kívül keressék a boldogulás módját, azoknak nincs sok pénzük. Azoknak kevés sincsen. S azért jajveszékelték a szlavóniai magyarok, hogy ők az utolsó Mohikánok, mert a gyermekeik már nem fognak magyarul panaszkodhatni. Nem is fogják megérteni a magyar szót.

De ez a megtagadott magyar tanító még csak a következő generáció magarságának ellojtását célozta. Ez az alattomoság még csak a jövőnek szólott. Pedig tul a Dráván a mai generáció magarsága is bántó szálka. Ezt is szívesen agyonütnék. Mivel azonban még se tilthatják meg, hogy kiszakadt véreink egymás közt magyarul ne társaloghassanak: ott próbálják őket fojtogatni, ahol lehet. A hivatalos érintkezésben perhorreszkálják a magyar szót. Még azt is rossz néven veszik, ha valaki elárulja, hogy tud vagy ért magyarul. Strossmayer ur pedig, a mi régi jó barátunk, gondoskodott róla, hogy a templomban és a templom körül se legyen alkalmuk magyar szót hallására. Csak egy kis káplánt kértek tőle, egyetlen egyet, aki velük magyarul beszéljen, aki nekik magyarul prédikáljon. Azt is megtagadta. Mire jó a magyar káplán? Nem kell. Nem ad. Mentül hamarabb felejtik el a magyar szót,

annál jobb. Így gondolta, ha nem is mondta. S csak mikor az elkeseredett magyarok azzal fenyegetőztek, hogy áttérnek a protestáns vallásra, nem hitéli meggyőződésből, hanem nemzeti érzésből: akkor jiedt meg egy kicsit Strossmayer ur. Akkor adott nekik magyarul értő káplánt, de egyben lakatot is tett a szájára. Hogy ne merjen a magyaroknak magyarul prédikálni! S így szánta el magát tul a Dráván a magarság, hogy sorra átmegy a protestáns egyházba, mert ott legalább magyar maradhat és nem lesz több dolga Strossmayer urral és az ő társaival.

Rendszeres munka ez tehát: egy időben fordul a mai generáció s a jövő nemzedék magarsága ellen. Attól a magyar papot, ettől a magyar tanítót tagadja meg. S rendszeresen állítja a kelepceket, melyekben a horvát és szlavon földre került magarság hazája számára elveszen. Ha már most megdondoljuk, hogy mi magyarok milyen lojálisak, milyen együgyüen türelmesek tudunk lenni a mi nemzetségeinkkel szemben; hogy az oktatás kötelezően magyar nyelve mellett nálunk szerb, román, tót, horvát és szász nem kénytelen elhanyagolni a maga anyanyelvét; hogy a Strossmayer ur horvát hiveinek a Muraközön, de az országban délre és nyugatra, valahová csak horvátok telepedtek, horvátul engedünk prédikálni: — akkor ez a rendszeres akció a horvát-szlavon földre került magarság ellen nemcsak szomorú, de egyszerűen szégyenletes. Ha véreink egy szó, egy mukkanás nélkül dobnák oda a kényelem és önérdék bálványának magarságukat: azt sem nézhetnék megdöbbenés nélkül. De mikor a kétségbeesés hangján kiáltanak át hozzánk és még hitük eldobásának lángjaival is intenek, figyelmeztetnek, hogy micsoda veszedelemben van tul a Dráván a magarság: akkor a megdöbbenés egymagában szégyen volna. Itt cselekedni is kell. A jövő

TÁRCA.

Szilágyi Dezső.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Vészi József.

Az Übermenscheket a magány kíséri végig éltök utján, egészen a koporsóig. Erősek, tehát büszkék; büszkék, tehát zordak. Szigorúságukban valami felsőleges durvaság ölelkezik valami vad kegyetlenséggel. Kacagják, vagy szidják az alattuk nyüzsgőket. Korholásuk csak sebez, de hahótájuk öl. A tömeg nem éri fel őket észszel: ámul rajtuk, vagy retteg tőlük. Nekik pedig eszük ágába se jut, hogy akaratauk hatalmát s eszméik merészségét apróra vagdalva tálalják elébe a szüktorku tömegnek.

— A szememre vetik, hogy érthetetlen vagyok; de a fene akarja magát velük megértetni! — így fakad ki Nietzsche, az Übermensch bölcselőtőnek szerzője.

Szilágyi Dezső is így vélekedett. Borongásai, melyek hol fájdalmas rezignációk, hol lelkének vulkanikus megrendülései voltak, az ő gondolatműhelyének nagy magányosságában folytak le. Ez az ember lelkileg teljesen elszigetelt életelt. A hétköznapi becsvágyakat, a tuattőrekvéseket figyelmére sem méltatta. Viszont az átlagos emberek el sem tudták képzelni, mekkora gondolatok formálódtak abban a megdöbbenő aranyu koponyában, miféle álmok szövődtek abban a fé-

lelmesen rejtelmes lélekben, micsoda óhajokat váltott ki szívéből az örökös elmélkedés, szenvedélylyé milyen indulatok lángolása fokozta e vágyakat. Idegenül bolyongott idegen emberek között.

A magyar nemzet, amíg ő élt, két részből állt, amely két rész között olykor áthidalhatatlan ellentétet feszültsége működött: az egyik részen állott a huszmillió magyar honpolgár, a másikon Szilágyi Dezső egymaga. A nemzet nem mindig állt perben Szilágyi Dezsővel, de Szilágyi Dezső örökké pereskedett a nemzettel. A lelke olyan volt, mint az izlandi Geizerek: izzó iszapot lövellt ki belőle szakadatlanul. Érezte, hogy nincsenek ők egymásnak teremtvő: a magyar nemzet és ő. Van valami, ami örökösen közjük furakodik: a meg nem értésnek démona, vagy pedig — ami ennél is rosszabb — a félreértés furiája.

— Látom tisztára, fakadt ki belőle nem egyszer a panasza, hogy nem kellet nekik. Megsüvegelnek, respektálnak, de iszonyodnak tőlem. Tudom, hogy léhábnak kellene lennem, hizelkednem, kétrét görnyednem, koncokkal biztató kegyeket osztogatnom, akkor mellém szögödnének — talán. Én pedig ilyen módon nem fogom őket megnyerni. Inkább őket ne nyerjem meg, semhogy elveszítsem magamat.

Magányosságát néha unta, néha nyügül érezte, olykor ki is vágyakozott belőle, — de azért sirja küszöbéig mégis rabja maradt. Az ember olykor megdöbbenet modorának és társalkodása

alanyainak hihetetlenül szeszélyes változásain. Az egyedüllétekből, amelynek csendjét csak egy vagy két meghitt barátal osztotta meg, időről-időre beleugrott az emberekkel való sűrű érintkezés forgatagába. Ilyenkor aztán otthon hagyta dacoságait, keserűségeit, feneketlen megvetéseit és mosolyt öltve magára, hódítani indult. Arcán nyájas derű, ajkán kellemes évelődés játszott ilyenkor. A királytigris behuzta karmait s adta a játszi kedvteléssel szórakozó kandurt. Csabos akart lenni, rokonérzéseket akart kelteni, erős baráti köteleket akart magához fűzni. De a szemében ott villogott valami szilaj tűz: gyűlölte önmagát, amiért kiment a vásárra hétköznapi fogásokkal hétköznapi barátságokat toborozni. Nem is voltak ezen a téren sikerei. A cicázó kandurban az emberek megéreztek az önmagát fegyelmező királytigris zord és veszedelmes fenségét. Követték ugyan néhányan, de óvatosan és messziről. Akik követték is, abban reménykedtek, hogy szétmarcangol majd másokat, akiket jó volna eltenni láb alól. De volt rá gondjuk, hogy amikor rájön a vérszomjuság, ők könnyen és hamar ugorhassanak el mellőle.

Igy hát nyomon követte Szilágyit mindig és mindenütt a magányosság. Mennél több ember között forgott, annál sivárabb volt az ő egyedülléte. Olykor tréfálkozott, vitakozott, szikrázó elmésséggel csevegott zajos, nagy társaságokban; de lelkének csak egy piciny töredéke volt ott elfoglalva. A pillantása ilyenkor is a távolban

generáció megmentésére tegyék meg a szükséges lépéseket azok a gazdag közművelődési egyesületek, melyeknek nemcsak a már eloláhosodott magyarságot, de a veszélyben forgó magyarságot is illik szárnyaik alá fogadni. Nekik kell módját találniok, hogy azok a szlavóniai magyar gyerekek ne veszzenek el a tanítók hiányában a magyarságnak. Viszont a gyermekek szülőit ne téveszse szeme elől a kormány. Ma Nikince és Mitrovica magyarsága úgy segít magán, hogy áttér a protestáns hitre. S lehet, hogy ez megmenti őket a magyarságnak. De hátha nem? Mit dobjon és mit dobhat el az ősi hite után, ha ez már nem volna elég, csak hogy magyar maradjon? Azok mellett, akiket olyan nehéz megnyerni a magyarságnak, gondoljunk azokra is, akiket olyan könnyű elveszteni a magyarságnak...

BELFÖLD.

Goluchowski Ischlben. Bécsből táviratozik, hogy gróf Goluchowski külügyminiszter ma szabadságának megszokásával Bécsbe utazott és holnap Ischlbe megy a királyhoz.

Tisza Kálmán Nagyvárán. Tisza Kálmán levelet írt Hlatky Endrének, a nagyváradi szabadelvűpárt elnökének, amelyben arról értesíti, hogy beszámolóját szeptember 4-ikén tartja meg.

A kisbecskerek választás. Temesvárról telegrafálják: Temesvármegye központi választmánya Kábdob Gergely alispán elnöklésével ma ülést tartott, amelyen a kisbecskerek képviselőválasztás napját augusztus 19-ére tűzte ki. Választási elnök Darabánth János megyei főügyész lesz.

Horánszky Nándor beszámolója. Horánszky Nándor, a szépsíi kerület képviselője tudvalegőleg augusztus hó 26-án tartja beszámolóját. Fogadására már most is nagyban készülnek. Az állomáson Szekeres Ödön, a premontréi-rend jáászvári kormányzója fogadja. Fogadás után Bartalos János ügyvéd lakására hajtának, ahonnan küldöttségileg kéri től a beszámoló megtartására, amely után nagyszabású banket lesz. Ennek végzetével Jászóra mennek, ahol dr. Takács Menyhért preláts vendégei lesznek. Horánszky újból való megválasztása egész bizonyos, bár ellenjelöltek is emlegetnek, így a többiek közt Boglár Lajos metzenzéfi orvost néppárti programmal. Komolyan azonban semmiféle jelölés nem jöhet számba Horánszkyval szemben.

A választások előtt. A visói kerületben a szabadelvű választók nagy többsége újra Nagy Ferenc kereskedelemügyi államtitkárát léptette föl. Hír szerint Maris Illés dr. román nemzetiségű m.-szigeti ügyvéd is újra fel akar lépni, de kevés kilátása van sikerre. — A sapatagi kerületben szintén az eddigi képviselő, Mihály Péter léptették fel újra a szabadelvű választók. Ellenjelöltje valószínűleg nem lesz a máramaros-szigeti kerületben csak a mostani képviselő, Lator Sándor nevét emlegetik. — Az ökörmerei kerületben gróf Telesi Gyula dolhai nagybirtokos és Seján Antal nyugalmazott kir. táblai bíró között már most is heves a küzdelem. Mind a két jelöltnek sok híve van a kerületben, de azért Telesi grófnak több kilátása van a győzelemre. — Huszon az eddigi képviselőnek, Nyegre Lászlónak eddigéle nincs ellenjelöltje. — Tésón az eddigi képviselő Rétyi Mihály mellett Pogány Ödön vármegyei árvaszéki elnököt is emlegetik.

A trencsényi választókerületben az e hó 7-én tartott értekezleten, mint már említettük, Ucsnay Ernő polgármestert jelölték a szabadelvű választók. Rákosszky Géza, a kerület mostani képviselője, hír szerint, nem szándékozik újra fellépni. A szabadelvű választóknak egy része állítólag Polyák Bélát, a baáni kerület mostani képviselőjét fogja jelöltetni. A néppárt ebben a kerületben meg sem kísérel a harcot. — A baáni kerületben mozgalmasabbnak ígérkezik a választás. A szabadelvűpárt itt Baross Jusztin alispán körül csoportosul, aki már kijelentette, hogy a jelölést el fogadja. Ellenfele a néppárti Mihály József baáni apátlébanos lesz. — A puchó-illatai választókerületben Kálmány György a szabadelvűpárt jelöltje. A néppárt Chocholus Bálint pruszkaik esperest lépteti fel ellene. — A vágbesztercei kerületben Számbokréthy Emil szabadelvűpárti képviselőnek eddig nincs ellenjelöltje és valószínűleg nem is lesz. — A nagybittai kerületben meg egyik párt sem állította fel jelöltjét. Hír szerint Urbanovszky Ernő agkorára való tekintetből nem lép fel. Emlegetik itt is Baross Jusztin alispán, azonkívül szó esett Sipeky Sándor volt képviselőről és ifjabb Holzmann Lajos bittsei ügyvédéről is. A néppárt jelöltjéül Teszelszky József esperest emlegetik. — A zsolna-rajceki kerület szabadelvű választói ismét dr. Smialovszky Valért, a kerület eddigi képviselőjét jelölték. A néppárt dr. Szüllő Géza budapesti ügyvédet akarja jelöltetni. — A kiszecca-ujhely-várnai kerületben a szabadelvű pár Hayán Imre főszolgabíróat fogja jelöltetni. A csacsi kerület szabadelvű párti polgárai még nem állapodtak meg a jelölt személyére nézve. Legszívesebben választanák meg eddigi képviselőjüket, Ráth Péter, akit egyhangulag választanának meg, de ha Ráth Péter föl nem lép a néppárt is állít jelöltet Steszki predméri plébános személyében. A szabadelvűk között emlegetik itt is Sipeky Sándort, továbbá Ráth Péter vezét, Kárcsonyi Gézat, a kassa-oderbergi vasút titkárt is.

A hajdú-nánási választókerületben a szabadelvűpárt gróf Degenfeld Pál téglási nagybirtokost jelölte. Ellenjelöltje Rákosi Viktor lesz ügytelenségi programmal.

A bácsalmási kerületben Jankovácson tartott népes értekezleten az ott személyesen megjelent Latinovich Gézat jelöltnek kiállították ki. Latinovich a jelöltséget elfogadta.

révedezett, tágas lelkének rejtett eszméinél és vágyainál, amelyekkel unos-untalan társalkodott.

Az ő egész élete nem volt egyéb szakadatlan mérésnél. Méregette az embereket, az emberek erkölcsi és szellemi értékét, gondolataikat és jellemüket. A mérték pedig, amelyet alkalmazott, ő maga volt. A többieknek ez csak kellemetlen volt; neki magának ez volt a szerencsétlensége. Ezért volt ő örökös egyedüllétre kárhoztatva; ezért élt leküzdhetetlen, sőt enyhíthetetlen elszigeteltségben.

Magányosságának legsivárabb korszaka a nyári obstrukciótól a Bánffy bukásig terjedő idő volt. Mikor a sajtószabadság védelmére megindult parlamentben és sajtóban az emlékezetes küzdelem, Szilágyi Dezső akkor már türehtetlenek és tarthatatlannak érezte úgy saját magának, valamint az országnak állapotát. De a küzdelmet reménytelennek nézte. Ugy hitte, az ellenzéknek hamarabb fogy el az ereje, mint Bánffynak a türelme; ha pedig az ellenzék mégis győznie lélekzettel, akkor Bánffy fölcsatolja az országgyűlést s az új választásoknál elsöpri a kisebbséget.

— Onnan fentről, tört ki belőle egy estén a sötét panasz, az elnöki dobogóról tehetetlenül nézem ezt a tusát. Egy enervált nemzetnek maroknyi kisebbsége — s ez is inkább dacból, mint hiszta öntudattal — védelmére kél egy alapvető

közszabadságnak. S ott van az az óriási többség, amely egykedvűen szemléli a küzdelmet. Egyetlen szavával, egyetlen taglejtésével megmenthetné a sajtószabadságot, de a füle botját sem mozgatja meg. Kaucusukból van a hátgerincük. Nem képviselői ezek a nemzetnek, hanem udvaroncái a hatalomnak. Nem az a baj, hogy gyengék. A veszedelem ott van, hogy szerelmesek a gyengeségükbe és irtóznak az erőtel, mint valami kárhozatos dologtól.

— Hát mért nem csap le közéjük? — kérdeztem én. Hisz önnök egyetlen szava megállíthatná a végzetes folyamatot.

— On is csak olyan felületes, mint a többi zsurnaliszta, pattogott Szilágyi Dezső. Hogyan viseljem én egy ilyen fellépés dokázatát? Ki követne engem? Legfeljebb, ha négyen-ötten a többségből. Magamra hagynának, s én felesaphatnék szépen a Marjai Péterek és Major Ferencok pártvezérévé. Köszönöm, de nem kérek ebből a tisztelességből. Lesz igenis idő, amikor lerohanok arról a dobogóról. Maguk még nem ismerik azt az embert, aki most Magyarország miniszterelnöke. Odáig viszi az még a dolgokat, hogy szembe kerül az ő hatalmi érdeke az alkotmány épségével vagy folytonosságával. Én megjósolom, hogy idejütnek. S ha ott leszünk, akkor Bánffy előtt — meglássa — a döntő szempont a hatalmi érdek lesz. Az én

Az állami tisztviselők mozgalma.

Budapest, augusztus 10.

Az állami tisztviselők kongresszusát előkészítő központi bizottság gazdasági albizottsága László Pál kir. tanácsos, pénzügyigazgató elnöklete mellett e napokban tartotta alakuló ülését, melyen alelnökké Mezziczky Elek, jegyzővé Fejér Vilmos választott meg. A bizottság, melynek feladata a kongresszus költségeit előteremteni, határozata alapján mindenekelőtt az ország tisztviselői köréből alakult összes egyesületek, szövetkezetek és egyéb intézmények igazgatóságaihoz fordul s ezeket kéri fel, hogy a kongresszust anyagilag is támogassák. A bizottság ily módon tekintélyes összeget remél behozni, mert ezek az egyesületek eddig is mindig elől jártak ott, ahol a tisztviselők ügyéről volt szó.

A Nyitra vármegye területén lakó állami tisztviselők nagyérdéki memorandumba foglalták össze méltányos kívánásaikat és a memorandumot kérvény alakjában felterjesztették Széll Kálmán miniszterelnöknek. A kérvény vázolja a tisztviselők sanyaru helyzetét és aztán szembe száll azzal a törekvéssel, hogy a tisztviselői kérdés fogyasztási és hitelszövetkezetekkel és segítő egyesületekkel oldassék meg. Azt meg egyszerűen szerencsétlen eszmének mondja, hogy a magyar társadalom jótékonyága is igénybe vétessék szomorú helyzetük javítására:

Hát, ugymond, mi, a magyar nemzetnek munkabíró és kötelességeinket híven teljesítő ifai versenyzünk a munkaképtelen koldusokkal s a magunk számára eőlük törekedjünk elhalászni a társadalom aizmiznáját? Ezt a magyar tisztviselői kar meg nem teheti, de szükségüköde és nyomora dacára is sokkal önértesebb, semhogy ezen lépésre rábírható volna.

A fennlétező bajokat csak gyökeresen lehet orvosolni. S mi, akik az államigazgatásban hivatásunknál fogva szakértők vagyunk, tudjuk jól, hogy a gyökeres orvoslás semmi nehézségeket nem okozhat. Evi költségvetésünk meghaladja az ezer millió korona kiadást. Évek óta folyton szaporodnak a kiadások, olyannyira, hogy azok az utolsó években jóval nagyobb állandó évi többletre ragnak, mint amennyibe az állami tisztviselők fizetésének javítása kerülne. S ha elsőrendű nemzeti kötelesség teljesítéséről, a nemzet munkásainak felségítéséről van szó, vajjon akkor a költségvetés mérlegében azonnal olyan nagy zavar állana be? Bizonyára nem.

De tegyük fel, hogy a magyar állami tisztviselők helyzetének gyökeres javítása áldozatot követel a nemzetől, vajjon ez a nemzet, mely ezer éven át küzdött a létért, nem hozná meg az áldozatot egyik kiváló nemzetentartó elem létének lehetővé tételéhez s ez által magának a nemzet alapjainak megerősítéséhez?

A nemzet bizonyára meghozza az áldozatot, meghozza annál is inkább, mert az egyeseknek nagyobb megterhelése nélkül is könnyen elérhető

cselkevésemnek ideje akkor következik el. En látom a lejtőt, látom a lejtő felé való iramodást. Utját állni a bajnak nem tudom, mert egyedül vagyok. Ha oda jutunk, akkor feláldozom magam. Ledobom magamat elébük. Vagy végig taposnak rajtam, vagy megbotlanak bennem. De meglássa, akkor sem lesz elég követőm. Ez a nemzet erőtlén. Aki a nyakán ül, annak behódol feljöttlenül és korlátlanul.

Elborongott néhány pillanatig, s aztán hozzátette:

— Itt ebben az én magányomban várom be a válság idejét. Közéjük se megyek többé. Nem akarom látni még a színüket sem. Orgiákat hadd dözsöljék végig nélkülem. Mámoruknak sem tanuja, sem osztályosa nem leszek. Tudom, megint befeketítenek odafent. Azt sem bánom. Önérzetem árán nem fogom magam az ő rágalmak alól kiváltani. Már ki is kezdtek engem. Hallom, azt terjesztik felőlem, hogy amikor a koronának előterjesztést, azt mondtam volna ő felségének: „Hiába minden, felséges ur, ezen az árkon át kell ugornia”. Nyilvános cáfolatra ezt a nyomorult ráfogást nem érdemesítettem. De magának itt megmondom, hogy az egészről egyetlen szó sem igaz. Ilyen hangon senki sem merhet szólani ahhoz az uralkodóhoz, aki nekünk ko-

UJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, kerethe való színes képet ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrásy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

mi pedig ezzel szemben egyszer s mindenkorra lemondunk az évenként kiosztatni szokott pénzbeli jutalmakról, illetőleg a pénzbeli jutalmazások megszüntetését azon okból is kérjük, mert míg a tisztviselő hazáját híven s odaadó szorgalommal, nem pénzbeli jutalom reménye fejében, hanem törzsfizetésért köteles szolgálni, addig a sok esetben méltatlanokat is ért ilyen nemű jutalmazás a hivatalnok karban kellemes érzést egyáltalán nem fakaszt. Kérjük továbbá a segélyezésekre előírt összegnek egyötöd részükre való leszállítását, a fenntartott összegnek gyümölcsözés végett postatakarékpénztárnoknál leendő elhelyezését és segélyben kizárólag azoknak megfelelő összegekben részesítését, kiket annak kérésére nem orvosi bizonyítvány, hanem oly köztudomású csapás kényszerít, melyet 50—60 koránál elviselhetővé tenni nem lehet.

Mozgalmunk nem osztályharc, nem alattomos hadjárat a felsőbb hatóságok ellen; mert mi senkivel szemben állást nem foglalnunk, csak a valamivel tisztességesebb megélhetést kívánjuk elérni; s mert fellettes hatóságaink iránt mindig a legnagyobb tisztelettel és engedelmességgel viseltetünk, ezt pedig kötelességérzetből tettük, melyen még azon nem várt eset sem változtatna, ha alázatos kérelmünk meghallgatásra egyáltalán nem találna.

Ez okból mély tisztelettel esedezni bátorkodunk, kegyeskedni a magas törvényhozás elé oly javaslatokat előterjeszteni, hogy a magyar állami tisztviselők helyzete a következő irányban javíttassék:

1. Az összes állami tisztviselők fizetése emeltesse oly összegre, amilyen az osztrák állami tisztviselők, lakpénze pedig egyenlővé tétessék a katonatisztek részére megállapított lakpénzzel, mert ugyanazon feladatokat végezvén, mint az osztrák tisztviselők s az állam érdekeit éppúgy szolgálván, mint a katonatisztek, a jog és igazságnak követelménye, hogy velük egyenlő elbánásban részesüljünk.

2. Az állami tisztviselők gyermekeinek jobb s könnyebb nevelhető végett létesítenek az ország több városában internátusok úgy a fiúk, mint a lányok részére, az állami, vagy államilag segélyezett iskolákban pedig a tisztviselők gyermekei tandíjmentességben részesüljenek. Az állami ösztöndíjak kiosztásánál a hasonló előmenetel kimutatása esetén a tisztviselők fiait birjanak elsőbbséggel, a katonai tanintézetekben pedig a katonatisztek fiait részére biztosított előnyöket élvezzék.

3. Az összes állami tisztviselők szolgálati viszonyait törvényesen szabályoztassanak.

4. Az állandó ellátásnál a szolgálati idő általában 35 évre szállítassék le.

5. Nevelési pótlékban minden, tehát ha egy gyermek maradt, ezen egy is részesüljön, temetkezési járulék pedig kivétel nélkül minden tisztviselő után járjon.

6. Az özvegyi nyugdíj és a gyermekek nevelési

ronás királyunk, császára az osztrákoknak, a legrégebbi dinasztiaának feje s az európai uralkodók doyenje. Hogy mit mondtam a fellejemennek, az mellékes; de hogy ezt nem mondhattam, az nyilvánvaló dolog. Aki ilyet mondana ő felségének, aki ekkora tiszteletlenséget követne el, azt egyszerűen kivezetetné a szárnysegédjével. Hanem ők azért rám fogták ezt a butaságot. Fognak ők még rám egyebet is. Nem törődöm vele. Megyek a magam útján s ügyet sem vetek az egész komániára.

Szilágyi Dezső jóslata az utolsó botűgig beteljesült. Talán hamarabb, semmint ő maga is gondolta volna.

Ausztriában és minálunk egyszerre indult meg a viharos obstrukció a gazdasági kiegyezés ellen. Nem egyforma esélyekkel. Mert Ausztriában ott van kisegítő eszköz a 14. §., amelynek segítségével a parlament nélkül, sőt a parlament ellen is lehetséges a formaszert alkotmányos kormányzat. A szlávok és németek indulatos ösztöztetése tehát nem is a gazdasági kiegyezés szempontjából érdekelte Szilágyit, hanem mint most már nyíltan kifakadó fekély a nemzetiség meghonosítás nyavalyájától megtámadott osztrák államszervezet testén. És csudálatos, de Szilágyi figyelmét nem az a kérdés ragadta meg, hogy meddig bírja el Ausztria

pótléka felemeltessek s annak kiszabásánál az apa szolgálati ideje is figyelembe vétessék.

A soproni állami tisztviselők tegnapelőtt este dr. Rátz Ottó törvényszéki bíró, intéző-bizottsági elnök vezetése alatt gyűlést tartottak és miután fölolvasták és örövendetes tudomásul vették Sopron város képviselőjének, *Fabinyi Theofil*nak levelét, amelyben megígéri, hogy a tisztviselők kérvényét benyújtja a képviselőházhoz és azt teljes odaadással támogatni fogja, — megállapították a kongresszuson előterjesztendő kívánások pontozatait. E szerint kívánják, hogy:

1. A tisztviselők fizetése az osztrák tisztviselők fizetésével legyen egyenlő.

2. A lakáspénz olyan legyen, mint a katonatiszteké.

3. Készüljön szabatos szolgálati pragmatika.

4. A teljes nyugdíj-képesség szolgálati évszáma harmadára szállítassék le.

5. A nyugdíjba menő tisztviselő kapja lakáspénzét nyugdíjas állapotában is.

6. Az özvegyi nyugdíj legyen: az elhalt férj legutóbb élvezett fizetésének 40 százaléka, fél szálláspénz és megfelelő nevelési pótlék, tekintet nélkül a gyermekek számára.

A szombathelyi állami tisztviselők intéző-bizottsága dr. Laky Kristóf kir. kuriai bíró, törvényszéki elnök elnöklete alatt legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy az országos kongresszuson öttágu küldöttséggel képviselteti magát. A küldöttség tagjaivá dr. Laky Kristóf kir. kuriai bíró, törvényszéki elnököt, *Kassai F. József* kir. tanácsos, pénzügyigazgatót, *Bárdossy László* kir. ügyészt, *Krammer Nándor* pénzügyi számvető és *Pálffy Boldizsár* polgári leányiskolai igazgatót választották meg.

KÜLFÖLD.

Prade lemondása. Bécsben ma *Prade* képviselőházi alelnök lemondása a legnagyobb politikai esemény, a lapok erről vezérokicikéznek. A német pártok, a nagynémetek kivételével, valamennyien sajnálatosnak tartják *Pradenek* a képviselőház elnökségétől való visszalépését. A német néppárti képviselők ma délután pártgyűlést tartottak, amelyen *Prade* lemondásáról és az el által támasztott helyzetről tanácskoztak. Ma délelőtt előzetes konferencia volt. Ezen felolvasták *Prade* levelét, amelyben kimentti magát a gyűlésről való távolmaradása miatt, bejelenti az alelnökségről való lemondását, mely megmáshíthatatlan. *Prade* levelét sajnálatos tudomásul vették.

Bécsből táviratozzák: A Mura melletti Bruckban a német néppárti képviselők ma gyűlést tartottak. *Pradenek* képviselőházi alelnökségéről lemondó levelére megleghangu távirattal válaszoltak, melyben *Pradet* szándékának megmáshítására kérték és egyuttal kikelték a nagynémetek agitációja ellen, mely *Pradet* lemondására bírta. E személyes kérdés után azt a

ezt a gyilkos kontroverziát; hanem egész érdeklődését az a férfias, szívós, semmiféle tekintetűl vissza nem riadó, kíméletet fölfelé sem ösmerő elszántság kötötte le, amelylyel a dulakodó osztrák táborok mindegyike sikra szállt a maga igazáért.

A Reichsrath izgalmas éjjeli ülése után így szólt Szilágyi Dezső hozzám:

— Lásna, azok odaát egész emberek. Átértik és átértik a maguk nemzeti problémáját és kitűzött céljuk érdekében szilajul végiggázolnak mindenben. Van valami imponáló vonás ebben a harcban. Az a boldogtalan Ausztria államnak gyászosan nyomorult, parlamentje az anarkia szégyenletes tivornyáinak lett a színhelyévé. De nemzetiségűi törekvéseik férfias ereje előtt kalapot kell emelni. Ott sem a szláv, sem a német nem pislog ravaszul és gyáván fölfelé. Teli torokkal, harsány hangon ordítják világra erős és egészséges indulataikat. Nálunk a politikusok egész törekvése arra megy, hogy fölfelé kormányképesek maradjanak. A trónra sandítanak göresösen; s hogy lenn mi történik, azzal a kutya sem törődik. Ausztriában bizony mind a két tábor a maga igazát nézi csupán, a népre támaszkodik, alulról szedi minden erejét. Ezt az egyet meg tanulhatnók tőlük. S higyeje el, felülről sem lenne semmi baj belőle. A Habsburg-dinasztiának

határozatot hozták, hogy a jövőben a parlamentáris budget létrehozatala, valamint a kiegyezési bizottságnak való munkálkodás érdekében fognak működni. Több szónok hevesen kikelt a minden téren növekedő klerikalizmus és a német vámtarifa-tervezet ellen.

Franciaország és Törökország konfliktusa. A francia lapok nagyon komolyan veszik a Törökországgal való konfliktust. A *Figaro* ugyan azt írja, hogy *Constans* francia követnek tegnapi kihallgatása a Jildiz-kioszkban a konfliktus elintézésére fog vezetni. Más lapok azonban nagyon világosan utalnak arra, hogy a francia földközi tengeri hajóraj második osztálya Villa franca előtt várja a tengerészeti miniszter rendelkezéseit s hogy e hajóraj utránya minden bizonyára *Konstantinápoly felé* vezet.

Párisban *Delcassé* külügyminiszter *Mumir bég* párisi török nagykövetnek tudomására hozta, hogy augusztus 20-ig végleges és döntő választ követel.

Ezalatt *Konstantinápolyban Ibrahim bég* főszertartásmester a porta nevében újabb előterjesztéseket tett *Constans* francia nagykövetnek a konstantinápolyi rakpartok megváltása tárgyában. *Constans* azonban ezeket az előterjesztéseket visszautasította azzal, hogy ragaszkodik a konfliktusnak az általa már precizirozott feltételek alapján való megoldásához.

Ezenkívül egyéb bajai is vannak a portának. A szultán remeg életéért s ennek következtében a letartóztatások napirenden vannak. Tegnapi nagy házkutatás volt *Stambulban*: több örmény emberről lázó iratokat találtak; az illetőket letartóztatták. Ezeket a tömeges letartóztatásokat azzal hozzák kapcsolatba, hogy a szultán trónralépésének évfordulója alkalmával rendezendő ünnepeken a közbiztonság kifogástalan legyen.

Törökország nemzetközi helyzetéről a következőket írja egy Európában élő új-török:

A súlyos anyagi zavaroknál csak a korrupció nagyobb és ehhez még az albán és arab törzsek békétlenkedése járul. A reformokat a műveltebb generáció mind hangosabban követeli, az öregek pedig makacsul ellenszegülnek minden olyan lépésnek, mely a mostani elviselhetetlen állapotokon változtathatna. Ennyi belső bajt és zavart természetesen a hatalmak sem hagyhatnák kiaknázatlanul. Ausztria-Magyarország elég passzívan viselkedik ellenben Anglia és Oroszország ügyesen folytatják aknamunkájukat. Oroszország tekintete egyelőre a Dardanellák felé irányul és hálából azért, hogy Ausztria-Magyarországgal egyetértőleg biztosították Macedoniában egy kis időre a státuskvót szabad közlekedési jogot akar a török vizeken flottája részére, illetve hadihajóinak a Dardanellákon való átvonulást akarja kieszközölni. Anglia egyelőre a kedvét használja föl eszközül engedmények kicsikarására. Szó van róla, hogy egyelőre az Alexandriából Arabián át Beud-

megvannak a maga házi érdekei, de ezeknek keretén belül szívesen honorálnák Magyarországon a nemzeti akaratot. Tudják Bécsben, hisz' tudja egész Európa, hogy a mi nemzeti akaratunk nincs ellentétben a dinasztia házi érdekeivel. A magyar nemzetnek minden törekvése végéig az egész vonalon szorosan érintkezik a nagyhatalmi érdekkörrel. De mi mégis gyávák vagyunk, magunkba fojtjuk aspirációinkat, egy hangos szót nem merünk a trón számolya előtt kiejteni. Csuszunk-mászunk ott, ahol emelt fővel kellene megállanunk. Higyeje el, nem lehet ezzel a nemzettel semmi okos dolgot csinálni.

Valamelyik estén szokás szerint éppen együtt szivarozgattunk Szilágyi dolgozószobájában, amikor behozták az estilapot, amely hírül adta az osztrák obstrukció legizgalmasabb ülésének részleteit. Szilágyi odaadta elem az egyik estilapot, s türelmetlenül rivalta:

— Olvassa hangosan!

Mikor odaértem, hogy Resel szociáldemokrata képviselő felkuszott az elnöki dobogóra és *Abrahamovics*nak a fejéhez vágta az elnöki eszengőt, letettem az újságlapot, s mosolyogva így szóltam:

— Mi lenne, kegyelmes uram, ha valaki nálunk ilyesmire vetemedne önnel szemben?

Fényképészeti műkedvelőknek

Kitűnő fényképészeti szalon- és utazó apparátusok, új, felülmulthatatlan pillanatí kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, **BÉCS, Tuchlauben 9. sz.**

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapított 1854-ben.

zsisztánba vivő vasutra akar a szultántól engedélyt. A többi majd aztán következnék.

Az oroszok az Aldunán. A román közvéleményt még mindig erősen foglalkoztatja az az eset, hogy az orosz torpedóhajók Galaczig hatoltak. Vannak, akik Oroszország eljárásában a nemzetközi jog megsértését látják. A *Conservatorul* azt írja, hogy a kormánynak ebben a dologban fővilágosítást kell kérnie Oroszországtól, hogy a fölzigatott közvéleményt megnyugtassa. A lap rámutat arra, hogy az orosz torpedók parancsnoka nem jelentette előre megérkezését és még csak nem is üdvözölte a szokásos módon a galaczi kikötőben horgonyzó román hadihajókat.

A párisi *Petit Bleu* egy távirata szerint a cár táviratban köszönetét fejezte ki Károly román királynak azért a szíves és barátságos fogadtatásért, amelyben *Hildebrand* altengernagyot és a többi orosz tengerésziszteket Szinájában részesítették. Talán ebben köszönet foglaltatik azért a szívességért is, hogy az orosz torpedónaszádok háborítatlanul kiokumálhatták a galaczi kikötőt.

A csatornakérdés. Kanitz grófnak a *Kreuzzeitung*-ban közzétett cikkét az osztrák csatornáról a *Nationalzeitung* kemény visszautasításban részesíti. Az az állítás, hogy az osztrák vasutak magántársaságok kezében vannak s hogy az osztrák csatornák nem az államnak, hanem csak a magántőkének csinálásának konkurenciát — így ír a *Nationalzeitung* — azt bizonyítja, hogy a konzervatívoknak semmiféle szakértelmük nincsen. A *Kreuzzeitung* tudhatná, hogy Ausztriában a vasutak legnagyobb része szintén az állam kezében van. Így tehát elcsik a *Kreuzzeitung* egyik főérve, amelyvel a porosz csatornaterveket az osztrákoknál kedvezőtlenebbnek akarta feltüntetni.

A délafrikai rémuralom.

Budapest, augusztus 10.

Kitchener lord drákói szigorúságu proklamációja rémuralmat jelent Dél-Afrikában. Jelenti az összes valamire való boerok örök száműzetését Dél-Afrikából. Jelenti vagyonuk elkobzását. Ettől ugyan megmenekülhetnének a boerok, de csak a meghódolás árán. De a hadban álló boerokról, akik eddig kitartottak megtépett zászlajuk mellett, nem lehet feltételezni, hogy ez a proklamáció rögtön megpuhítja őket. Aki az életét kockáztatja a szabadságért, az ezt a szabadságot nem adja el a vagyonáért.

Lesz-e eredmény a drákói proklamációnak? Kötve hiszünk. Brüsszelben az a vélemény uralkodik, hogy ezután a boerok ellenállása csak erősödik s az egész Fokföld lakossága és a natáli hollandusok is föl fognak lázadni.

Krüger elnök a minap újra tanácsot tartott az Európában időző boerokkal. A tanácskozás eredményét titokban tartják ugyan, de annyi kiszivárgott mégis, hogy a tanácskozás tárgya az

Szilágyi Dezső, amint ott könyökölt az íróasztalánál, jobbfelé fordította a fejét, tekintetét odatapasztotta jobb felső karjára, felduzzasztotta ugyancsak jobb felső karjának hatalmas izomzatát, hogy ropogva repedezett szét rajta a házi kabát varrata, — aztán tompa hangon, szinte rekedten a dühtől, így szólt:

— Az tüstént szörnyet halna.

Kacagva feleltem:

— Hej, mennyi bért fizetne most a magyar királynak az osztrák császárt, ha néhány napra kölcsön vehetné tőle Szilágyi Dezsőt!

— Ott talán megbecsülnének, volt a keserű felelet.

Feleslegesnek érezte magát itthon. Lelkét iszonyan nyomta az a tudat, hogy tehetségén rajta ül a meddőség kárhozata. Talán érezte is, hogy a kormányzat pozitív természetű hivatása, amelyre szinte kóros mohósággal vágyakozott, nem felel meg teljesen az ő óriási arányu, de a negációra hajló s a kritikában legizmosabb tehetségének. *Dinamitembernek* mondták, akik félték tőle. Azt akarták ezzel jelezni, hogy Szilágyi Dezső csak rombolni tud. Hát dinamit volt csakugyan. De ne felejtjük el, hogy a dinamit nemesak a háborúban szolgál, hanem békés szerszáma az iparnak is. A nemzeti munka bányájában ez a hatalmas dinamitdarab szétrobbant. Elégett maga is, de porrá zúzta maga körül sok erős akadályát a nemzeti dologtevésnek. Okos bányászok körültekintő, szorgos munkája a nemzetre nézve gyümölcsözőbb lesz e robbanás után.

Anglia részéről közvetett uton följárított békefeltételek voltak. A tanácskozás végén Krüger kijelentette, hogy most már sokkal több reménye van a győzelemre, mint hat hónappal ezelőtt.

— Egész Dél-Afrika szabadsága fog kisarjadni e véráradatból, — mondta később egyik látogatójának.

Bár még bizonyosat nem tudni, de a nemzetközi boer-szövetség vezetése meg van győződve, hogy odalenn a harcúterem valami váratlan fordulat történt a boerok javára, amire ők maguk sem számítottak. Nem lehetetlen, hogy a kőfferek, akik amúgy is gyűlölik az angolokat, föllázadtak.

A *Daily Mail* a következőket írja a boer had-erők mostani állásáról: Nagyon nehéz a boerok mostani haderejét számszerint megállapítani; valószínű azonban, hogy számuk nem több 13.000-nél, amely szám így oszlik meg: Transvaalban van 4000, Oránzsburgban 2000 és a Fokföldön 7000 boer (ezek közt 6000 felkelő). A fokföldi helyzet ez idő szerint kétségteletlenül komolyabb, mint a másik két gyarmatban. A fokföldi felkelőknek három centrumuk van. Fouché boer parancsnok a Fokföld keleti részén operál Makleár körül, Krüzinger van a középen, Sheeper pedig a nyugati részekben. Kisebb boer-csapatok élnek Carnarvon, Sutholand, Kalvinia és Campbell környékén. Az angol csapatok főparancsnoka French tábornok, akinek főhadiszállása Middelburg közelében van. Oránje államban a boer kommandók délen és délkeleten igen gyöngék: a boerok ellenállása Heilbron kerületére szorítkozik. De Wet a legutóbbi jelentések szerint, a Vaal folyó közelében tartózkodott. De Wet most csapataival együtt pihen és a meleg időszak beálltával, tehát jövő hónapban akar haladni magáról. Steyn elnök Kroonstadban van. Transvaalban a boerok eléállításának centrumai a Magalies-hegy és a keleti hegyvidék. A Magalies-hegyen van Kemp és Delarey, akik a vlakonteiui csatában a boerokat vezették. Lydenburgtól keletre vannak Beyer csapatai, amelyek Steinacker angol ezredet elűzték és amelyek betörték portugál területre is. Valószínű, hogy e betöréssel a boeroknak semmi más célja nincs, minthogy élelmet szerezzenek be. Standerton és Wakkerstroom vidékén is van néhány boer csapat, míg Botha a fővezér, egy erős kommandóval még mindig Ermelo környékén táboroz. Az angol katonák száma Dél-Afrikában ez idő szerint 250 000, amelyek azonban kisebb-nagyobb csapatokban szét vannak szórva egy olyan nagy területen, amelynek hossza körülbelül 1200, a szélessége 400 kilométer; e mellett pedig a csapatoknak összesen 2000 kilométer hosszú vasúti vonalat kell őrizniük. Ez az oka annak, hogy ez a nagyszámú angol sereg miért nem tudja még mindig leverni a boerok 13.000 főnyi seregét.

London, augusztus 10.

A reggeli lapok azt mondják, hogy Kitchener proklamációja jogosult és okos rendszabály. Ha a proklamáció, ami nagyon valószínűtlen, nem visz célra, még szigorúbb rendszabályokhoz kell nyúlni.

Köln, augusztus 10.

A *Kölnische Zeitung* élesen elítéli Kitchener proklamációját. Az egyetlen büntetést, amit a boer vezérek elkövettek, elpusztíthatatlan szabadság-szeretetük, s nemzetük legyőzhetetlenségében való hitük. Angliának erkölcsi kötelessége, hogy a tüzhelyükről elűzött családokat maga támogassa, mert a megélhetés lehetőségét is elvette tőlük. Egyébként Anglia legújabb intézkedése szintén csak szaporítani fogja a papirosron maradt intézkedések számát.

London, augusztus 10.

Kitchener jelenté Prétóriából tegnapi kelettel: A Brandfort mellett lévő órházat 8-kára virradó éjjel heves harc után elfoglaltuk. Veszteségünk egy halott és három sebesült volt.

Amsterdam, augusztus 10.

A *Handelsblad* jelenti, hogy Krüger elnök legközelebb ismét Hágába utazik. Az utazásnak egyedüli célja az, hogy az új környezetben az aggyatán meg szabaduljon szomorú gondolataitól. A jövő telet az elnök déli Franciaországban fogja tölteni, mert Hollandia klímája a mult télen nagyon megértött egészségének. Krüger amerikai útja egyelőre elmarad, de azért az elnök nem tett le arról a szándékáról, hogy mielőtt teheti, Amerikába utazék.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Julius 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

Budapest, augusztus 10.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— **Schlauch Lőrinc nevenapja.** Schlauch nagyvári püspök ma ünnepelte nevenapját. Ez alkalomból palotájában több küldöttség üdvözölte a jópapot. A káptalant Winkler József püspök, a kerületi papságot Genes József kanonok, a katolikus kört pedig Palotay kanonok vezette a tiszteigrésre. A bitorost Palotay kanonok üdvözölte, mire az meghatóttan felelt és hangoztatta, hogy két érzés dominál szívében: magyar hazáának lángoló szeretete és a katolikus egyházhoz való szoros ragaszkodása. Minden útján ez érzések szolgálatában halad. Tisztelgett még az uradalmi tisztikar Schlauch Nándor vezetésével, a tanfelügyelő Szűcs Sipos Orbánnal, Szunyogh alispán, Rimler 16-jegyző és a katonai tisztikar.

— **A honvédelmi miniszter jubileuma.** Még négy nap virrad től s Fejérváry Géza honvédelmi miniszter megéri katonáskodásának ötven esztendősi jubileumát. Az ünnepség az öreg katoná érdemeihez méltónak ígérkezik. Nagyban készülnek rá mindentel és a hetven esztendősi Fejérváry életében aligha volt nap, amelyben olyan nagy tisztelettel találkozott volna, mint a mekkorát készítenek neki a jubileum napjára. Az ünnep délelőtt tíz órakor lesz a honvédelmi minisztérium dísztermében. Ide gyülekeznek össze mindazok a deputációk, amelyek üdvözlik az öreg katonát s itt adják át neki a díszkardot és az emlékbünetet is a minisztérium személyzetének tisztelete jeléül. Az első üdvözlő beszédet József főherceg mondja el a honvédség nevében. Az ő képe az első abban a díszalumban is, a melyet a honvédség tisztikara ad át a miniszterének. Mikor Gromon Dezső ebbe az alumba arcképet kért a főhercegtől, József főherceg a kép mellé ezeket írta Gromonnak:

Fenntartom magamnak azt a nagy örömet, — így írta a főherceg a többek között — hogy az üdvözlő küldöttséget én vezethessem ő excellenciája elé s az üdvözlő-beszédet én mondhaszam a magyar királyi honvédség tisztikara élén.

Az ünnepély napján báró Fejérvárynál nagy estély lesz, amelyen minden valószínűség szerint részt vesz József főherceg is. Ott lesznek továbbá a kormány tagjai, a honvédelmi minisztérium osztályvezetői, élükön Gromon államtitkárral, a képviselőház véderő-bizottsága és még sokan.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter jubileumát lényesen megünnepeli Szegeden is. Az ünnepélyt a miniszter nevével viselő 46. gyalogezred rendezi. Az ezred tisztikarából Wéber Károly ezredes, ezredparancsnok vezetés alatt küldöttség járul a jubileáló ezredtulajdonos elé s átadja az ezred nagyréküli emléktárgyat a miniszternek. A tisztikar az ünnepnapon lakomát rendez. Az ezreddel együtt fog ünnepelni a szegedi II. honvédkerületi parancsnokság és a szegedi II. kerületi csendőrpáncsnokság.

— **Crispi állapota.** A nagybeteg Crispi ereje, mint Romából táviratozzák, egyre fogy. Orvosi teljesen lemondtak minden reményről s minden pillanatban várják a katasztrófa bekövetkezését.

— **Frigyes császárné temetése.** Frigyes császárné temetésére minden előkészület megtörtént: a végtisztesség a megboldogott akaratára szerint egészen egyszerű formában fog lefolyni. A temetési aktus ma késő este kezdődött meg, a császárt úgy rendelte, hogy ma este fél tízkor átvigye a koporsót a kastélyból az egy kilométer távolságban levő udvari kápolnába. A nyolcvanadik német gyalogezredet vezényelék sorállásra több lovasezred pedig fátylasmenetben kísérte a gyászkoosít.

Kronbergből táviratozzák, hogy az angol királyi pár Viktória hercegnővel és Miklós görög herceggel tegnap utazott el Angolországból és ma délután érkeztek Homburgba. A kronbergi gyászszertartáson jelen lesznek és onnan a temetésre Potsdamba utaznak. Az angol király később Homburgba visszatér, hogy megkezdett kuráját folytassa.

— **Nyugalmozott honvédtábornok.** A hadsereg rendeleti közlönyének ma megjelent száma jelenti, hogy a király elrendelte lipsei Szárthy Rudolf vezérőrnagynak a m. kir. 80-ik honvédgyalogság parancsnokának saját kérelmére való nyugdíjazását és ez alkalomból a III-ad osztályú vaskoronarendet adományozta neki.

— **Ösztöndíj.** Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a Keleti Kereskedelmi Akadémia három végzett növendékét a keleti kereskedelem tanulmányozására ösztöndíjjal egy évre küldte, nevezetesen Hollaky Jánost Kis-Azsiába, Schwarcz Gézát Albániába és Epiruszba. Fenyves Fülöpöt pedig Makedónia és Trákia területére.

— **Rudolf trónörökös mayerlingi szobra.** Nemrégiben Mayerlingben járt egy berlini újságíró s aztán megírta, hogy mit látott abban a helységben, amelyben meghalt Rudolf trónörökös. Impressziói persze nem olyanok, mintha egy irni és érezni tudó magyar zsunaliszta látogatta volna meg ezt a szomorú helyet. Nem érzi, hogy mit vesztettünk mi el abban a tragédiában, ami a vadaskastélyban lejátszódott s amiből már koporsóba fektetve hozták ki Magyarország reményességét. A berlini újságíró elmondta azt is, hogy Mayerlingben szobrot emeltek Rudolf trónörökösnek. Ez új adat, amiről mi semmit se tudunk, tehát közöltük mi is. A berlini kollégára azonban alaposan rácafol egy pécsi turista, aki nemrégiben Mayerlingben volt s apróra megtekintette azt a helyet, amelyben utolsó napját élte le az elhunyt trónörökös. A vadaskastély most zárda, a szoba helyén pedig, a miben a trónörökös meghalt, kápolnát építettek. Már el akart menni, a mikor a kocsisa arra figyelmeztette, hogy a kertben megláthatja a Rudolf szobrárt. A zöldséges kertben tudniillik, sárgarépa, petrezselyem és káposzta-ágak között. Azonban mégis be akart menni, hanem az ajtón cédulát látott szigorú tilalommal, hogy tilos a bemenet. Egy másik ajtót az erősebb tiltakozás okáért két nagy dogg őrizte. Végre — mikor már majdnem fölhagyott a hiábavaló kísérletezéssel, arra jött a szomszédos asyllum tönke s az beprotegelte a kertbe. A szobor csakugyan ott áll a zöldségbe temetkezett talapzattal, de nem valami új alkotás, hanem az a remek szobor, amelyet Gilbert, antverpeni szobrász készített Erzsébet királyné rendelkezése és amely eddig Corfuban állott, az Achilleonban. Hatalmas szobor, ami azonban kettétörtött s a törött oszlopon egy relief, a halott trónörökös képmása. A fölírása pedig ez:

RUDOLPHUS
CORONAE PRINCEPS
ARCHIDUX AUSTRIAE ET
HUNGARIAE
NATUS 1858. 21. AUGUSTUS.
OBIIT 1888. 30. JANUARIUS.

Tehát nemcsak hogy nem emeltek új szobrot Rudolf trónörökösnek, hanem a Corfuból hozottal is a zöldséges kertet tisztelték meg. Mi magyarok jobban megbecsüljük azt a drága követ, ha a miénk volna.

— **Kitüntetés.** Párisban élő kiváló hazánkfíát dr. Sonnenfeld Zsigmondot aki a magyarság ügyének odakint egy évtized óta fontos szolgálatokat tesz, nagy kitüntetés érte. A francia kormány ugyanis érdemei elismerésül a légion d'honneur lovagjai közé emelte, ami annál figyelemreméltóbb kitüntetés, mert idegeneknek ritkán szokták adományozni.

— **A szentantali vendégek elutazása.** Ferdinánd bolgár fejedelem a ma délutáni vonattal Selmecbányáról Poprad Felkára utazott. *Klotild* hercegeasszony ugyanekkor hagyta el a Koburg-Koháryak ősi kastélyát, bucsut véve *Klementina* királyi hercegnőtől, aki unokáival továbbra is ott marad Szent-Antalon. *Ferdinánd* fejedelem elutazásakor bolgár érdemrenddel tüntette ki Kuti István rendőrkapitányt. *Klotild* 16-hercegeasszony Budapestre utazott.

— **A tudomány vértanuja.** A csatában meghaltaknak szobrokat emelnek a nemzetek, míg azoknak sirját, akiket a tudás szomja ölt meg, alig jelzi egy-egy fejta. A kultura háborújában elvérzett hősök pedig nagyobbak amazoknál. Kubában a napokban halt meg egy ilyen katonája a tudománynak. *Lascar*-*Vilmosnak* hívták. Huszonnyéves orvos volt s részt vett azokban a kísérletekben, melyek a moszkító csipés hatására akartak világot deríteni. Az a gyanu merült föl az ott kísérletező orvosok közt, hogy a moszkító csipése által terjed a sárgaláz. Ezt a jelenséget természetesen csak kísérlet útján lehetett megállapítani s az orvosok idegen emberrel nem mertek experimentálni. A fiatal *Lascar* késznek nyilatkozott, hogy a kísérletnek aláveti magát. A moszkító megcsipte *Lascart*, a kísérlet bevált s a fiatal orvost néhány nap múlva megölte a sárgaláz.

— **Frigyes császár özvegyének öröksége.** *Berlinből* jelentik, hogy *Viktória* császárné friedrichsoffi kastélyát legújabb leányára, *Margit* hesszeni hercegnőre hagyta. A kastély ünnortartása nagy költségbe kerül, de *Margit* hercegnő lére, *Károly* hesszeni herceg gazdag ember s így valószínű, hogy az örökséget átveszi.

— **Pályázat egyetemi tanszékre.** A kolozsvári Ferenc József-tudományegyetemen a magyar közjog és magyar közigazgatási jog tanszékre pályázatot hirdet a közoktatásügyi miniszter. Ha rendes tanárral töltik be, akkor a díjazás évi fizetésben 500 korona, lakáspénzben 120 korona és ötödéves korpótlekban (ez csupán öt ízben) 800 korona. A rendkívüli tanár fizetése évenként 4000 korona lakásbére 840 korona és ötödéves korpótlek, ez az utóbbi azonban csupán öt ízben, 400 korona. A kollégen fölszerelt pályázatok szeptember 1-ig *Kolozsvárra*, az egyetem jog és államtudományi karához küldendők be.

— **Tolsztoj állapota.** Pétervárról táviratozzák, hogy gróf Tolsztoj Leó egészségi állapota jobbra fordult ugyan, de az orvosok mégis szükségesnek tartották, hogy az agg író Olaszországba menjen. Tolsztoj családja elhatározta, hogy a jövő hónapban a Rivierára utazik.

— **A császár osókjá.** *Vilmos* császár ma csókkal fogadta *Waldersee*-t, a Khinából visszatért főparancsnokot, amikor Homburgba érkezett. A császár e kitüntető fogadásához a keretet a két legidősebb császári hercegre, *Frigyes Vilmosnak* és *Eitel Frigyesnek* megjelenése adta. *Vilmos* császár annyira el van ragadtatva *Waldersee* kínai sikereitől, hogy úgy ünnepli őt, mint egy hódító vezért, és a császár lelkesedése átragadt a császári házra is. A homburgi kastélyban ugyanis maga a császárné fogadta a tábornokot, az ifjabb császári hercegeket. *Waldersee* csakugyan meg lehet elégedve kínai missziójával.

Gróf *Waldersee* fogadtatásáról a következő táviratot kaptuk Homburgból: Már a kora hajnali órákban nagy élénkség volt a pályaház környékén, mert tudták, hogy a császár személyesen fogadja gróf *Waldersee*-t. Reggel 8 órakor érkezett Eitel herceg, aki a császári hintóból egyenesen a kastélyba hajtatott. Ezután megjött a díszsápad, melynek egyik szárnyán a többi főbevaló között *Lundquist* tábornok hadtestparancsnok is helyet foglalt, mire a pályaházat elzárták. Most megjelent a császár a trónörökösrel és mindketten a király-úlanosok egyruhájában. Amikor a vonat berobogott a pályaházba s gróf *Waldersee* leszállt, a császár hozzáietett, megölelte, kétszer arconcsókolta és sokáig szorongatta a kezét. Ezután végimentek a díszsápad előtt, s ennek tisztelgése után nyitott hintón a kastélyba hajtatott, ahol gróf *Waldersee*, a császárnénál tiszteletét tette. Felütést keltett, hogy a császár *Waldersee*-t az uralkodókat megillető tiszteletben részesítette.

— **Eplógus.** *Miklós* Ödön a párisi nemzetközi kiállítás magyar királyi kormánybiztoshelyettese abból az alkalmából, hogy a kormánybiztoság végleg befejezte működését, a kiállítás vezérifiaitól meleg hangu bucsuleveleket kapott. *Picard* vezérbiztos többet között ezt írja:

Mélyen megindulva állok még mindig ama nemes érzések megnató és okos tolmácsolásának behatása alatt melyeket ön bucsuzásul kitéjezni szives volt. Fogadja nemes lelkéből fakadó érzéseimért igaz köszönetemet. Az ön szép hazája első rangú hegyet foglalt el az 1900. évi párisi világkiállításra, és az önök egész fellépése ténylegesen igazolta azt a céldatust igyekezett és munkaszigort, melyet elejétől fogva kitéjezték hogy rokonzenves szép országunkat méltóan mutassák be. Az ön kiváló képességei, egyéni szeretereméltósága széleskörű ismeretét pedig önt szeretettel teték előttünk és mindenba kedves emlékekkel fogok visszagondolni a szép Magyarország párisi sikereire és az ön kedves egyéniségére. Sok szerencsét kíván szép jövőjéhez igaz barátsággal, tisztelője

Picard, vezérbiztos.

Delanay-Belleville vezérigazgató levele így szól:

Becses leveleének vételét ön szerencsém elismerni, melyben szives volt értesíteni, hogy az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás magyar királyi kormánybiztosága hivatalosan felszólott. Nagyon köszönöm azon udvarias szavakat, amelyeket a közöttünk fennálló viszony jellemzésére használni szives volt.

Legyen meggyőződve, hogy én is melegen őrzöm emléket annak a kiváló szeretereméltóságnak és előzékeny udvariaságnak, melyet az ön kitűnő személyisége gyakori érintkezésünkben mindig mutatott és nem fogom elejteleni azt a nagymértékű önmérsékletet, melyet nehéz kérdéseink elintézésé körül mindig tanusított és teletbeteltes lesz előttem az a tapintat és az öntudatnak az a nagy szelíme, mely önt mindnyájunk előtt oly becsültté és szeretetté tette. Legyen meggyőződve kedves h. kormánybiztos ur, hogy nagy munkánk közepette keletkezett rokonzenyünk ön iránt tovább is élm jog és kedves emléket fogom őrizni a magyar nemzet tényleg szeretereméltósága és méltó képviselőének valamint az ön dícsőségének működésének. Nagyrabecsülésem és hű barátságom kitéjezése mellett maradok kiváló tisztelettel

Delanay-Belleville, vezérigazgató.

— **Földrendés.** A sopronmegyei *Savanyukuton* az utóbbi napokban kétszer is volt földrendés, 5-ikén éjjel 10 órakor éreztek néhány rövid lökést, tegnap hajnalban pedig már erősebb volt a rengés. Az alvók fölriadtak álmuksból, az asztalok, székek elmozdultak helyükből. A földrendés keletről nyugatra haladt.

— **Házasság.** *Barta* Lajos budapesti könyvkereskedő eljegyezte *Serényi* Blanka kisaszonnyt. *Wigner* Márton földbirtokos és neje leányát *Tápió-Szelén*.

Ulrich Ede esztergomi járásbírósigi aljegyző eljegyezte *Somogy* Mártha kisaszonnyt *Pepelánáról*.

Neubauer Izidor nagykéri földbirtokos eljegyezte *Adler* József földbirtokos leányát, *Melanie* kisaszonnyt *Nezsetén*.

Weisz Ignác terményszállító 11-ikén délután 3 órakor vezető oltárhoz a dohány-utcai zsidó templomban *Rosenbaum* Fülöp szappangyáros leányát *Jankát*,

— **A jövő nótái.** A lipcsei könyvkereskedések kirakatában tegnap óta egy újonnan megjelent zeneszerzemény látható, melynek ez a címe: *Valse du Krach de Leipzig*. Magyarul: Lipcsei krach-valcer. Sem a krach sem a valcer nem magyar fogalom, nincs is rá igazi magyar szó. Amilyen német azonban ennek a valcernak a címe, olyan németes izléstelenség az az ötlet is, amely létrehozta. A valcernél hát nem is érdemes szólni, s bizonyos, hogy az a szász zongorista, aki komponálta, egyszerűen s nyomtalanul fog eltűnni a német muzikuskok rengeteg temetőjében. A német leányok nem fognak táncolni nemzeti szerencsétlenségük dalosának a nótájára s a krach-valcer minden izléstelenségével az enyészető lesz.

Kétségtelen azonban, hogy ennek a nótának mégis van valami érdekessége. Amint a festészetben, szónoklatban, irodalomban s a szellemi munkálkodás egyéb termékeiben mindig visszatükröződnek a kor divatos gondolatai, úgy az ilyen utcaára való zenei termékekben is van valami, amiből kulturhistóriai adatokat gyűjthet az, aki gyűjteni akar. A régi dalok, melyeket dajkánk dalolt, szerelemről s az egyéni élet egyéb érzéseiről szóltak. A többiek nagy nemzeti szerencsétlenségeket sirattak el, sőt vannak nálunk is olyan nóták, melyek tréfásan emlékeznek meg olyan dolgokról, melyekről csak könnyezve szoktunk beszélni, ha komolyan beszélünk. Ezek a nagy szerencsétlenségek, nagy nemzeti vesztések, csatavesztések, véres és pusztító csaták.

Olyan dalt, amely valami gazdasági vesztéséről szólana, nem ismerünk eddig. *Börze-krach*-ról pedig soha senki sem énekelt még s soha senkinek sem jutott eszébe, hogy ilyesmirel nótát komponáljon. Szokatlanságánál fogva izléstelen az ötlet, de egy új korszakot jelent mégis a gassenhaueker történetében...

Egy gazdasági válság, mely valcer-komponálásra indít! Egy gazdasági szerencsétlenség, melyet nótába szednek! És nem is éppen táncolni való nótába, mert hisz Németországban a valcer az, ami minálunk a népdal. Talán nem lehet generális szabályt vonni ebből az egy esetből, de mintha mégis az volna benne, hogy a modern Európában már nem a régi szenvedélyek, nem a régi örömek és bánatok dalai csengenek, hanem a gazdasági élet eseményeivel összefüggő bánatokról fognak dalt énekelni az utca muzikusai. Ma tréfának tartjuk s komikusan hangzik, ha *börze-krach*-ról valcert-komponálnak. Azt hiszem, sokan látják Európában azt az időt, mikor éppen olyan nemzeti gyászdalokat fognak írni egy-egy gazdasági válságról, mint aminőket évtizedekkel ezelőtt arról írtak, hogy elvesztet a szabadság. A gazdasági életben számtalan poetikusa téma rejtezőik. Szokatlan, ma még ridegnek látszó témák ezek, melyekről a régiek s maradiak gunyolódva beszélnek. De ez az egyetlen német gassenhaueker nagyon erősen szól a mellett, hogy ezek a témák már belemennek a közudatba.

— **Hatal a dobszini jégbarlangban.** Említve volt, hogy *Körösi* József államvasuti hivatalnok a dobszini jégbarlangban hirtelen rosszul lett és pár percnyi szenvedés után szívrohódás következtében meghalt. A közlemény ebben a formában téves s alkalmas arra, hogy többeket elretentse a világhírű jégbarlang látogatásától, minéltoyva a szomorú esetet a pótóltag kapott értesülések alapján kiegészítjük a következőkben: Az elhunyt szabadságon lévén, már július 3-ika óta tartózkodott a jégbarlang-telepen, ahol magától kitűnően érezte. Július 31-ikén régebbi szívhibája s az ennek folytán beállott tüdőgyulladás következtében beteg lett s augusztus 4-ikére meghalt. Vele a legszűbe reményekre jogosító fiatalember, anyjának támasza, az államvasutak tisztikarának szeretett és becsült tagja szállott sírba. Özvegy édesanyja, nagyszámú rokonság, köztük dr. *Körösi* Manó fővárosi ügyvéd, *Körösi* Sándor főgimnáziumi tanár és *Körösi* Henrik, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz beosztott királyi tanfelügyelő, a jeles pedagógiai szakiró, mint testvérek gyászólják.

— **Buddhista misszió.** A hatalmas Kelet ugylátszik megmozdul s azt a harcot, melyet eddig a nyugat folytatótt ellene, most ő indítja meg a nyugati országok ellen. Otani Koson gróf, kiotói pap, kinek családja régebbi a mikádóknál, buddhista lelkeseket küldött San-Francisz-kóba s megalapította az első amerikai buddhista-missziót. A misszió háza egyszerű kétemeletes palota, melyen semmi nyoma annak, hogy keleti emberek vallásos hadjárata indul ki belőle. Egyik szobájában két hatalmas rézgyertyatartó jelzi, hogy ez Sakyammi Buddha temploma. Itt világít Aзия szövéneke, hat millió ember hitének világossága, melyet áthoztak a tengeren, hogy a Nirvanába vezető utat megvilágosítsa a nyugati népekek is.

— **Leégett gabonatermés.** *Szász-Berek* község összes gabonatermése egy cséplőgépből eiszállt szikráról kigyuladt és teljesen leégett. Biztosítva alig volt valami. A lakosság a legnagyobb nyomornak néz elébe.

— **A hadnagy kardja és a szállódás.** Kard-affér polgármester és katonák között, amiben nem a tiszt használta a fegyvert, hanem a civil. Ilyen eset se fordult még elő a praxiszisunkban. Ez is homályos kisé. Úgy esett a dolog egy troppai jelentés szerint, hogy tegnap Lemberg-ből odaérkezett a harmincadik gyalogezred egy hadnagya, két más utas társaságában. A Hattyu-szállóban szállottak meg s miután lekefélétték magukat, el akartak indulni a városba. A hadnagy lejtött a földszintre s türelmetlenül várt a barátjára, aki az első emeleten kapott szobát. Amikor az csak mégse jött, fölkiáltott hozzá, hogy siessen. A hotelier rátámadott a hadnagra, hogy ne lárázson, az se maradt adós a felelettel, szóval összevessztek. A vita hevében a szállódás egyszerre csak kirántotta a hadnagy kardját a hüvelyből s azzal védekezve a hadnagy ellen, aki el akarta venni tőle a kardot, a legközelebbi rendőr-őrszobába ment. Ott átadta a kardot azzal a kivánsággal, hogy deponálják a parancsnokságnál. A hadnagy is elment a rendőr-szobába a kardja után s a legerélyesebben követelte, hogy adják vissza, de hiába. Erre ő maga jelentette föl a kázust a helyőrség parancsnokságának.

— **Eltemetett munkások.** Titel közelében nemrég egy sörgyár építéséhez jogtak s most a osztráztól és egyéb pincehelyiségek kiadásával voltak eloglalva a munkások. Egy ilyen pincerész kiadásával voltak elfoglalva Csebenecz György, Vasztics Milán és Kupiszárovnics Stévo vilóvíz lakosok. A három ember egymás mellett állott, amikor a meglazult munkás földfal leomlott és maga alá temette őket. A többi munkások, kik távolabb dolgoztak, nem vették észre, hogy három társuk a föld alá került s a földomlás után, ami este hét óra tájban történt, nyugodtan távoztak. Ejjéltájban érkezett Csebenecznek felesége a munkatelepre, hogy megtudja, hol maradt a férje. A telepen nem találta, de feltűnt neki, hogy a férje és a másik két munkástársának a felsőruhája ott feküdt a földomlás közelében. Az asszonynak szörnyű gyanuja támadt s a telepen alkalmazott örök segítségével elkezdte a beomlott földet széthányani. Csebenecznek alapos volt a gyanuja, mert alig egy félóra munka után már ráakadtak a három ember holttestére. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségnek a hiányos felügyelet volt az oka, a miert is Poszdrovics Milán munkafelügyelőt a vizsgálóbíró rendeletére a csendőrség letartóztatta.

— **A karrier kezdete.** Mikor a kereskedelemügyi miniszter végigjárta a makói kiállítását, feltűnt neki egy esinos kis grupp mindenféle gazdasági eszközökkel, amik miniatűrben voltak kifaragva. Ekék, boronák, vetőgép, kocsik volt a csoportban s alatta egy egész közönséges név: Nocsá István. A miniszter megkérdezte, hogy ki az a Nocsá István, mire az urak elmondták neki, hogy: béres gyerek, a ki még a népiskolát se végezte el, mert a szülői olyan szegények, hogy szolgálatba küldték. Szeretne tanulni, de nincs módja rá. Ezeket az apróságokat biosakkal faragásdta. — A miniszter azt mondta, hogy ha csakugyan szeretne tanulni a gyerek, hát hozzásegíti az iskolához. — Ha tovább menve se fedte el a kegyelmes ur az ígérését, hát nincs kizárva, hogy híres képfaragó lesz Nocsá Istvánból.

— **A szerelem öngyilkosa.** A Soroksári-utca 5-ik számú házában tegnap halva találtak egy cseléd-leányt. Seyfried József, pestvidéki törvényszéki elnök Velenecében üdült a családjával. Tegnap délután érkezett meg a Soroksári-utca 5-ik szám alatti lakására s amint felnyitotta a konyha ajtaját, megdöbbenő leletre bukkant. A cseléde, Vég Teréz, győri születésű 20 esztendő leány, ott feküdt a konyha közepén ájtó halántékkal, holtan. A leány mellett hevert egy hatlövétű forgópisztoly, amelyből egy golyó hiányzott. A felfedezésről a törvényszéki elnök rögtön értesítette a IX. kerületi rendőrkapitányságot, amelynek részéről egy tisztviselő ment ki a helyszínre. A vizsgálat során bebizonyosodott, hogy a leány öngyilkosságot követett el. Azt beszélik, hogy a leány szerelmes volt egy a házban lakó diákba. Ez a reménytelen szerelem keserítette el. Hogy mikor történt belet az öngyilkosság, azt nem lehetett megállapítani. A házbeliek nem hallották a lövést és az elkeseredett leányt nem látták már pár nap óta. A holttestet kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol a boncolás fogja kideríteni, hogy körülbelül mikor történt belet az öngyilkosság.

— **Összeomlott alagút.** Alvenéből jelentük, hogy az Albu-vasut nagy alagútja bedől és tizenegy munkást maga alá temetett. Eddig négy halottat és egy sebesültet ástak ki. Hatvan ember dolgozik a föld által eltemetett emberek kiszabadításán. A beomlást az

okozta, hogy a magas építmények állványait idő előtt eltávolították.

— **Elihunyt szerb államférfi.** Belgrádból jelentik, hogy Csumics Atijm szerb államférfi, volt miniszterelnök ma meghalt.

Csumics 1836-ban született Tresnjevicóban, a kragujeváci kerületben. A heidelbergi és párisi egyetemeken jogot tanult s később a belgrádi gimnázium tanára lett majd a belgrádi főiskolában a büntető-jogot tanította. 1870-ben szabadelvű gondolkozása miatt ott kellett hagynia az állami szolgálatot. Risztics lemondása után 1873-ban Marinovics miniszterterámban belügyminiszter, majd 1874-ben miniszterelnök lett. 1875-ben a semmitőszék bírójává nevezték ki. Ebben az állásában 1877-ben felségsértésért halálra ítélték. De Milán király megkegyelmezett neki s a halálós ítéletet két esztendő börtönrre változtatta. 1880-ban Risztics bukása után szabadon bocsátották s azóta Párisban a szerb vasutak francia társaságának a szerb kormány képviselője volt. 1892-ben nyugalmába vonult. Elete utolsó éveiben szenátorrá választották.

— **Orosz katonai léghajósok a Felvidéken.** Sátorajja-Ujhelyről táviratozzák: Csiróka-Hosszmező határában tegnap egy nagy katonai léghajó ereszkedett le, a melyből orosz katonatisztek szálltak ki. A hatóság jegyzőkönyvet vett föl az esetről és jelentést tett róla az alispánnak, aki a katonai hatóságtól kért utasítást. Az orosz tisztet azt vallották, hogy tanulmányton vannak. A léghajósok ma déiben ideértek és néhány órával később egy poigári ruhába öltözött rendőr kíséretében Kassára utaztak.

— **Meddő pályázat.** Manapság, amikor mindenre pályáznak az emberek, s nemcsak arra, amire pályázatot hirdettek, bizonyára élénk feltűnést kelthet egy meddő pályázat. Különös, de mégis megeset, hogy a kertészeti iskola egyik alapítványi helyére, amely megüresedett, nem jelentkezett senki. Nyilván elromlott a kertészpálya, a rózsánál kelendőbb a maradandóbb árucikk.

— **A Lipselei Bank bukásának epilógusa.** Berlinből táviratozzák: A National-Bank für Deutschland ma közzétett félelvi mérlege különös meglepetést hozott. A bank igazgatósága eddig sohasem nyilatkozott arról, hogy egyáltalában követelése van a Lipselei Bankkal szemben. Mérégeből azonban közvetve kitűnik, hogy a National-Bank a lipselei intézetnek két és fél millió márka report-pénzt adott minden fedezet nélkül, amely most a esőbe jutott bank tömegével szemben mint egyszerű követelés szerepel. Egyébként a mérleg kielégítő.

A hannoveri takarékpénztárnak a betevők részéről való megrohanását ma a jénai takarékpénztár ellen intézett ran követte. Mindkét helyen az adott okot a pánikra, hogy az általánosan elterjedt hírek szerint, a két intézet sokat vesztett a Lipselei Bank bukása következtében. A fizetéseket különben minden akadály nélkül teljesítették.

— **Megostromolt bizottság.** Csaknem válságos helyzetbe jutott az a bizottság, melyet a pápa-bánhidai vasút közigazgatási bejárására küldöttek ki. Mialatt a bizottság a községhezán dolgozott, azalatt a községhez előtti térségen gyülekeztek a munkások, kik kereset híján nagyszámban jöttek oda az Alföldről. Mikor híre ment, hogy a miniszteri kiküldött nincs felhatalmazva az építési engedély megadására, a munkások munkaalkalmaik meghiusulása miatt majdnem tetlegességre ragadtatták magukat, de a higgadtabb és öregebb munkások tanácsára küldöttek küldtek dr. Barthos miniszteri titkár bizottsági elnökhez, ki tapintatos eljárásával nyugtatta meg a kétségbeesett munkásnépet. A vasut által érintett Komárom-, Győr- és Veszprémmegyeiek érdekeltségei a fenyegető helyzet láttára azonnal a helyszínről sürgős kérvényt küldöttek Hegedűs Sándor miniszterhez, hogy az építési engedélyt mielőbb adja meg. A kilenvenegy kilométer hosszú vasut építése, mely mintegy másfél millió korona munkabért juttatna különféle munkásoknak és iparosoknak s amelyre ezek már másfél év óta várnak, valóságos áldás volna részint a rossz termés, másrészt a tűzesetek által érzékenyen sújtott szegény, földhözragadt népre.

— **Kézrekerült sikkasztó.** Nagy feltűnést keltett néhány évvel ezelőt Léwy Salamon esete, aki százezer korona elsikkasztása után megszökött Budapestből s Amerikába ment. Léwy tegnap Brémán keresztül visszatért Hamburgba, hogy kedvesét magával vigye Amerikába. Terve azonban nem sikerült. A rendőrség mindenütt a nyomában volt, letartóztatta s most kiszolgáltatták Magyarországnak.

— **Leégett kertészlak.** Ma délután az I. kerületi tűzörségnek a Budakeszi-utról tüzet jelentettek. A Budakeszi-ut 48. számú telken égett egy kertészlak és faépület, amelyet istállónak használtak. A tűzhöz

kivonult még a II-ik kerületi és Blazsek segédtsízt vezetés mellett a központi őrség is, amelynek azután sikerült lokalizálni a tüzet, amely a két emiattet épületet elhamvasztotta. A kár nem jelentékeny.

— **Az urfi utazik.** A párisi Saint-Lazare pályaudvaron tegnap egy hetéves urfi szállt ki a kocsiából. Sárga cipő volt a lábán, kis pepita nadrág, fehér cilinder a fején s piros szekfü a gomblyukban. Szótlanul és nagyon komolyan lépdelt a kijárási felé, mint aki már régóta utazik s semmi utazási lát nem látszott a gyerek szemében. Egy horád megzölgött:

— Uram, a bördöndjé.

A gyerek komolyan intett, de még mindig nem szolt egy szót sem. Egyenesen a rendőrbiztos felé tartott, ott meghajította magát, aztán levette a cilinderét s még mindig szótlanul nyujtotta át a rendőrnek.

A rendőr belenézett a kalapba s megértette a rejtélyt. A kalap belésében szépen sorban föl voltak írva a következő adatok.

Nevem James Smith. Bostonban születtem. Édes atyámat is James Smithnek hívják. Utazásom célja az, hogy megtanuljak franciául. Hirtelesen előkerült valaki, aki angolul is beszélt:

— Hogyan, azért jött Franciaországba, hogy franciául tanuljon? Egy szót sem tud?

— Nem. Ha tudnék, nem jöttem volna ide.

— S van-e pénze? — faggatták tovább a kis amerikai urfit.

— Természetesen. A bankáromnál van — felelt nyugodtan a gyermek s intett a kocsiának. Kifogástalan eleganciával vetette magát a kocsiába s elhajtott a „bankárjához“.

— **Botrány az Erzsébet-körtön.** Ma délelőtt

egy részeg kocsis sörszállító kocsián vágatva hajtattott végig az Erzsébet-körtön a kerepesi-ut felé. Jurák János rendőr fel akarta tartóztatni a vágatott kocsiat, de nem tudta, mire azután egy lovasrendőr iramadott utána, akinek sikerült az Emke kávéház előtt utólnérni. A rendőrök felszólították a kocsiat, hogy hajson a VII-ik kerületi kapitányságra: az azonban akadékoskodott s a bakról sem akart leszállani. Erre a rendőrök erőszakkal lebuhták a kocsiat a bakról s be akarták kisélni. Ekkorra már nagy tömeg verődött össze és sokan a részeg kocsiának fogták pártját. Szidták a rendőröket s botok emelkedtek a levegőbe s végre is annyira jutott a dolog, hogy Jurák János rendőr többen ütlegelni kezdtek. A rendőr erre kardot rántott és úgy védekezett. Már-már veszedelmessé vált a helyzete, amikor a VII-ik kerületi kapitányságtól több rendőr odaérkezett s a zajongók közül hét embert, köztük egy építést is letartóztattak. A bekisért emberek ügyét még délelőtt letárgyalta Kisteleky Imre rendőrtisztviselő s egyenkint 50—100 korona bírságra ítélte őket. A rendőri sajtóiroda az esetről nem tud semmit.

— **A szegzárdi sikkasztás.** A tolnamegyei gyámpénztárban történt sikkasztásról szegzárdi levelezőnk még a következő részleteket jelentik: Antal Ferenc megyei főkönyvelő és tiszteletbeli főpénztárnok még 1887-ben jött Szegzárdra. Diplomás tanító volt és egy akkor megüresedett szegzárdi tanítói állásra pályázott. Minthogy azonban ezt az állást nem nyerhette el, beállott díjnoknak a vármegyéhez. Itt csakhamar előléptették és miután a kellő szakvizsgát is letette, reá bíztták éveken át a gyámpénztári alapokat, majd főkönyvelő lett, de azért pénz mindig forgott a kezén. Antal Ferenc két évtized óta már a negyedik sikkasztó, aki alaposan beleonyult az árvak pénzébe. Első volt Vanyek Kálmán árvaszéki ülnök, aki 20.000 koronát sikkasztott. Jók Gyula 4000. Pappert Ferenc gyámpénztári könyvelő pedig 1898-ban 16.000 koronát sikkasztott. Az utóbbi eset alkalmával mindent elkövettek, hogy újabb visszaélés ne történhessen. A tisztviselőket szaporították, fizetésüket felemelték, a gyámpénztárt a megyei pénztártól elválasztották és új pénzügyelési szabályzatot dolgoztak ki. Antal Ferenc sikkasztását Nagy László könyvelő fedezte fel, aki rögtön jelentést tett, mire Dory Pál alispán tegnap délelőtt 11 órakor a pénztárvizsgáló-bizottsággal váratlanul megjelent Antal Ferenc hivatalos szobájában, hogy a feljelentés valódiságáról meggyőződést szerezzen. A vizsgálat alatt Antal hírtelen eltűnt és a város melletti szőlőjébe ment, ahol bezárkózott a préházba. Amint észrevették eltűnését, rögtön rendőröket és csendőröket küldtek ki utána. Mialatt a préház ajtaját feszegették, benn a préházban lövés dördült el. A rendőrök és csendőrök betörték az ajtót és ott találtak ájtótt fejjel Antal Ferencet, aki néhány sor irást is hagyott hátra családja részére, amelyben fölük boosánatot kér tette miatt. A jegyzőkönyv felvétele után holttestét lakására vitték, ahonnan holnap temetik el.

Az új kornak megfelelő.

E kályhák minden stílyben és különböző új mintákban és színben készítettnek.
TELEFON: 168.

PUCHER-féle SZAB. GYORSMELEGÍTŐ

mely a több éven kipróbált és tökéletesített szabadsalom folytán, minden javításokat főlölegessé tesz, úgy minőségben, mint tüzelőképességében a legjobb eredményt érte el, minek folytán ezek tartósságukat tekintve a legolcsóbbak.
Köpes árjegyzőkönyven és börtmentve.

C SERÉPKÁLYHA,

PUCHER ANDRAS TEMESVAR
Józsefváros, Preyer-utca 4. saját ház.

A sikkasztás nagyságát még nem lehet tudni, de úgy mondják, hogy meghaladja az 50.000 koronát. A könyvvizsgálatot ma folytatják. A belügyminisztériumnak jelentést tettek az esetről Holnapután ülést tart a közigazgatási bizottság, amely valószínűleg fegyelmi vizsgálatot fog elrendelni néhány tisztviselő ellen. Antal már évek óta üzte a sikkasztást és a pénzt elmulatta, elkártyázta. A fiókjában több egész osztályorsjegyet találtak. A napokban kezesesség mellett 1200 korona kölcsönt vett föl a szegzárdi takarékpénztárnál. Ebből a pénzből volt még valami a tárcájában. Antal pénztárnoka volt a kaszinóban és a polgári iskolának is. ahol ma szintén pénztárvizsgálat lesz, hogy a hiányt megállapíthassák.

— **Öngyilkos szabómester.** Szabodáról telegrafálják, hogy Kossuth Mihály szabómester ma reggel a szegedi vonat elé vetette magát és a vonat derékon elvágta. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Katona-és cigányzene a Telefon Hírműködésén.** Ma délután és este a Telefon Hírműködés előfizetőinek szórakoztatására katona- és cigányzenét fog közvetíteni. A katonazene-átvitel, amelyet az erszébet-író kioszkból közvetít a Telefon Hírműködés, délután 4 órától este 7 óráig tart, míg a cigányzene-közvetítés este 8 órától 11 óráig lesz hallható. A cigányzenét az Emke-kávéházban játszó bandák muzsikája szolgáltatja, Zöldy Marival az élen.

(x) **Ki akar eggyéves önkéntes lenni?** Bővebb felvilágosítást Lichtblau A. debreceni katonai előkészítő tanfolyamának hirdetése ad.

(x) **Gyomorhajások figyelmébe** ajánljuk a Lőrinczy-éle menthol gyomorcsépet, gyomorfájás minden esetében. ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető az Aranykereszt gyógyszerárban B.-Csabán.

Gonosztevő asszonyok.

— *Látogatás a női fegyházban.* —

Budapest, augusztus 10.

Valószínű, hogy a pokol tornáca simábban van kikövezeve, mint az a lejtős hegyút, mely Szobtól Mária-Nosztraig vezet. Az utóbbi egy kis hontmegyei tót falu, mely hosszan nyújtózkodik el a széles völgyben. A legszélén, jókora dombtetőn mered ég felé az országos női fegyintézet épülete. Hatalmas, több szárnyú épület, melyet kettős templomtorny ural. Kolostornak épült, a tőmör falak között egykor szent Pálos-atyák ajtatoskodtak, most bűnös asszonyok vezeklik bűneiket. A büntető államhatalom ide küldi a borzalmas bündrámká hősnőit.

A mária-nosztrai fegyintézetben *negyzed-negyen bűnös nő* sinitly szabadságának elvesztését. Csupa kriminális előkelőség. Két főcsoportba sorozhatók: visszaeső tolvajok és gyilkosok. Az utóbbiak közül *ötvenkettő életfogytig való fegyházra van ítélve.* De ezek között is van rangsorozat. Az ötvenkettő közül *tizennyolcat halálra ítéltek az első bírói fórum.* A jó istenen kívül csupán a felső bíróságok enyhébb ítélete s a királyi kegyelem marasztotta őket életben.

De hátők ismerik a halált, látták színről-színre, maguk idézték elő. Gyilkoltak. Késsel, baltával, de többnyire mérgeggel. Igen, a mérgezők speciális gyilkos száma. A bűnügyi statisztika kimutatta, hogy a mérgekeverő asszonyok száma mindig nagyobb volt, mint a mérgekeverő férfiak száma. Még a Borgiai idejében is, holott a bűvös szépségű Lukrécia csak fiatal kezdő volt fivére, Borgia Cézár mellett.

Mikor ennek okát kutattuk, bátran mellőzhetjük a merész lélektani következtetéseket. Egyszerűbb, ha a konyhára gondolunk, hol a nők az egyeduralom. A nők nyújtják az ételt a férfinak, s a mérgezők legelőszereiben az ételbe keverhetik. Igaz, hogy alattomos, de biztos halál, csak jól szét kell keverni. Mindegy, akár a levesbe, akár a lekváros derelyébe.

De csöngessünk be a fegyintézet kapuján. Szép, magas, fehérarcú apáca fogad.

— Hoztak-e levelet? — kérdi:

Atadjuk a miniszteri engedélyt, mely névre és napra szól. Az igazságügyi kormányzat nagyon fukaran osztogatja és ezt helyesen teszi. Alig valgyunk képesek megítélni, hogy egy-egy látogatás milyen izgalmas hullámokat ver fel a rabasszonyok lelkében. Felidézi emlékkükben azokat a borzalmas percekot, mikor a más és a maguk életének sorsát eldöntötték. A halál emléke láthatóan megrázza őket. Annak a vad energiának, mely akkor lelkükben lobogott, a nyoma is eltűnt. A mária-nosztrai fegyintézetnek ijesztően szelid a képe belül. Az első impresszió az, mintha betegek vagy csöndes örültek között tartózkodnánk.

Ezt az impressziót megerősíteni törekszik az is, hogy a női fegyintézetet apácák kormányozzák, kik, noha feltétlen megbízhatósággal és szigorral töltik be tisztjuket, mégsem tekintik magukat kizárólag a büntető hatalom végrehajtoinak. A nagy bűnösökben súlyos erkölcsi betegeket látnak, kiket ide küldtek, hogy ápolják őket. Tudják, hogy

a legtöbb beteg erkölcsi állapota reménytelen, de az ápolónak nem szabad a reményt feladni. Bizni kell mindvégig, bizoni az utolsó óráig. Es jegyezzük meg magunknak jól, hogy Mária-Nosztra még kivételképp sem fordult elő, hogy a fegyenc-nők közül valaki panaszt emelt volna az apácák ellen, kik maguk is, életük külső körülményeit tekintve, örökös rabságot szenvednek a komor falak között.

Filoména testvér vezetett bennünket. Ez az erős, vállas, szelid arcú svájci származású nő, ki Lombrozonak híret sem hallotta, szakasztottan úgy vélekedik a bűnösségről, mint a híresz olasz bűnügyi szociológus. Harminchat év óta van Mária-Nosztra, ő helyettesíti az agg főnöknőt, Dominika testvért. Aki életfogytig tartó rabságra vannak elítélve, a bűnvádi eljárás értelmében fél-annyi időt sem töltenek a fegyházban, mint ő.

Es mégis csupa mosolygás, csupa derű a lelke. Valami csodás bizalom árad nagy barna szeméből. A folyosón megismerem egy hihetetlenül elrajzolt arcú cigányasszonyt.

— Ez rossz, mondja jószágosan, már negyedszer van itt. De többet nem jön vissza, ugy-e nem?

A cigányasszony alázatos hunyászkodással vigyorgo.

— Soha többet, kérem alássan, csokolom kezeiket...

Kiérünk az I. számú udvarra, hol az augusztusi nap melegeben negyven-ötven korosabb rabasszony sűtkérezik. A nagyrészüik kézimunkával tölti az időt. Apró csoportokban ülnek körül az udvart. Eppen tereferélnék, mint egykor otthon, a ház előtt, a kis pletykapadon. A nyelvakadályok hamar elhárulnak, a tót, szerb, oláh és sváb asszonyok *mind megtanulnak magyarul.* Ráérnek, telik az idejükből. Mert akik ebben az udvarban ülnek, azok mind több mint tíz évre vannak elítélve. Ezek az asszonyok az emberélet ellen vétettek, mindegyiknek van halottja, akinek élete fonalat a szörnyű Párka-ollóval ók vágják széjjel erőszakos módon. A legtöbb halottja annak a zömök, szfinkszarcu, sánta öregasszonynak van, ki olyan csöndesen, nyugodtan borgol néhány rabasszony társaságában. Ez *Jáger Mari,* a hódmezővásárhelyi hírhedt mérgekeverőnő, ki őt forintért árult *fehér port,* trioxid-árzént. Ugy el tudta magyarázni a klienseknek a szörnyű mérge hatását, mint egy kémiai professzor.

— Legjobb dörtyébe keverni, a lekvár ízén nem veszi észre... Ha sűrűn kevered, egy hét mulva kiterítik.

Hogy honnan kapta a mérget, hánynak életét oltotta ki vele, annak titkát magával viszi a sirba ez az ijesztően éleszü asszony, ki annak idején oly hatalmasan tudott védekezni a súlyos vádakkal szemben. Epp oly nyugodtan ül most is, mint a hogy ült egy hosszú hónapon keresztül a vádlottak padján. Leffedt ajkait barátságatlan, hideg mosolygás környezi. Epp oly nyugodtan, kimérten és logikusan válaszol a kérdésekre, mint a hogy válaszolt az elnök és az ügyész kérdéseire. Azok, noha jóval fiatalabbak voltak nálánál, már meghalnak, de Jáger Mari él s még tíz esztendőtt kell ülnie Mária-Nosztra. De ő bizik, hogy még hazakerül Hódmezővásárhelyre, a kis bogárhátú házikóba, ahol a gyilkos asszonyok éjnek éjszakáján felkeresték, hogy tanácsot üljenek vele, hogy miként lehessen elemészteni egy-egy felesleges családtagot, akit bebiztosítottak.

Nagyforgalmu üzlete volt halálos szerekben s Jáger Mari nem rettegte a jogkövetkezmenyek-től. Soha sem hitte, hogy rá tudják bizonyítani. Még a végtárgyaláson is rendíthetetlen erővel állott törvényt, gunyos mosolyjal választ az elnök kérdéseire.

— Ha a méltóságos ur jobban tudja, akkor az én szavam hiábavaló, minők is tötszik magát fázásztani?

Csak akkor rendült meg egy pillanatra, mikor megértették vele, hogy van Budapesten egy ember, ki a temetőből kiásott tetemből elő tudja keríteni a fehérport, amit ő Csordás Lidinek, Nuci Mihálynénak és a többinek adott.

— Az nem lehet, mondotta elkékkült ajakkal.

— De igen, Felletár, országos művegyész meg tudja mondani.

Erre nem volt elkészülve. Ő csak a mérge-élettant ösmerte, de nem tudta, hogy annak kém-szerei is vannak.

Most szivesen, nyájasan beszélgetett.

— Már én egészen beletörődtem a soromba.

— Hát kap-e hirt onnét hazulról?

— Igen, a lányom írogat néha. Ma két hónapja, hogy a kis göndri unokám férjhez ment.

Hogy megenyhültek erre az emlékre a rideg, kemény vonások. Mert jegyezzük meg magunknak, hogy ez a nagy bűnös asszony, kihez fogható alig ismerünk, a legodaadóbb szeretettel és gyöngédséggel esügg a családján. Egy temetőt lett volna képes megtölteni, hogy övéinek polgári jólétet szerezzen.

Aztán kérdezősködött az ösmerősökről. Őszin-

tén sajnálkozott, hogy *Dobák Emil* főügyési helyettes olyan hirtelen meghalt.

— Tössék elhinni, hogy jó embőr volt.

Ezt az elismerést nem lehet kicsinyelnünk, ha meggondoljuk, hogy a végtárgyaláson *Dobák Emil* volt az ügyész, s hogy ő kétél általi halálra kérte itélni Jáger Marit. Ugy látszik, ilyen csekélységért nem szokott haragot tartani. Mikor elváltunk tőle, hozzám bicegett s halkán kérdezte:

— Hát a Föllötár ur é-le még?

— El az.

— Nohát az istön tartsa mög.

Okom van hinni, hogy ez a kivánság nem volt egészen őszinte.

A zsebelyi mérgekeverő asszonyok sokkal silányabb bűnügyi alakok. Az egyik, ki életfogytig van elítélve, kicsinyes sopánkodásokkal hozakodott elő.

— Rossz a gyomrom, nem is tudom, mi lesz velem.

Hej, akikkel szerezcsik etetett, azoknak hogylétével sokkal kevesebbet veszdött. De hát ez generális vonása a bűnösöknek, hiányzik belőlük az altruisztikus érzés. Nem sokat törődnek másokkal.

Egy másik sarokban két férjgyilkos asszony ül. Mindkettő szeretőt tartott s azokkal egyet-értve tettek el láb alól a férjjet.

— Engem — mondotta az egyik — tizenöt esztendőre ítéltek, a szeretőmet hatra. Az már ki is szabadult.

Ez fájni látszott neki. Ime, akiért őlt, az már vigan éli életét, ugy lehet más asszonnyal. Ezt nem tudja megbocsátani a törvénynek. Meg is mondja.

— Kérem alássan, ez nem egyforma igazság!

A legérdekesebb példányok egyike az a magas, villogó szemű, szürkés haju asszony, ki már tíz év óta lakója a fegyházban. Kissé helykén, de barátságosan mosolyog reánk.

— Mennyire van elítélve?

— Örökösre, kérem.

— Mi miatt?

— A vöm miatt.

— Mi történt a vejevel?

— Semmi egyéb, mint hogy segitettem felakasztani. Ott lógtott hajnalig.

— Miért?

— Mert olyan baja volt, hogy boldogtalanná tette a leányomat. En hallottam a híret, meg is kérdeztem tőle az esküvő előtt: igaz-e fiam? Tagadta. No mondom, ha igaz, hát rossz dolog lesz belőle. Ugy is történt. En meg az uram felakasztottuk.

— Hát az ura hol van?

— Az még a vizsgálat alatt felakasztotta magát a szegzárdi börtönben. En meg itt szenvedem a *hirtelenséget.*

— Amit azóta megbánt?

— Meg is, meg nem is. Csunya dolog volt tőle, látszani a lánynomat. Az ilyot, tetszik tudni, nem lehet szó nélkül hagyni az anyának.

Jól megnéztem ezt a szép, szálás öreg asszonyt. Micsoda kegyetlen, önző, tigris-anyai szeretet fészkel a lelkében! A rémes gyilkosságot csak olyan *hirtelenkedésnek* nevezi, mintha valakit megszüdött volna. Es milyen jóízűen mosolygott utána. Szinte ludbőrösnek éreztem a hátamat a borzadástól.

A többi udvarokon ugyanilyen kép bontakozott ki előttünk. A rabasszonyok mindenütt beszélgetésbe voltak mélyedve. Akik már régibb lakói a szomorú falaknak, azok néma, buta közönytlen nézik érkezésünket. A rabélet komor nyugalma valami sápadt érepatinát borít az arara, mely hasonlít a öreg színész lárvákhoz. Az are e komor nyugalomának a lélekben van a fészke. Hihetetlen, hogy milyen közömbösen beszélgetnek ezek a vén rabnők. Olyik azt sem tudja megmondani a hirtelen, hogy hány esztendeje van itt. Ugy számít utána. A legnyugtalanabaknak azok látszanak, akik közel állanak a szabaduláshoz. Mert a szabadulás gondolatára az alvó életöztön hirtelen fellobban. A falu, a család, s ugy lehet egyéb emlék is zaklatni kezdi lelküket. Ugy érezik, hogy az élet a falakon túl kezdődik. Kezdenek visszaemlékezni arra az igazi életre, mely ereikben a vért pezsdítette, mely lelküket vágyakkal, reményekkel töltötte meg. Annak a véres tragédiának az emléke, mely őket ide száműzte, a hosszú, kietlen rabélet során elhalványodott, megfakult, de az élet örömei után való vágyódás még ott lobog bennük. A szabadulás vágya oly elemi dühvel tör ki, hogy szinte tönkre teszi szervezeteiket. Az egyik testvér beszélte, hogy egy tizenkét esztendőre elítélt rabnő, miután kiéne esztendőnél többet töltött Mária-Nosztra s már két hét mulva feltételes szabadságra volt menendő, az izgalmatól oly súlyos idegbajba esett, hogy néhány hét mulva belehalt.

De nézzünk fel az emeletre, hol a tisztaságtól ragyogó műhelyekben a kisebb kaliberű gonosztevő-asszonyok, a tolvajnők dolgoznak. Mindjárt a belépésnél egy érdekes jelenség lep meg.

Ezek az asszonyok, kik a gyilkosság gondolatától is remegnének, sokkal vadabbnak és elszántabbnak látszanak, mint azok, kik hidegvérrel ölték. De az areuk karaktere is jobban megközelíti az átlagos gonosztevő-típust. Egymásután látnak deformált koponyákat s hihetetlenül rut arccokat. Sohasem hittem volna, hogy a gonoszság bélyege is kiül az arca.

Két ügyvéd-barátom volt velem, az egyiket, dr. Káldor Gyulát, meglepetés érte. Egyik kliensnöje, kit néhány év előtt védett, egy fiatal selyemtolvajná, hirtelen hozzáfutott és kezét csókolta neki.

— Akkor nem tudtam megköszönni a nagyságos urnak. Talán nem is tetszik rám emlékezni? Négy évet kaptam.

— S már hármát kitöltött? Akkor nem sokára feltételes szabadságra mehet.

— Nem kérem, mert én visszaeső vagyok. Hogy ösmerik ezek a bűnvádi perrendtartást és az anyagi törvényt! Valóságos megkönnyebbülést érezünk, mikor elhagytuk ezeket az undok hetérikat, akiknek egész élete abban telt el, hogy egyik börtönből a másikba vándorolnak. Hogy néztek utánunk a leselkedő hiúzszemekkel! Még Filoména testvér is zavarodva keresett néhány megnyugtató szót.

— Talán mégsem olyan rosszak ...

Azután megnéztük a magánzárkát, hol a törvény értelmében minden érkező rabnak, ki három évnél hosszabb szabadságvesztésre van ítélve, egy esztendőttel kell tölteni teljes egyedüliségben. Ez a legkeservebb esztendő. Sokan beletévelyedtek a hosszú egyedüliségbe. Hiába, az ember és különösen az asszony mindenekelőtt társas lény. Itt láttuk Szentpéteri Sárát, kit a kuria örökös rabására ítél, noha a két elsőbíróóság teljesen felmentette.

Jelentéktelen areu, satnya asszonyok, ki jobban siratja azt az 1900 forintot, mit a vizsgálóbírója elsikkasztott, mint a Kuria zord ítéletét. Beszélkünk különben, hogy szilárdan bízik perének újra felvételébe és a szabadulásba. Mi természetesen tartózkodunk reményeket élesíteni benne.

A látogatás csaknem két óráig tartott s magunk is úgy örültünk, mikor a szép hont-megyei hegyeket megpillantottuk, mintha fogságból szabadultunk volna meg.

Az ölbányák levegője nem lehet oly fojtó, mint hosszabb tartózkodás a kriminális szenzációk e szörnyű alakjai között. Esméigis oly jó ellátásban részesítik őket a modern judikatura ... Ha csak száz évvel előbb éltek volna s akkor követék volna el azokat a véres bűnöket, valamennyi böhérkéz által eléktelenített hullá lett volna ...

Lucián.

A vasuti tisztviselők mozgalma.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, augusztus 10.

Ma járt le a memorandum-tervezet országos megvitatásának határideje. A kétszázharminckettes bizottság és a vidéki gócpontok észrevételei most már az ugynevezett hetes rostáló-bizottság előtt vannak, amely a különböző véleményekből meg fogja alkotni a memorandum végleges szövegét. A jelentősebb előterjesztésekről napról-napra hírt adunk, ma is folytatjuk az akcióról való beszámolót. Tudósításunk élen ezuttal a kezelőnk mozgalma áll. Az államvasuti kezelőnk ugyanis ma értekezletet tartottak, amelyen keserves anyagi helyzetükről és bizonytalan jövőjükéről tanácskoztak. A kezelőnk mozgalmát özvegy csalóközi-megyeresi Dömjén Zoltánnal indította meg, az ő érdeme az akció magas színvonalra, hogy nyugodt és tárgyilagos volt a megbeszélés és mértékelt tartó minden kívánság. Memorandumot nem szerkesztettek a kezelőnk, a sablontól irtóznak, meg roppant kevés is, amit kérnek. Ha egyébként nem, az emberszeretet nevében is teljesíteni kell a kezelőnk kérését, fáradtság és felelősségteljes munkájuk érdemlik meg, hogy megélhetésükről s jövőjükéről gondoskodás történjen. Egyszerű, rövid előterjesztéssel járulnak a kereskedelmiügyi miniszter és az államvasut elnökgazdátja elé; az előterjesztés megszerkesztésére a kezelőnk Hajdu Miklóst, a Budapesti Napló munkatársát kérték föl, aki készséggel járult munkájával a nemes akcióhoz. Az értekezlet-ről és az államvasuti tisztviselők mozgalmáról egyébként a következő részletes tudósításunk számol be:

A kezelőnk értekezlete.

Színes, kedves és mozgalmas volt tíz óra felé a Vasuti és Hajózási Klub diszterme. Hölgyek gyülekeztek, komoly arccal jöttek az államvasut kezelőnk, már mint azok, akik a mai napra szabadsághoz jutottak. Semmi bizarrság, semmi különösség sincs itt. Nagy cél hozta egybe a hölgyeket, hát nincs is terofere. Csendben helyet foglalnak. A pódiumon egyedül

az elnök, özvegy csalóközi-megyeresi Dömjén Zoltánnal, brassói kezelőnk foglal helyet.

De érdekes, ezek az asszonyok és leányok, akik rubrikás papirosok dolgoznak, irtóznak a sablontól. Nem is olyan itt a megnyitás, a tárgyalás, mint egyebütt. Az elnök az asszonyi intelligencia miniatúra, komolyan, világosan és nemes egyszerűséggel beszél. Lendület is van a szavában, pedig nem előre betanult beszédet mond el, de szívből, tiszta meggyőződéssel, osodálatos mérséklettel és higgadsággal mondja el a megnyitóját. Formáját és lényegét adja ez a beszéd az akciónak, amely éppen olyan szerény, mint ezek a nőtisztviselők, akik most reménykedve várják kérésük sorsát. Dömjén Zoltánnal a következőképp nyitja meg az értekezletet:

— Mélyen tisztelt hölgyeim! Szeretett kartársnőim! Olvann rövid lesznek amilyen rövid a kérésünk. Hallgassanak meg, bennünket is meghallgatnak majd, ha mértékelt tartunk. Azt kérjük, hogy adassék meg nekünk a nyugdíjra való jogosultságunk és rendeztessek a fizetésünk meg az állásunk. Ma 27 forint, 28, 30, 40 és nagy protekcióval 50 forint a fizetésünk. Páriák vagyunk, egy társam írta nekem, hogy fekete rabszolgák. Igaz. Amíg dolgozni tudunk, dolgozatnak bennünket, ha nem tudunk, elmehetünk. Főre nem tehetünk kis fizetésünkkel. De azért ne legyünk követelők, győzzük meg alázatos kérelmünkkel a nagy urakat. Persze önök között vannak fiatalok, 30 forint a fizetésük, jó is ez most, otthon vannak és ruhára telik, de mi lesz, ha betegek lesznek? Amit mi kérünk, — itt részletezte az elnök az előterjesztése foglalt kéréseket — olyan, hogy teljesítheti a kormány. Hiszen a sopron-ebeni-urtt vasut a maga 15—20 keze-önőjének már rendezte anyagi ügyeit. Ha tudom, hogy csak 20 forint nyugdíjat is kapok, százszor szorgalmasabb vagyok. Jég ugy, ha jövőmre, a bizonytalanságra gondolok, elvesztem a munkakedvem, nem tudok dolgozni ... Hölgyeim, térjünk el a sablontól, mi memorandumot nem csinálunk, hanem tíz szóba beoglalható a kérésünk. Helyes, hölgyeim?

— Igen, igen! — hangzott mindenünnét a válasz.

Még egy kis intést mondott az elnök.

— Ha összetartunk, nem vagyunk nevétségek, csak ha purparlézunk, nyelveiünk, akkor nevetnek rajtunk. De ha komolyan, nyugodtan járunk el, a kormány megszán bennünket és azt mondja: hát adjuk meg szegényeknek ...

Az értekezlet hálálkodik az elnöknek, köszönik, hogy Brassóból idefáradt.

— Még tiszser is eljövök.

— Köszönjük, köszönjük — mondják és megéleljünk az elnököt.

Dömjén Zoltánnal ezután Hajdu Miklóst fölkererte, hogy szerkeszse meg kérésüket. Mig ez megtörtént, a vidéki küldöttek sorba jelentkeztek.

A gyűlésen csaknem minden nagyobb vidéki város álmásának női kezelő személyzete képviselve volt közöttük a főváros minden pályaudvára számos küldöttel. Kolozsvárt Barabás Józsefné, özv. Szegedy Gyuláné, Puskás Ilona, Kalmár Franciska és Novák Ilona képviselte. Szegedet özv. Moeskönyi Agostonné és özv. Buja Mária. Szabadkát Rainer Szidi, Zombort Balassáné. Péset özv. Junánsz. Debreczén özv. Dittiné. Nagyváradot Pezcholt Helén és Gaizágó Istvánné. Rózsnyó Hornbacher Mariska. Kaposvárt özv. Brabeczkyné. Csepelét özv. Benel Kálmánné. Szatmár-Németi Zajos Irén. Egert Bunczmann Károlyné. Ó-Domborvát Pellischek Ilona. Nagy-Szombatot özv. Seiberger Béláné. Kis-Czellt Hoffmann Bianka. Ászódot Beecsy Rezsín. Palota-Ujpestet Mihók Ilona képviselte.

Nagy figyelem közben olvasta föl Hajdu Miklós a közben elkészített kérvényt, amelyet egyhangú lelkeséggel magáévá tett az értekezlet. A kezelőnk kérvénye, amelyet a kereskedelmi- és pénzügy-miniszterhez, az államvasutak elnökgazdátjához és a képviselőházhoz fognak fölterjeszteni, így hangzik:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

A magyar államvasutak kezelőnk alázatos kéressel járulnak Nagyméltóságod magas színe elé. Augusztus 10-ikén értekezletre gyűltünk egybe, amelyen közös megbeszélésünk értelmében anyagi helyzetünk javítása végett mozgatni indítást határoztuk el. Szürke és sablonszerű ez a szó: mozgalom. Mégis kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék ezuttal e fogalomnak egy a rendes-ülőtől eltérő értelmezését elfogadni. Nem akarunk böbeszédűk lenni. Kérésünk rövid, hitünk és meggyőződésünk, hogy méltányos és jogos is. Ugy határoztuk, hogy hosszú, argumentációkkal, paragrafusokkal és statisztikai tabellákkal teli memorandummal nem szaporítjuk Nagyméltóságod gondját és teendőit, de előterjesztjük alázatos kérésünket bizalommal és reményággal.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Az államvasutak kezelőnk mély hódolattal eszednek, kegyeskedjék már az 1902. költségvetés keretében egy rendelkezni, hogy

1. az államvasuti kezelőnk állása rendszeresítetté, 2. és nyugdíjjogosultságuk szerveztesse.

E két kérésünket, amelynek teljesítése szor-

galmunkat, munkában való készségünket és kitartásunkat edzeni fogja, legyen szabad a következőkben részletezni:

Az évi fizetéssel való alkalmazás az érvényben levő altiszti illetménytáblázat szerint történjék, azzal a módosítással, hogy a minimális fizetésünk 1000 korona legyen. Eszedjük hogy előléptetésünk következőképp szabályoztassék: Három évenként 100 koronával való előléptetést kérünk mindaddig, míg az 1400 korona fizetést elérjük, innen kezdve 2000 koronáig négy évenként 200 koronával való előléptetésért eszedünk, úgy, hogy a 2000 korona legmagasabb fizetést huszonegy évi szolgálat után elérhessük. A teljes nyugdíjra való jogosultságunk harminc évi szolgálatunk után álljon be. Kinevezésünket pedig — engedtessek meg nekünk e sajátos asszonyi ambíció — tisztí rangban kérjük.

Nyugodtan, kettőzött lelkeséggel, fokozott gondossággal végezhetjük nehéz hivatásunkat, ha egzisztenciánk biztos tudatában tekinthetünk jövőnk elé, amely jelenleg csupa keserűség, lemondás és elkárhózás. Alázatos kérésünket legyen szabad még azzal megtoldanunk, hogy akik husz vagy több év óta szolgáltak az államvasutat, szolgálati idejükkel tizenkét év megelőlt utánfizetés ellenében a nyugdíjvételekbe beszámíttassék, akik pedig tíz vagy ennél több év óta szolgáltak, ezeknek nyolc év számíttassék visszahatólag, akik nyolc évnél kevesebb időt szolgáltak azok részére az eltöltött szolgálati évek teljes összegében vétesseken figyeembe.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelmes Urunk! Az államvasutak kezelőnk testületének ez a közös vágyakozása és törekvése. Minden reménygönknek Nagyméltóságod kegyes hajlandóságába, emberszerető gondosságába és államértelmi működésének önzettségébe helyezjük. Kegyeskedjék egzisztenciánk biztonságát, rendezettségét, nyugdíjkepeségünk szerény módzatait megadni, hogy lelkes, soba nem jankadó munkásságunkkal meghálálhassuk a rólunk való gondoskodás nagy jótéteményét.

Kérésünk ismétlésevel maradtunk Nagyméltóságodnak alázatos tiszteleettel

a M. A. V. kezelőnk.

Miután az értekezlet köszönetet mondott a kérvény megszerkesztéséért, az elnök jelentette, hogy legközelebb deputáció adja át a kérvényt a miniszternek és az elnökgazdátoknak. Ezután táviratilag üdvözölték Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi minisztert és Ludvig Gyula elnökgazdát, mire az elnököt éjtetése közben az értekezlet véget ért.

A kolozsvári észrevételek.

A kolozsvári tizenötös bizottság tizenhárom tagjának jelenléteben nagyérdemű határozatot hozott a Kanyó-féle memorandum-tervezet vonatkozólag. A szolgálati pragmatika keretében a kolozsvári bizottság az altisztek és a tisztke tervbe vett új illetménytáblázatát is felterjesztette a hatvanötös bizottságnak. Az együttes megállapodás egyébként a következőket tartalmazta:

Felolvasták az értekezleten a marosvásárhelyi osztálymunkások megkeresését, melyben az okleveles alkalmazottak alapítetési és előléptetési előnyét kérik biztosítani. Ezt a jegyzőkönyvhöz csatolják. Stern Dávid központi irodatiszt a kezelőtisztek jelenlegi helyzetének megvédését kéri. Tokodi László osztálymunkások irodatiszt hasonló tárgyú beadványt küldött. Szamosska Ernő felügyelő mint a központi 65-ös bizottság elnöke, a felszólalásokra nézve felvilágosítást adja, hogy az irodatisztek látszólagos sereje a memorandum szövegének végleges megállapításakor orvoslást fog nyerni.

A memorandum-tervezetre vonatkozólag azt határozták, hogy a bevezető történelmi fejtetése nézve a bizottság abban a véleményben van, hogy az egy kissé hiányos és nem-hozható szoros összefüggésbe a memorandum többi részeivel, illetve a kérelem tárgyával. E tekintetben a bizottság erősebb kapcsolatot kíván létrehozni a bevezető történelmi rész és a további szöveg között.

A vita során az új fizetési fokozatokat a bizottság elfogadja, de a táblázatba felveendőnek tartja a lakbérilletményt is a katonai lakbérnek megfelelő összegben, ugyan e helyen kellene kitüntetni az illetményekre vonatkozó összes változtatásokat is az uti átalányok, napdíjak átküldözési átalányok dolgát. Javasolják, hogy az altisztek és külön a szolgák illetménytáblázata hasonló összeállításban ugyan e helyen vétessek fel.

A déli vasut magyar vonala illetménytáblázatának felvételére nézve elhatározták, hogy a táblázat meghagyandó annak bizonyításán, hogy egy hazai vasutnál már jóval előbb rendeztetett az előlépés ügye, illetve meghatározottat a várakozási idő. A várakozási idő megállapítását tartalmazó táblázat adatai megfelelőeknek nem tartatnak. E pontnál a középiskolai és egyetemi képzettség tekintetében a várakozási időkre nézve megállapodott a bizottság abban, hogy az első sorban levők várakozási ideje maradjon, a második sorban levők (dipl.) a III. rangfokig 2 évenként haladnának s mindkettőre nézve a határvonal a III. rangok utolsó fizetési osztályánál legyen. A 3-ik sorban levő kezeltisztek a IV-ik rangok utolsó fizetési osztályáig 3-3 évenként 3-3 előhaladhasanak.

Végül megállapodott a bizottság abban, hogy a tervezetet tárgyaló szűkebb bizottság tárgyalására Kreszta József mérnököt, bizottsági tagot küldi ki.

Az egyetemi képzettségű tisztviselők.

Az egyetemet végzett vasuti tisztviselők ügye sok vitára adott már alkalmat. A *Budapesti Napló*ban megjelent ilyen irányú felszólalásokra vonatkozik ez a két levél:

I.

A *Budapesti Napló*ban „Egy kolozsvári mérnök” levelet írt az egyetemet végzett vasuti tisztviselőről. Kijelentem, hogy készséggel meghajlok tisztelt diplomás kariársaink szakképzettségére előlt még sem hallgathatom el, hogy az említett levélben foglaltakat alapszabályként tekintem; kétségbe kell vonnom, hogy csakis az államvasuti mérnökök ráteremttségének köszönhető, hogy az államvasuti intézmény a mai magas színvonalra emelkedett és hogy a szolgálat közmegelegedésre bonyolították le. Közül 30 éve vagyok tagja intézetünknek és így tanuja voltam hatalmas intézményünk bálmatlos fejlődésének. Hogy a nem diplomás embereknek is jutott nálunk szerep és jut az idő szerint is, azt a mi viszonyaink mellett természetesen találok, különösen ha tekintetbe vesszük hogy a vasuti fogalmi és a kereskedelmi végrehajtó-, valamint az adminisztratív szolgálat egy a központokban, mint a külszolgálati főnökségeknek emmenter gyakorlati szolgálat, amely egészében oly óriási anyag, hogy ma már a szolgálat minden egyes ágazata oly sokoldalú és terjedelmes, hogy részeikben külön-külön studiumot igényelnek és az ugynevezett univerzális vasuti zenik mind ritkák.

A vasutnak nincs annyi műszaki közege, amennyi a műszaki teendő elvégzésére szükséges és már maga ez is eléggé igazolja, hogy azért hogy a szolgálat közmegelegedésre bonyolították le, a nem diplomás elemet is megilleti az érdem némi része. Nem tévesztendő különben szem elől, hogy az üremi szolgálat sokoldalúsága mellett bizonyos egyéni tulajdonságokat is követel. Nevezetesen, kitaró szorgalmat, agilitást, gyors elhatározást és biztos intézkedő képességet, valamint megfelelő erélyt. Bizonyos szolgálati körökben a tudományos képzettség ezen egyéni tulajdonságok nélkül egymagában meddő tökélet képezne.

Mint hogy ez idő szerint nincs arra kilátás és a jövőben sem remélhető, hogy mindezen állások majdan kizárólag diplomás alkalmazottakkal legyenek megteleítve betölthetők: elhibáztunk tekintetben; ha a középiskolát végzett egyének ambíciója és magabiztosabb törekvése mesterkelt korlátok által bémittatnék és pedig elhibáztunk volna annál is inkább, mivel meggyőződésem szerint intézetünk nagyon sok esetben kiváló tehetségek megfelelő kihasználásától fosztaná meg magát.

Egy kolozsvári vasuti.

II.

A máv. alkalmazottak mozgalmával kapcsolatban megjelent közleményekben többször elhangzott az az állítás, hogy a memorandum-tervezet különböző mérnököknek, illetőleg az egyetemet végzett alkalmazottaknak kedvez. Talán nem lesz érdektelen, ha ez állítólagos kedvezés méreteivel tisztába jövünk. Megtanulhatja belőle a pályaválasztás felett tőprengő ifju, hogy mily kedvezményekhez juthat, ha egyéni képességei és ambíciója az egy évi tanfolyam helyett az egyetemre vezérli. Összehasonlítva kedvéért vegyük azt az esetet, hogy két együtt érettségiző fiatal ember közül az egyik a vasuti tanfolyamra megy, a másik pedig mint mérnök kíván a vasutak szolgálatába lépni. A forgalmista egy évet tölt a tanfolyamon és egy évet a gyakorlatoskodással (ez utóbbi évben már napidíjat is kap) és ezután, tehát az érettségi után két évre már kinevezik 1600 korona kezdőfizetéssel. A tervezet szerint két évre rá, vagyis az érettségi után négy évre fizetése már 1800 koronára emelkedik. A mérnök még csak ekkor léphet a legjobb esetben is a vasutához a tervezet szerint 1600 korona fizetéssel. Tehát hosszú, küzdelmes és költséges egyetemi éveit jutalmul azon kedvezőtlen helyzetbe jut hogy 200 koronával kisebb fizetést kap, mint a vele egyszerre érettségiző barátja aki élelmességeért jutalmul ezen kétszáz koronán kívül még azon előnyvel is dicsekedhetik, hogy míg társa az egyetemen küzködött, addig ő fizetett állásában még két évi nyugdíj jogosultságot is szerzett.

No de ne essünk kétségbe! Hisz a tervezet eléggé kedvez a mérnököknek, mivel az előnyös várakozási idővel lehetővé teszi, hogy a mérnök utólagosabbra forduljon barátját. Nem kell hozzá nagy számtani műveltet, hogy megállapíttassék, miszerint az érettségi után tíz évek kell elhaladni, hogy a mérnök elérje barátját a 2400 korona fizetésnél. Azt méltóztatik talán hinni, hogy a hangzókatot kedvezés ezután jog nyilvánulni. Nagy tévedés ez. Csak nem méltóztatik kedvezésnek tekinteni, hogy a további két életpontjánál összesen egy évi előny mutatkozik; vagyis a mérnök három év múlva éri el a 2800 koronát, hová a forgalmista négy év után jut el. Annyi költségért, áradásáért, ambícióért és tanulmányért biz ez sovány falat, mert itt azután megszűnik a tervezet szerint minden különbség. Tehát még azok hátrányért sem nyújthatik kárpótás. Figyeljünk csak meg egy kissé a dolgot. Az érettségi után tíz év alatt csak utolérni törekszik a mérnök a forgalmistát, hiszen eddig csak mindig károsodott és pedig, mint mondva volt, több irányban és jelentékenyen. Ezt következőleg pedig elmondhatjuk, hogy a mérnök és forgalmista sorsa egyforma; már nincs különbség az érettségi és oklevél között. Azt hiszem eléggé megvilágítottam, hogy az az ifju, ki nehezebben hosszabb idő alatt és költségesebben elérhető magasabb képzettséggel lép a vasut szolgálatába a tervezet szerint ezen szerénytelenségeért csak büntetve lenne.

Van a tervezetnek a mérnökökre nézve még egy nagyon sérelmes része. Nevezetesen eddig, — bár kimondva nincs, — de létezik ama szokás, hogy minden mérnök eljut a III. rangfokozat 1-ső osztá-

lyában (4000 korona). Legalább eddig eljutott minden mérnök ezen fizetési osztályba, bár a leltétebb mostoha viszonyok folytán nagyon hosszú szolgálati idő után (30 év). A memorandum tervezete ezen szokásjogtól is megfosztaná a mérnököket, mivel szerinte a mindenki által igényelhető legnagyobb fizetés 3200 korona. Ime így kedvez a memorandum-tervezet a mérnököknek! Ezek után szabad legyen azon reményemnek kifejezést adni, hogy a memorandum végleges szövegzésénél nem fogják a forgalmisták numerikus többségüket felhasználni arra, hogy az egyetemet végzett hallgatók méltányos igényei a kérelembe kellő módon be ne illeszessenek.

Egy máv. mérnök.**Az állomás-előjárók és felvigyázók.**

Az állomás-előjárók és felvigyázóknak a *Budapesti Napló*ban indított mozgalmára, illetve a kezdeményező felhívására vonatkozik ez a két levél:

A *Budapesti Napló* tegnapielőtti számában egy állomási előjáró panaszokdók s felsorolja az altszektet, akik szerinte altszekt csak és altszekt szolgálatot végezhetnek, többi közt ott szerepelteti a távirda- és pályafelvigyázókat is. Sok tekintetben igazat adok a mélyen tisztelt előjáró urnak, de a távirda- és pályafelvigyázók felett könnyen átsurrant, pedig szerintem egy kissé megállhatott volna, mert ezek a távirda- és pályafelvigyázók olyan műszaki altszektformák, akik kevés kivétellel építő iparosok és 4-5 középv iskolával bírnak. Ezek az altszekt, mikor a máv. szolgálatba léptek, magukkal hozták tanulmányait és ezen tanulmányait a szolgálatba lépésközzel mindjárt érvényesítették is, ellenben az előjáró ur még igen sokat tanult a máv. pénzén, míg állomási felvigyázóvá kinevezetett. Más tekintetben pedig ezek az altszekt épp oly fontos szolgálatot tesznek, mint bármely állomási felvigyázó.

Azt hiszem, meggyőződhetett a tisztelt előjáró ur is, ha már idős vasuti, hogy a pályá- és távirda-felvigyázók részére nagyon fontos teendők vannak előírva; ha talán kétekedik, olvassa el a távirda- és pályafelvigyázók részére kiadott utasításokat, amelyek elsorolják a pályá- és távirdafelvigyázók teendőit. Ha már figyelemmel kísért egy építkezést, megfigyelhette, hogy egy pályafelvigyázóknak mi ott a teendője.

A távirda-felvigyázó önállóan működik, de teendője ipari szakmába vág, tehát így tisztviselő nem lehet. Pedig őket is ki lehetne nevezni távirda-műszaki segédtisztnek, pályafenntartási segédtisztnek. A felsőbb hatóságokban bízunk is és hiszünk is, hogy ha az állomási előjárókat a tisztviselő sorába sorozák, akkor nekünk is megadják ezt az említett elnevezést. En is ugy gondolom, hogy ha egy irtok megérdemli a segédizusti címet, ugy egy középiskolával bíró műszaki altszekt is megérdemli azt. De ezuttal mi a címet nem kérjük, csak fizetésünk és lakbérünk emelését, hogy családunk ne nélkülözzön.

Egy távirda-felvigyázó és egy pályafelvigyázó.

II.

A *Budapesti Napló* tegnapielőtti számában az előjárók és felvigyázók című cikkében az előjárók és felvigyázók panaszát emelnek, hogy ők az altszekt közt rangokozásra nézve a legnyomorultabbak és kétfős okuk van a panaszra azért, mert az előjárók többnyire kisebb állomások vezetői, ahol mellékkövendők nincsen — többnyire családok és gyermekeiket nem nevelhetik. Ha ez így van, akkor miért kérnek folyton csak rangot, címet, elkülönítést a többi altszektől, akik szerintők is a szolgálati felelősség, mint kvalifikáció tekintetében velők egy nivón nem állhatnak? Akkor miért nem kérnek mindenekelőtt fizetésrendezést? Pedig ugy áll a dolog, hogy az állomáselőjáró tulajdonképpen épp olyan altszekt, mint a többi, akinek éppen annyi, vagy még kevesebb felelőssége és kvalifikációja van, mint egy másik altszektársának. Ha kell, számos példát tudok rá, hogy az állomáselőjáró mesterevvel volt, akinek nincs több 1-2 gimnáziumnál, sőt csak elemi végzet, viszont irtok sok más altszektet, akik 5-6 gimnáziumot jártak.

Hiszen a levél írja maga is beisméri, hogy az állomáselőjárók (az előjárókat itt kihagyta) nagy része iskolai képeletés nélkül jön a vasuthoz és csak itt szerzi meg magának a hivatalokra előirt szakismeretét. Ha pedig ez ugy van, akkor azzal, amit csak a vasutnál tanul, még mindig nem tud annyit, hogy egy másik altszektársára tölé helyezhesse magát, pláne egy olyan altszektel szemben, aki maga is előbb, mielött a vasuthoz ment, valamiképp tanult, de véletlen mégsem előjáró. Ha ez olyan könnyen megy, minek az érettségi, minek a tisztviselő? Hiszen mindenki lehet vasuti tisztviselő, csak vétesse fel magát állomáselőjáróknak és két-három év mulván készen van a forgalmi főnök.

A mélyen tisztelt végrehajtó bizottságot kérem, hogy a memorandumba csak azt vegye föl, ami az altszekt karnak előnyére van, de különösen azt, hogy rövid idő alatt olyan fizetési fokot érjünk el, a melynek javadalmazása az igényeket kielégíti.

Egy altszekt.**Az irodatiszekt.**

Az irodatiszekt figyelemreméltó argumentumokkal támogatott kérését intéznek a vasuti tisztviselők végrehajtó-bizottságához. Az akció vezetősége bizonyára méltányosan mérlegeli ezt a kérés, amelyet több irodatiszekt nevében juttatunk a következőkbe hozzá:

A máv. tisztviselők memorandum-szerkesztői gondoskodtak magukról, a számtszektől és az irodatiszektől, csak azokról nem, akiről lehetséges, hogy a memorandum szerkesztői tévedésből elfeledkeztek.

Ezek az ugynevezett irodatiszekt, kik közül leg-többben legalább négy középiskolával bírnak, de sok még többel, mint néhány irodatiszekt. Hogy ez az elnevezés irodatiszekt hogyan és miként jutott a mávhoz, azt hiszem senkinek tudja, mi sem tudjuk, nem is óhajtuk tudni, és legjobb szeretnénk az ezen majdnem sérelmes rangon tudalni. Az irodatiszekt, akik egyenlő kvalifikációval bírnak legtöbb irodatiszektel, ugyazon munkát végeznek az irodai teendőkben, mint az a főhivatalnok, hivatalnok, számtszekt és irodatiszekt. Nézzünk csak meg egy üzletvezetőséget, sőt magát az igazgatótságot. Ott az irodatiszekt: könyvelő, számadó, ellenőrző, csoportvezető, számszektvezető, személyzeti előadó stb. Most már ha mi ugy a hivatalnok, mint a magánéletben legtöbbet a hivatalnokokkal érintkezünk. barátokunk, helyettesítünk, munkájukat végezzük miért nem juthatunk mi is és miért nem vesznek fel bennünket a memorandum szerkesztői egy új rangfokozatba, besorozva a hivatalnoki státusba, ahol mi mint segédizusti szerepelünk? Ez ugy van az állomás és a postánál is. Ott a négy középiskolával bíró alkalmazottat (kezelő- illetve segédizusti) nem sorolják az altszekt és szolgák kategóriájába. Hisz ez nálunk annál is inkább lehetséges, mert a vasut az államnak egy magánüzlete, magánüzletben pedig a tehetséget is tekintik, nemcsak a kvalifikációt, különben nekünk van erre egy 8-unk is. Nálunk azonban ma az irodatiszekt egy hivatalszolgalelet rendelkezik, holnap az illető szolgaleteszi azt az ugynevezett altszekt felvételi vizsgát és holnapután már kollegája lesz. Holott az arány ez és az irodatiszekt között annyi, mint a hivatalnok és irodatiszekt egy irodatiszekt között.

Kérjük tehát a memorandum szerkesztőit, vegyék tekintetbe méltányos kérésünket és hozzák javaslatba, hogy azok az irodatiszekt, akik eddig irodai bel- illetve kezelő szolgálatot teljesítettek, irodasegédizusti nevezessenek ki, illetve minősítessenek át és pedig egy új VII-ik rangfokozatba, a hivatalnoki státusba. Jövőben pedig segédizusti csak az lehet, akinek legalább 6 középiskolája van. Ezt, azt hiszem teisebb helyen sem tartják helytelennek, mivel nagyon méltányos és beosztásunkhoz képest megfelelő rang volna nekünk.

A fizetéskülönbség pedig az alatti javaslat szerint ugy is megvolna köztünk és a hivatalnokok között. A segédizusti részére nyitnassék egy új VII. rangfokozat és pedig 1-00 és 1400 korona fizetéssel, ugy hogy a segédizusti 4 év alatt érje el a hivatalnok kezdő fizetését, az 1600 koronát. 1600 koronánál pedig mint kezelőtszekt, illetve irodatiszekt szerepeljen és ezek legmagasabb fizetéséig meheszen. Ez volna a helyes megjelölés és akkor meg volna az az alkalmazott is elégedve, aki hivatalnoki állást tölt be, nagyvárosban lakik és él, megkívánatik tölé, hogy tisztességesen ruházkodjék és éljen, mivel a hivatalban egyenlő állást töltenek be. Ami pedig a mai, illetve a jövőben leendő rendszer mellett lehetetlen, mert 1000 korona kezdőfizetéssel, amint a memorandum szerkesztői azt az altszektre javaslatba hozták és ahova minket is sorolnak, megélni lehetetlen, küönösen a nős emberek, aki egy nagyvárosban egy szobás lakást nem is bérelhet, mert az a fékező személyzet foglalja és nem is megfelelő a rangunkhoz, ez nem is kívánható a rangunkhoz, ez nem is kívánható és nem is tesszük, egy nagyobb lakás pedig 20-22 frt. Miből éljünk hát, ha két-három gyermekünk van és semmi egyéb jövedelmünk, mint az a kis fix fizetésünk?

Ezt kívánom a memorandum-szerkesztő nős tagjainak is figyelembe ajánlani.

Több irodatiszekt.**Le a biciklistákkal!****— Jelenet. —**

A biciklisták panaszokdókna a sok adó, zaklatás és pénzbüntetés miatt, amivel a főváros sújtja őket.

A polgármester: Ki fogom őket pusztítani, mint a sásákát! Majd adok én nekik! Irja!

Irnök: Igenis. (Töltet ragad.)

A polgármester: Irja. Először is fizetnek tíz forint fő-adót, husz forint al-adót, harminc forint segéd-adót, negyven forint póg-adót és ötven forint helyettes-adót.

Az irtok: Megvan.

A polgármester: Azonkívül pedig fizetnek száz forint egyszerű adót.

Az irtok: Ez kétszázötven forint. Ennyiért két biciklit is kap az ember.

A polgármester: Maga fogja be a száját, mert a maga neve Hallgass. Mi a maga neve?

Az irtok: Dr. Hallgass.

A polgármester: Menjünk tovább. A biciklista köteles a biciklijét állandóan kézen vezetni. Ráülni csak a szobában szabad, ott is csak a Bajrám-ünnepen éjféltkor. És akkor se sokáig.

Az irtok: Ez egy kicsit szigorú.

A polgármester: Most már a maga neve Kuss, és írja, amit mondok. A biciklista köteles fegyverruhában járni, hogy fölismerjék, ha megszökik. Köteles a nyakába akasztott számot viselni, minden rendőrnök bemutatkozni, minden felszólításra megállni és minden öt percben felválni a hasát.

Az irtok: A hasát?

A polgármester: A maga neve Fogja Be A Száját, Mert Pofonlított, értette? Igenis a hasát.

Az irtok: Jó. A hasát.

A polgármester: És ne beszéljen, mert az enyém az utolsó szó.

Az írrok: Igen.

A polgármester: Hallotta, hogy enyém az utolsó szó?

Az írrok (csöndesen): Hallottam.

A polgármester: Magával nem lehet bírni. Irja tovább. A biciklista, ha a szabályok ellen vét, fizet száz forint főbüntetést, ezer forint mellékbüntetést, millió forint pőtbüntetést. billió forint tudjafene büntetést (dabajón)... és még trillió, kvintillió és oszillió forint mindenféle vegyes büntetést...

Az írrok (szerényen): Csillió?

A polgármester (megőrül): Csillió, tyillió, ribillió... büntetés... kozarek... a hasát, a fejét, a nyakát... pusztuljanak ki, repedjenek szét (dobálja a székeket) magjuk se maradjon!! Mit bámul itt?

Az írrok (már a telefonnál): Halló? Mentő-központ? Azonnal egy gummibőlési kocsit...

—o—

FŐVÁROS.

(*) Cséry Lajos pőre. Cséry Lajos, a székesfőváros személtuvarozó vállalatának a tulajdonosa, pőrt indított a főváros ellen, amelyben többféle címen követel kártérítést. A pőrben a törvényszék s a kir. tábla sok tekintetben Csérynek adott igazat, hanem a kir. kuria a panaszának legnagyobb részével elutasította. A többek közt Cséry Lajos azt vitatta, hogy a makadám utak sarát ő nem köteles elfuvaroztatni. A királyi kuria ebben a tekintetben a székesfővárosi tisztii ügyészség álláspontját fogadta el, amely szerint a személtuvarozó-vállalat kötelezve van a makadám utak sarát is elvívni, kivéve azt es esetet, ha az utat javítják s a földkapart ut-törmelék nagy mennyiségre növekszik. Kimondotta a Kuria azt is, hogy Cséry nem köteles elfuvarozni a vásárcsarnokok pincebéiben összegyűlt szemetet az elközbött gyümölcsöt azonban csak akkor, ha ezért a főváros neki külön átalányt fizet. A kir. Kurianak ez az ítélete ma érkezett a főváros hatóságához s a tanács elé kedden kerül.

(*) Az ó budai vendégfogadó bérléte. Az ó-budai Magyar Koronához címzett vendégfogadó épületére, noha több ízben is hirdettek reá árverést, nem jelentkezett vállalkozó bérlő. A székesfőváros közgyűlése végre is nehogy az épület üresen álljon, elöregdta a III. kerületi Polgári Kör ajánlatát, amely szerint az ideai augusztus hónap elsejétől számított hat évre évi 2000 koronát fizet. A bérlétnél ilyen módon való megkötéséhez a belügyminiszter is hozzájárult.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Városligeti Szinkör. A Városligeti Szinkörben ma zsúfolt ház előtt újították föl Szegedi József Ősi Nőemancipáció című bohózatát. A régi darabnak szép sikere volt, amiben a pompás előadásnak volt nagy része. Német József, a Népszínház kitűnő komikus a pazar humorú közhuszár volt. Sziklai Szerena bájos temperamentummal, sok kedves üglettel játszóttá Flóra szerepét. Nagy sikere volt ma, tömérdek virágot kapott és a közönség sokszor hívta a lámpák elé. Szentmiklósi, Latabár és Gümöri szintén jók voltak.

** Zaza. Berton és Simon szenziációs színművének a Zazának pénteken lesz a bemutatója a budai színházban. A darab ugy Párisban, mint a külföld többi nagy színpadjain óriási sikert aratott. A szinkör igazgatósága nagy gondal tanítja be és állítja ki e darabot, melynek meséje a színházi élet világát tárgyalja. Jögye már hétfőtől kezdve kaphatók.

** Monte-Carlo az Urániában. A Monte-Carlo és a Riviera szerzője Salomon Ödön megkérte a monte-carlo-i játékbank igazgatóságát, engedjék meg neki a roulette-játék mozgatónyképből való megörökítését. A kaszinó igazgatósága azonban érthető okokból most is — mint eddigelő mindig és mindenkinek — az engedélyt megtagadta. A szerző most a játékbankban készült rajzok és jegyzetek alapján roulette-játékot rendez az Uránia házi-tőz-színpadján. Ebben a színpadi pénzzel játszó csoportban ismert festőművészek és művésznők vesznek részt. Az Uránia művezetője így mozgatónyképből örökíti meg a szerző elmés ügletét, amely mozgatónyképből a premiére napján, augusztus 18-ikán már bemutatásra kerül.

** Új zeneművek. Megjelent és kapható Bárd Ferenc és Testvére zeneműkereskedés és színházjegy-irodájában, IV. Kossuth Lajos-utca 4. szám. „Csak egy kis lány” angol dal magyar és német szöveggel 2 korona. „Susi mein Kind” dal 2 korona. „Miert vagy másé” dal magyar és német szöveggel 1 kor. 50 fill. Palotásy-Huber-féle 101 leghőbb magyar dal cigányos modorban, I kötet 3 korona. Legszébb magyar nóták V. folyam 16. szám. „Jaj de szépen muzsikálnak” és „Pista bácsi jőjjön ide kérem” 60 fillér. 17. szám. „Te feljőd álmódostam” és „Restaurálják a vármegyét” 60 fillér. 18. szám. „Fel a pohárt” és „Ez az élet” 60 fillér. VI. folyam 1. szám. „Sólyvommadár rakja fészékét a sziklán” és „Csütörtökön este” 60 fillér. „Cirkuszélet” teljes zongorakivonat 6 korona. „Hoffmann meséi” 2 füzetben ének és zongorára magyar szöveggel 6 korona. „Postás fiu” teljes zongora kivonata 7 korona. „Julesa a Postás fiuból” 3 korona. „San Toy” teljes zongora kivonat 5 kor. 40 fill. „Napfogatközás,

Modelle” ének és zongorára magyar szöveggel 3 füzetben. Modelle 2 füzetben, füzetenkint 3 korona. Bárd-féle cimbalom-gyűjtemény, 10 legújabb magyar dal tartalommal 3 korona. Fütty-kuplé „New-York szépe” operettéből cimbalomra 2 korona, zongorára 2 korona.

** Színházi élet Siófokon. A balatonparti magyar Ostendében, Siófokon a fűrdőtelep közönségének élénk pártolása mellett játszik Halasy Béla jól szervezett színtársulata. A társulatnak e héten vendége is volt; Szirmai Imre, a Népszínház kitűnő művésze, aki eddig négyszer lépett föl; a közönség mindenkor megtöltötte a szinkört és ovációkkal halmozta el a művészt. Szirmai a jövő héten ismét három ízben lesz vendége a szinkörnek s az előadások ez alkalommal a fűrdőtelep nagytermében tartatnak meg, amit az igazgatóság a művész iránti előzékenységből engedélyezett. Nagyban emeli a jövő heti előadások érdekességét, hogy Szirmai elfogja játszani a Bőregérben Eisenstein szerepét s így ez az alakítása premier-számba megy. A Bőregérben kívül még Liliben és A kis szökevényben lép föl a művész.

** A Budai Nyári Szinkör heti műsora. Hétfőn Cyrano de Bergerac kedden Budapest szépe, szerdán Furcsa háboru, csütörtökön délután Egy szegény ifjú története, este Gésák, pénteken (először) Zaza. szombaton és vasárnap este Zaza, vasárnap délután Orpheus a pokolban.

** Kisfaludy Színház. A Kisfaludy Színház igazgatósága Félstének cím alatt Eöry Porbán Bélától, a színház komikusától egy öt felvonásos történelmi korrajzot fogadott el előadásra. A darab a magyar szabadságharc egyik legdíszesebb korszakát, a szolnoki csatát eleveníti fel Damjanics és hős bajnokai-val, a vörös siphásokkal. A személyzet nagy kedvvel készül a 17-ikére kitűzött bemutatóra.

** Legújabb zeneművek kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében, Károly-körút 26. Az áruk koronában érteendők. Operettek és operák: Hoffmann meséi 10.—, Troubadour 3.60. Traviata 4.80. Rigoletto 4.80. Aida 9.60. Alceos bál 5.—, Faust 7.20. Mignon kötve 10.80. Bohémek 10.—, Bajazzók 8.40. Postás fiu, Kis szökevény, Cirkuszélet 1.7.—, Geisha, New-York szépe, Görög rabszolga, Lucky Star darabja 6.—, San Toy 5.40. — Magyar szöveggel: Kis szökevény, New-York szépe. Hoffmann meséi. A modell 2—2 füzet, füzetenkint 3.—, Du mein Girl magyar vagy német szöveggel 2.—, Susi mein Kind. Couplet a Venus auf Erden című operettből. 1.40. Zongorára 2 kére: Ziehrer, Die 3 Wunsche 2 füzet 1.3.—, Kovle. Toreador Walzer 1.80, San Toy Marsch 2.40, Girl Walzer 2.—, Fregoli-induló 1.50, Cadettenmarsch 1.45, Ocsaky brigadéros bővített kiadás 3.—, Buberl komm, keringő 2.40. 101 magyar népdal II. (új sorozat) füzet 3.—, Money Maker induló 1.50. Julesa kuplé a Postás fiuból 3.—. „A bissert a Hetz” kuplé a San Toy-ból 2.40. Hefner, Kriegsmarsch der Buren 1.20. „Mein Bobbie”, kuplé a San Toy-ból 1.10. Könyv- és zenemű-árjegyzék bérmentve. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

MŰVÉSZET.

□ A magyar iparművészeti kiállítás karácsonyi kiállítása. A magyar iparművészeti társulat, mint minden esztendőben, ugy az idén is, karácsonyi kiállítást rendez, hogy azon a hazai iparművészetnek fejlődését a magyar közönségnek bemutatassa, valamint hogy művészi iparosainknak alkalmat adjon kiválóbb munkáinak értékesítésére.

Ebben az esztendőben az eddigiekénél is nagyobb arányú kiállítást rendez a társulat, miután az országos iparművészeti muzeum igazgatósága az erre való megfelelő helyet rendelkezésére bocsátotta. Az odaítélendő különféle kitüntetések mellett a kiállítás leendő nagyobb arányú vásárlásokról is biztosítja a társulat a kiállítókat. A király részéről ugyanis, ugy mint az előző években is történt, nagyobb összegű vételek várhatók, továbbá a közoktatásügyi miniszter a muzeumok számára jelentősebb beszerzéseket fog tenni, a társulat pedig máris 2000 koronát irányzott elő a tagjai között rendezendő sorsjáték nyerelemény tárgyainak megvásárlására. A társulat különös súlyt fektet arra, hogy a kiállításra kerülő munkák eredeti jó tervrajzok után készüljenek és a jelenkori ízlésnek megfelelőek legyenek. Sablonos munkák, vagy meglévő dolgoknak utáztatái tehát eleve ki vannak zárva.

A kiállítást november 1-én nyitják meg és ezért szükséges, hogy a kiállítók kész tárgyaikat legkésőbb október 15-ig beszállítsák.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ Új Idők. Ezen a héten gazdag illusztrálással jelent meg az Új Idők. A képek egész sorát közli Szilágyi temetéséről, bemutatja Szilágyi otthonát, a szabadkai Er-sébet-szobrot és Erzsébet-ünnepet. Makai Emil és Frigyes császárné arcképeit, azonkívül finom művészi rajzot közli Kubinyi Sándortól. A szövegben találjuk Lengyel Laura regényét, Bárony István és Herczeg Ferenc elbeszéléseit, Tábori Róbertnek Makairól írt cikkét, Kevének a régi agarasztatóról szóló rajzát, azonfelül cikkeket és apróságokat a hét érdekességeiről. Az Új Idők, amely a magyar élet hí krónikása, a magyar művelt családok igazi háziabaráta, a modern magyar irodalom legkitűnőbb mun-

kásainak közreműködésével készül. Mutatványszámot bármikor szívesen küld a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. szám.)

SPORT.

* Nemzetközi kerékpárverseny lesz holnap vasárnap délután négy órakor a Csömöri-úti millenáris versenypályán. A verseny bővelkedik érdekes mozzanatokban, amilyenek lesznek Jelticka és Bihary találkozása is augusztusi nagydíjban és a belini Scheibek, az osztrák bajnok Mader részvétele. Hazai erőink mind indulnak és a legtöbb kitűnő formát mutat, különösen Herczeg, Frisch, Greiner és Pössert. Az ötven kilométeres versenyt kiváló érdekessé fogja tenni a francia bajnok, Frederik szereplése, kinek kiváló és gyönyörű eredményeit már volt alkalmunk közölni. Frederik vezetését motor-tandem végzi, mely az ötszáz méteres pályát huszon-négy másodperc alatt futja be. Ellenfelei lesznek a szabadkai Szárts, Papp, Katzer és Greiner, kik egymagukban is szép mezonnyt képeznek. Hirsche, a másik jeles cseh bajnok csak kedden érkezik Budapestre, így az ő részvétele is emelni fogja a Budapesti Training-Iskola négynapos meetingjének többi három napját. A versenyprogramm rendkívül érdekesen van összeállítva és az egyes számok már magukban ritka sportlévelzetet nyújtanak.

* Sportünnep Balaton-Földváron. A balaton-földvári sportünnepre a földvári közönség köréből eddig gróf Széchenyi Viktor, gróf Majláth József, gróf Hadik János a főbírlő Bem Gyula, a balaton-földvári hölgyek s a balaton-földvári fűrdőtelepek ajánlottak fel tiszteletdíjakat. A Széchenyi-uradalom fűrdő-parkjában készülő atletikai pálya Spur István uradalmi mérnök tervei szerint közel áll a befejezéséhez. A versenyek 15-én kezdődnek a Balaton átúsás versenyével, amely Fűrdőről Földvára történik. Ugyanaznap lesznek a partii uszóversenyek s délután az atletikai versenyek.

* Tátralomnczi verenyek. A mai versenynap sport tekintetében némi hanyatlást mutatott. Kis mezonnyok indultak, közönség is csak kis számmal volt jelen. A nap legjobban dotált futamat, az 5000 koronás szépségségi díjat, Bombardier nyerte meglepetésre Medicus ellen. Ugy látszik, hogy Medicus nincs rendben, vagy Bombardier nagy javuláson ment keresztül. Megemlítendő Kalupri győzelme a felkai handikapban, hol 32 pontot cedált Oppositionnak és könnyen győzött ellene. Az eladók handikapját Bence nyerte steepler súly alatt, amennyiben 67 kilogrammot vitt és végül könnyen nyerte versenyt a 14½ kilogramm kevesebbet vívó Pirostól ellen.

A részlezer eredmény a következők:

I. Eladóverseny. Díj 1800 korona. Távolság 2000 méter. Ferdinánd B. Ártatlan II.-je (Laznik) első, Mr. Redgry Karmestere második, gróf Orsiccú Eszteleine harmadik. Totalizátor: 10: 16.

II. Felkai handicap. Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. Lov. Winer Welten Kalupri a (Ross) első, gróf Bathvány E. Oppositio a (Slack) második, gróf Andrássy T. Csendes-e (Black) harmadik. Azután Csitt. Totalizátor: 10: 23. Helyreigadások: I. 50: 76. II. 50: 86.

III. Szépségségi díj. Díj 5000 korona. Távolság 2500 méter. Napagedi ménes Bombardier-je (Ross) első, Ferdinánd B. Medicus-a (Buitford) második, Gr. Andrássy T. Anita-ja (Wilton) harmadik. Totalizátor: 10: 17.

IV. Kétéves nyeretlenek díja. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gr. Degenfeld I. Godcheje (Wilton) első. Gr. Arco Zinneberg Xuthos-a (Huxtable) első. Zangen I. Rusticus-a (Cleminson) harmadik. Azután: Dum dum, Teluun. Totalizátor: 10: 11 és 10: 14. Helyreigadások: I. 50: 80 és 50: 83.

V. Kétéves eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. Báró Königs-warter K. Olympia-ja (Southy) első, gróf Andrássy T. Cartell II.-je (Black) második, gróf Orsiccú Cunetor-ja (Giechstr) harmadik. Azután: Dragin, Detre. Totalizátor: 10: 19, helyreigadás: I. 50: 86, II. 50: 194.

VI. Eladók handikapja. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Mr. Brooke Bence-je (Adams) első, gróf Wenckheim Pirostó-ja (Southy) második, Zangern I. Balek-je (Mendelson) harmadik. Azután: Moderne. Totalizátor: 10: 50, helyreigadás: I. 50: 102, II. 50: 92.

Holnap fejeződik be a négynapos meeting. A negyedik nap a meeting chief eventjét, a Kárpátdíjat hozza. Az 50.000 koronás díjban, az utolsó diszpozíciók szerint biztos indulók a következők:

26 Xuthos	49½ lov.	Huxtable
26 Belvedere	48	Southy
36 Loti	58	Wilton
36 Takaros	56½	Black
36 Pompadour	62	Taral
36 Kamorosan	56½	Ross

Passé Partout, mely hónapok óta e verseny első favoritja volt és formái alapján a verseny biztos győztesének volt tekinthető, távol marad a nagy díj startától. A Zsupán mént egyenesen e versenyre managelták és így magyarázható, hogy poenalitást nem kell vinnie. Istállója azonban az utolsó napokban ugy határozott, hogy Pompadourt küldték a nagy díj startjához. A Matchbox kanca is kiváló esélyllyel indul. Ellenfelei közül az idén még nem látott Loti és

a sötét kétéves Xuthos, alig lesznek reá veszélyesek, ellenben a versenyben résztvevő három kanca a kétéves Belvedere, a hároméves Takaros és Kamarosan igen komoly, sőt veszélyes ellenfelek, melyek közül a célban akármelyik megelőzheti az öt font poenalitást vívó Pompadourt. Különösen a két hároméves Takaros és Kamarosan bírja bizalmunkat és úgy hiszünk, hogy az idei Kárpát-díjat Kamarosan nyeri Takaros és Pompadour ellen.

A nap többi utama csak igen szerény kerete lesz a nagy díjnak. Az eladók handicappját Strohofer nyerheti Patlogó ellen. A kétévesek eladversenyében Wasserer a tipünk Sparrafucile ellen. Az eladverseny kimenetelét Vak Bottyán és Tartom közzé helyezzük. Tippeink a következők:

- I. Strohofer—Patlogó.
- II. Wasserer—Sparrafucile.
- III. Kamarosan—Takaros—Pompadour.
- IV. Vak Bottyán—Tartom.

Falbot lefogadták az Erzsébet királyné díjra, melynek ma odssa 3:1. A Matchbox-mén nem indul a szent István-díjban, hanem egyenesen a nyári meeting másik nagy futamára nyert előkészítetést. Terhe a királyné-díjban 56 kg.

Nyilttér.

Egyéves önkéntesek elegánsan izlésteljesen és olcsón felszereltek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sorozókötelesek felvilágosításokat, továbbá kívánságra árjegyzéket az egéves önkéntesi jog elnyerésére vonatkozó összes katonai törvényekkel és folyamodványmintákkal, magyar és német nyelvben ellátva kapnak

WEINER és GRÜNBAUM

Budapest, Váci-ut. 2.
 cs. és kir. udvari szabók, II. Vilmos német császári udvari szállítói, portug. kir. udvari szabók, József főherceg udvari szállítói, József Agost főherceg kamarai szállítói.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógyszer rendkívül sikeresen lez alkalmazása köszvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem székélyes és elvezetve ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógyszer megalkotójának és egyedül képviselőjének egyet. orvosának (Hemopatia) rendelésmintája van

Dr. KOVACS J.
 Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt.
 Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.
 Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegnek legbiztosabb gyógymódsza.

Császár-fürdő

nyári és téli gyógyhely
 Prospektus ingyen és bérmentve.

O. cs. és kir. apost. felsége születésnapjára, valamint a **Szent István-napra** Magyarország nemzeti ünnepére, ajánljuk a közkezdveltségű „**Transsylvania és Vin brut**” magyar pezsgőket és a francia mód szerinti pezsgőgyártás iránt érdeklődőket gyárunkban bármikor szívesen látjuk. Teljes tisztelettel

Louis François & Co.
 pezsgőgyárosok és kir. udvari szállítók BUDAFOK.

Rohitól

PÓRKATÁR
 Hoffmann József-át
 Bathory-utca 8. szám.
 A Rohitól savanyvíz mint gyógyszer felismerhetetlen hatása gyomor- és bélhurutnál, az ivarzerrek hurutjainál máj- és lépajknál, de különösen változásnál.

A Tempel forrás borral vegyítve kitűnő diétás ital, a szívra lényegesen előnyös hatással bír. A Tépél forrás ivókúrára használják.

Savanyvíz

IZZADTSÁGTÓL

kipállított források, lábak és homlok között, valamint viszketésggéllel előforduló bőrkütségeknél, óvra, sőt már ellen-bámulatos hatású az **ERÉNYI-főle**

Iehtiöl-Salicyl
 Szegtelan 1. Ára 3 koronás utastárolással. Székélydíj: Erényi gyógyszerész, Szabadzsállítás. Forrástár: Török József, Király-utca 18. szám.

Szt.-Lukácsfürdő

gyógyfürdő Budapest, Buda. Terméskeszes meleg kénos forrás- és iszapfürdők. Vizgyógyászat, világhírű gyógyhely. Masszázs stb. Külön női és férfi osztályok. Olcsó és gondos ellátás. Cezd. kőszvény, idegbajok stb. és a téli fürdőkúra felől tájékoztató prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóság.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

Vagyon 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank.

Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:
 Budapest IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(A turista-egyesület közgyűlése.) A magyar turista-egyesület augusztus 18-án Eperjesen tartandó közgyűléseivel kapcsolatban kirándulások rendez az Eperjes-Tokaji hegységbe a következő tervvel: Augusztus 17-én. Indulás Budapestről Eperjesre. Augusztus 18-án. Kirándulások Nagy-Sárosra, a Várba, a Káiváriára, az Erdei lakhoz, a szent László-hegyre, a Borkuthoz. Augusztus 19-én. Kirándulások Sóóvár-ra, Dubnikra, a Simonka tövében lévő menedékházhoz. Augusztus 20-án. Leszállás a Simonkáról Dubnikra. Innen kirándulás Ránkfüredre, azután Kásán, vagy Garboc-Bogdányon keresztül hazatérés Budapestre.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Uj koronagyéssz-helyettes.** A koronagyéssz-helyettesek nem győzik a munkát s ezen az állapoton most rövidesen segít az igazságügyminiszter. A törvénykezési szünet után, szeptember elején ugyanis meg egy koronagyéssz-helyettes neveznek ki a Kuria mellé s ez, mint megbízható forrásból értesülünk, dr. Devich László budapesti táblabíró, a harmadik büntető-tanács vezetője lesz.

§§ **Holttest utánvétele mellett.** Olyan utánvételt még algha kézbesített a magyar Allamvasut, mint a mult héten. Egyik külföldi túrdóben ugyanis meghalt egy budapesti kereskedő. Az elhunyt felesége, aki nem akar: a férjét idegen földön eltemetni. Holttestét Budapestre szállította — utánvét mellett, minthogy nem volt annyi pénze, hogy a szállítás költségeit nyomban lefizethette volna. A holttest a gondosan elzárt koporsóban szerencsésesen megérkezett a fővárosba, az övezgy azonban, írja az *Ugyvédek Lapja*, nem tudta előteremteni a pénzt, amelyivel kiválthatta volna; a Chevre Kadisához fordult tehát azzal a kérelemmel, hogy váltsa ki a halottat. A zsidó szent egyesület ezt a különös kérelmet megtagadta, s kijelentette, hogy a holttestet ingyen eltemeti ugyan, de arra nincs berendezve, hogy a holttestre még rá is fizessen. Ilyen körülmények között a vasut, minthogy ezt a nem mindennapi árut sem berakározni, sem árverésen eladni nem lehet, a holttestet kiadta az övezgynek, de a szállítás költségét pör után jogja az örökösöktől behajtani.

§§ **Eltöltött betörő tolvajok.** A budapesti büntető-törvényszék Cseke bíró elnöklete alatt ma mondott ítéletet két napi főtárgyalás után Pesti József s társainak büntögyében. A törvényszék dr. Polgár ügyész vád és dr. Kiss Ferenc védbeszède után Pesti Józsefet 9 rendbeli betörés lopás büntetettéért 7 évi és hat havi fegyháza, Bódi Ferencot egy rendbeli lopás büntetettéért 2 évi és hat havi fegyháza ítélte. Zandleitner Gyulát ellenben, akit dr. Fried védett, a törvényszék felmentette. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, de az elítéltek lelleztek.

TÁVIRATOK.

Bécs, augusztus 10. Grófi Hohenauri, akit mexikói osztrák-magyar követélel neveztek ki, elutazott állomására.

Nagyvárad, augusztus 10. Przemyslból ma reggel egy katonai léghajó elindult Peratona Tódor és Tepper Gusztáv főhadnagyokkal. A léghajó Bihar-megyében Kot pusztán leszállt. A tisztek este bejöttek Nagyváradra.

Btüsszel, augusztus 10. Az oszteni és spaai játékbankok megszűntetésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása folyamán a szenátus elhatározta, hogy a játékbankoknak nem ad kártérítést, hogy ily módon akadályozza meg a játékbankok megszűntetésére vonatkozó javaslatokat. A javaslat szerint Osztende öt milliót, a spaai játékbank pedig három millió frank kártérítést kapott volna.

Bergen (Norvégia), augusztus 10. Nagy számú nemzetközi tudós-gyülekezet jelenlétében ma leplezték le ünnepélyes módon dr. Armauer-Hausen, a híres lepra-kutató emléksobrát; a leleplezésnél Lassar, berlini tanár mondott beszédet.

Crispi agóniában.
Nápoly, augusztus 10. Crispi néhány óra óta agóniában van.

A khinal bonyodalom.

London, augusztus 10. A Standardnak jelentik Tiencinből tegnapi kelettel: Mig a többi hatalmasság nyomatókósan felszólalt a nyári palotának az angolok által való újabb megszállása ellen, az angolok egész Khinában a legnagyobb meglepéddel kísérik követük politikáját. Pekingben, azt mondja a lap, csak elszánt, erélyes fellépés van helyén.

Peking, augusztus 10. A követek holnap ülést tartanak. A követek között híre jár, hogy az angol követ egyebek között az ellen is fel fog szólni, hogy vegyes bizottságot küldjenek ki a vámtarifa revidálására. Azt hiszik, hogy ebben az esetben valamennyi követ ki fogja jelenteni, hogy a már elintézt kérdéseket lehetetlen újra kihatítani, a mellett arra fognak utalni, hogy valamennyi követ hozzájárult a bizottság kiküldetéséhez.

Az amerikai sztrájk.

Pitsburg, augusztus 10. A nagy Reversi de Iron Works munkásai Wheelingben, bár nem tartoznak a munkászövetséghez, Schaffer felszólítására beszüntették a munkát.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, augusztus 10. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A nemzetközi gabonapiac ezen a héten szilárd irányzatban maradt. Észak-Amerikában a tengeriaratásban mutatkozó nagy károk a piacokat élénkebb tevékenységre ösztönözték ugy, hogy a tengeri árában nem jelentéktelen emelkedés mutatkozott.

Az európai piacok közül első sorban Berlin követte az amerikai szilárdabb irányzatot, de a párisi piac is, ahol sokat panaszkodtak a francia aratásra, a francia beviteli szükségletet 20 millió hektoliterre becsülte. A bécsi piac azonban nem vett részt a szilárdabb irányzatban és osekély kivételekkel nagyon lanyha irányzatot mutatott. A hét második felében fedezeti vásárlásokra némi javulás árott be, de a hét végén az árfolyamok már alacsonyabbak voltak, mint a mult héten.

Jegyzetetek: Buza őszre 8.25, buza tavaszra 8.65, rozs őszre 7.03, rozs tavaszra 7.39, zab őszre 6.60, zab tavaszra 6.95—6.97, tengeri julius—augusztusra 5.47—5.49, tengeri szeptember—októberre 5.56, tengeri május—júniusra 5.44, repce augusztus—szeptemberre 14.25.

New York, augusztus 10. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8.—(8.—), aug-ra 7.18 (7.18). Novemberre 7.29 (7.23). New-Orleansban helyben 8.1/2 (8.1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphianban 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.25). — Zsír: Western steam 9.00 (8.90). Rohe és Brothers 9.05 (9.10). — Tengeri irányzata igen szilárd. — Szept-re 61.1/2 (61.1/2), Októberre —, —, —. — Decemberre 63.1/2 (63.—). Buza irányzata igen szilárd. — Páros ősz helyben 78.1/2 (77.1/2). Szeptemberre 76.1/2 (75.1/2), Októberre 77.1/2 (76.1/2), Dec-re 79.— (78.1/2). Májusra 82.1/2 (81.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávé: Iair Rio 7. sz. 5.11/16 (5.11/16). Aug-ra 4.90 (4.95). Novemberre 5.10 (5.10). — Liszt: Spring Wheat cears 2.75 (2.75). — Kukor: 3.1/16 (3.1/16). — Őz: 27.12 (27.17). — Rész: 16.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 10. (Terménytőzsde.) (Zárlat): Buza irányzata állandó. Szept-re 71.1/2 (70.1/2), Okt-re 72.1/2 (71.1/2). Tengeri irányzata szilárd. — Szept-re 58.1/2 (57.1/2). — Zsír: Szeptemberre 8.70 (8.62). — Októberre 8.80 (8.70). — Szalonna short clear 8.45 (8.35). — Sertészsír: Szeptemberre 13.97 (13.85). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E.

A jószívű gyerek.

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is tul volt, azt egyszer egy szegény gyerek, annak meghalt apja, anyja, nem volt senkije, semmije. Mit volt szegénynek mit tenni, kapta magát, elindult világgá szolgálatot keresni.

Ment, mendegélt jó sokáig, bekopogtatott minden háznál, de sehol se volt szükség szolgára. Utoljára odaért egy gazdag, fősvény emberhez, azt is megkérdezte, nem maradhatna-e nála.

— Isten neki, azt mondja a gazdag ember, megfogadlak. Enni, inni kapsz valamit, de aztán meg is dolgozz érte. Ha jól viseled magad, egy öltözet ruhát, egy pár fejelés eszimat, meg egy kis bért is adok.

Ott maradt a gyerek s úgy dolgozott, majd megszakadt bele. Enni bizony csak annyit kapott, hogy éppen éhen nem halt, a ruhája is egészen leszakadt a testéről s a csizmáján is több volt a lyuk mint a bőr.

No de azért három esztendő szépén. kihuzott s a harmadik esztendő végén azt mondta a gazdájának:

— Most már adja ki a bérem, gazduram; elég volt nekem itten, egy házzal odébb állok.

— Jól van, azt mondja a fősvény ember, itt van három krajcár, minden esztendőre egy, elmehetsz.

— Hát az öltözet ruha? Hát a csizma? — No majd adok én neked öltözet ruhát, pár eszimat, te ingyenélj te!

Avval fölfogott egy botot, megrakta a gyereket Isten igazában és kilődította a házból. Sirva baktatott szegény tovább.

Ment, mendegélt egy darabig és gondolkodott, mit csináljon a pénzével. Elővette, számolgatta s mikor javában számolgatja, ott terem előtte egy ringyes-rongyos koldus.

— Edes fiam, azt mondja neki, az Isten áldjon meg, adj egy krajcárt.

A gyerek nem sokáig gondolkodott, odaadott neki egy krajcárt.

Ment tovább, mendegélt, számlálgatja megint a pénzt s amint javában számlálgatja, megint ott terem előtte egy ringyes-rongyos koldus.

— Edes fiam, azt mondja, az Isten áldjon meg, adj egy krajcárt!

— Hogyan adjak, mikor nekem is két krajcárom van?

— De csak adj, látod, nekem egy sincs.

Hát adott neki és tovább ment. Veszi elő az egyetlen krajcárját, nézegeti, gondolkodik, mit csináljon vele s mikor javában gondolkodik, megint ott terem előtte egy ringyes-rongyos koldus.

— Az Isten áldjon meg, edes fiam, azt mondja, adj egy krajcárt.

— Nekem sincs több, csak ez az egy kraj-

cárom, de azért odaadom, mert látom, hogy jobb helyre nem tehetem.

— Nem is teheted, edes fiam, meg is áld az Isten érte. En kerültem háromszor is elejbed rongyos koldus képében, hogy kipróbáljam a jó szivedet. Nekem adtat mind a három krajcárod, meg is jutalmazlak érte. Az első krajcárért olyan hegedűt adok, hogyha ezen játszol, mindenkinek kell rá táncolni, a másodikért ezt a puskát adom, ha evvel akármire célszol, mindjárt eltalálsz, a harmadikért nesze ez a zacskó, ebben mindig lesz pénz, valahányszor belenyulsz.

Megköszönte a gyerek a rongyos koldus ajándékát és nagy örömmel ment tovább. A városban mindjárt vett magának új ruhát, új eszimat, aztán vett kocsi, lovat, mindent, amit csak szome-szája kívánt és úgy élt, mint a kis király. Volt pénze bővíben.

Eltelt egy pár esztendő, szép, nagy legény lett a gyerekből s gondolta magában, meg kellene vagy egyszer a régi gazdáját is nézni. Befogott a hintójába s mikor annak a falunak a határába ér, ki jön elője az uton, mint a fősvény ember.

A legény megállította a kocsiját és oda-köszönt:

— Jó napot adjon Isten!
A fősvény ember csak nézett, micsoda ur köszön neki.

— Hát nem ismer? — azt mondta a legény.

Akkor ismerte meg, hogy ez az ő volt szolgája. No iszen elkérdezősködött, hogyan jutott ehhez a nagy urasághoz. A legény megmutatta neki a hegedűjét, puskáját, zacskóját s elmondta, hogyan szerezte. A fősvény ember csak fülelt, csak fülelt, de még a guta is kerülgette, mikor hallotta, hogy az ő három krajcárjával lett ez a legény ilyen szerencsés.

— Enyje, azt mondja, hadd lássam egy kicsit azt a zacskót!

A legény odaadta neki. Több se kellett a fősvénynek! Alig hogy a markában volt a zacskó, uccu, vesd el magad, nyargalt vélo, ahogy csak birt. Utoljára odaért egy helyre, ahol csupa tüskebokor volt s azok közé elbujt.

— No megállj — gondolta a legény — csak szaladj, de azért tudom, ideadod te mindjárt a zacskómat.

Avval elővette a hegedűjét s játszott rajta. No iszen tánca kerekedett erre a fősvény ember s úgy megtáncolt a sok tüske között, hogy a ruhája csatálokban lögött le róla s az egész teste egy seb, egy vér lett. Jajgatva kiáltotta:

— Visszaadom a zacskódat, visszaadom a zacskódat, csak ne hegedűj többet!

Erre a legény abban hagyta a hegedűt s mikor visszakapta a zacskóját, bement a faluba a koresmába, a fősvény ember pedig azon rongyosan, véresen a bírőhöz szaladt, hogy az ő volt szolgája meg akarta ölni.

Javában mulat a legény a koresmában, mikor egyszerre csak jön ám be két szál zsandár, azt

se mondják: jó napot, csak megfogják a legényt, megkötözik s viszik a törvény elé.

Hiába mondta, hogy ő nem akarta a fősvény embert megölni, hogy az az oka, ha olyan rossz-szul járt, nem hitték neki. Akkori időben rémitő szigorú volt a törvény és akasztófára itélték.

Ott ült a siralomházban és nagyon busult, hogy ilyen ártatlanul végzik ki a világból. Amint javában busul, bejön hozzá az egyik strázsa, megkérdezi, nincs-e valami kívánsága.

— De bizony volna, azt mondja; a koresmában van a hegedűm meg a puskám, ha azokat megkaphatnám. Jól megfizetnék érte, aki nekem elhozná.

— Hát 'szen elhozhatom én is, azt mondta a strázsa, mindjárt el is szaladt a koresmába és hozta a hegedűt meg a puskát. Ki örült jobban a legénynek?

Másnap reggel vitték ki akasztani. Megtették a kívánságát, a hegedűjét, puskáját is, mellé tettek a kocsi, hadd nézegesse, amíg életben van.

Mikor ott voltak az akasztófa alatt, a legény fölállt és azt mondta:

— Minden halálraítelt rabnak megteszik utolsó kívánságát. Nem kívánok egyebet, csak ezen a hegedűm meg egyszer elhuzhassam a kedves nótámat.

Ott volt a nép közt a fősvény ember is. Mikor meghallotta, mit akar a legény, elkezdett ordítani:

— Ne engedjétek hegedűlni! Ne engedjétek!

De a bírák meg az egész nép azt felelte:

— Már mért ne engednénk?! Engedjük bizony!

Akkor engemet legalább ketszetek egy fához, mert én nem akarok még egyszer táncolni, azt mondta a fősvény ember.

Oda is kötözték, azt hitték, hogy bolond, a legény pedig neki fogott, hegedült. A hegedűszóra tánca kerekedett az egész nép, táncolt a hóhér meg a bírák meg a katonaság is és addig táncoltak, hogy a nagy fáradtságtól utoljára egy se birt talpon maradni, mind végig nyújtózt a földön.

A fősvény ember járt legrosszabbul. Hiába köttette magát a fához, csak annál rosszabb volt. Ugy kellett neki táncolni mint a többinek s mivel meg volt kötözve, a hátát egészen feldörögölte a fa.

Mikor a legény látta, hogy már senki se bir mozdulni, fogta a hegedűjét, puskáját, a zacskója a zsebében volt és elment. Mire az a sok nép fölkel a földről, addigra ő ungon-berken tul lesz.

El is ment messzire. Ment, mendegélt jó sokáig, míg beért egy másik országba.

Amint a városban ide-oda járkált, egyszerre meglát egy mennykő nagy póznát, a pózna végében egy tüt, a tübe belehuzva egy karikagyűrűt. Az előtt a pózna előtt annyi nép volt, hogy se

REGÉNY.

EGY LEÁNY.

Irta: MAXIM GORKIJ.

(22)

Mily egyszerűen mondta mindezt, — gondolta Szergejevics Hippolit — és egy kis csirke-hust vett. Lehetséges-e, hogy az afféle vonzalom értelmét és részleteit tudja? Meglehet, hiszen a falu olyan nyílt és durva az ilyen dolgokban.

Varenka mulatott Masa zavarán. Masa lesütött szemekkel, az öröm vigyorgásával állt előtte.

— Várj csak, majd elbánik veled! — fenyegette Varenka.

— Hogy szabadna neki! Ó, én nem adom meg magamat olyan hamar! ... Tudja, kisasszony, tudja ... — a kőtnyével elfödte az arcát és majd eldőlt a nevetéstől, — utközben beledobtam a vízbe.

— Igazán? Ez gonosz tréfa! És mit csinált erre ő?

— A csónak mögött uszott ... és egyre kért, hogy vegyem föl ... ekkor kidobtam neki egy kötelet ...

Most már Varenka is és Szergejevics Hippolit is nevetett. Szergejevics Hippolit nem azon nevetett, amin Varenka és Masa, akik maguk elé képelték Grigorit a vízben bukdácsolva, de nevetett, mert örömmel volt tele a szíve.

A szabadság érzete egészen áthatotta Szergejevics Hippolitot, mintha megszabadult volna minden béklyótól. Aztán esodálkozott, hogy olyan vidám és meglegedett, amilyen ennekelőtte soha sem volt.

Masa eltűnt és megint egyedül maradtak. Varenka félig fekvé itta a teáját s Szergejevics Hippolit mint egy álom ködös fátólán át nézte. Köröskörül minden csendes volt, csak a szamovár

duruzsolta a maga különös melódiáját és a fűben néha-néha megzizzent valami.

— Miért ily hallgatag? — kérdezte Varenka Szergejevics Hippolitól és gondolt pillantással nézett rá. — Talán unatkozik?

— Nem. Oly jól érzem magam — felelte halkan, — hogy szinte beszélni sem akarok.

— En is így vagyok, — válaszolta élénken Varenka. — Ha csöndesség van körülöttem, nem szeretek beszélni. Szavakkal ugy sem lehet sokat mondani, hiszen vannak érzelmek, amelyekre nincsenek szavaink. És ha azt mondja az ember: — csönd van, ez már haszontalan dolog, mert a csöndességről nem lehet a nélkül beszélni, hogy az ember meg ne zavarná ... Ugy-e igaz?

Elhallgatott egy kissé, a fenyőerdőre nézett és odamutatott a kezével, aztán halkan, motyogva mondta:

— Nézze, nem olyan, mintha a fenyő valamire figyelne? Alattuk csönd van, csöndesség. Némelykor ugy érzem, hogy ott, abban a csöndességben jó lenne élni. De szép ott a zivatar is, — ó, milyen szép! Az ég fekete, a villámok cikáznak, elsötétül, a szél zúg ... ilyenkor ki szeretnék szaladni messze, a mezőségbe s ott énekelni szerelnékn, vagy esőben a viharral szemközt futni ... Télen is ... Tudja, egyszer egy hófúvásban eltévedtem és majdnem megfagytam.

— Mondja el, kérem, hogy történt ez? — szólott Szergejevics Hippolit.

Nagyon szerette hallgatni. Mintha egy előtte ismeretlen nyelven beszélt volna, — ugy tűnt fel neki — s mégis megérti minden szavát.

— Késő éjszaka jöttem a városból, — kezdte Varenka, közelebb jött Szergejevics Hippolithoz és mosolygó szemével ránézett. — Jakab hajtott, egy öreg, komoly paraszt. Hirtelen hófúvás támadt, borzasztó volt, a szél éppen az arcunkba fujt. Néha elfordult a szél és egy egész felhő havat dobott ránk, úgy hogy a lovak hátraugrottak és Jakab alig ült már a lovak. Ugy zugott minden körülöttünk, mint egy katlan és berekedtünk a hideg hóban. Mentünk, mentünk, hirtelen

azt látom, hogy Jakab leveszi a sapkáját és keresztet vet.

— Mi történt, Jakab?

— Imádkozzék istenhez és szent Varvárához, hogy mentse meg a haláltól!

— Nyugodtan, félelem nélkül szólj, úgy hogy meg sem ijedtem. Megkérdezem:

— Eltévedtünk?

— Igen.

— De talán kitalálunk még ...

— Hogyan lehetne ilyen hófúvásnál az utat megtalálni! Szabadjára érztem majd a lovakat, talán ők jobban megtalálják az utat. De gondoljon istenre!

Jakab nagyon jámbor ember. A lovak megálltak és nem mentek tovább és a hó betakart bennünket. Hídeg volt! A hó éppen az arcunkba vágott. Jakab a bakról leszállt mellém a szánba, hogy mind a ketten nagyobb melegséget érezzünk és a fejünket egy pokróccal takartuk be, amely éppen a szánon volt. A pokrócra sok hó esett, nehéz lett. Ott ültem és gondoltam: — hát elveszttem! Nem eszem abból a konfektból, amelyet a városból hoztam ... Nem féltem azonban, mert Jakab folyton beszélt. Emlékszen még, amint mondta:

— Hej, be sajnálom magát, kisasszony! Miért kell így elpusztulnia?

— De hiszen te is elpusztulsz!

— Mi van azon, én már életem, de maga ...

— És folyton rólam beszélt. Nagyon szeret engem, poról is velem gyakran és dörmög:

— Te istentelen ... Te mokus ...

Lassan, vontatottan mondta ezt Varenka, a Jakabra való visszaemlékezés eltérítette a tárgytól. Szergejevics Hippolit megkérdezte:

— Hogy találták meg hát az utat?

— A lovak fáztak és egyszerre maguktól megmozdultak, mentek tovább és egy faluba hoztak bennünket, mely tizenhárom versznyire van tőlünk. Tudja, a mi falunk nincs messze innét, talán négy versznyire. A parton egyenesen kell menni, aztán egy gyalogutra térni s jobbra

széri, se száma nem volt. A király is ott ült aranyos trónusán, a lánya pedig mellette. Kérdi a legény az egyik embertől:

— Mi dolog az, hogy ennyi nép ácsorog itt a pózna előtt?

— Oh, azt mondja, hát te még azt se tudod? Azért ácsorog itt ez a sok ember, mert a király kihirdette, hogy aki a pózna végiben, a tübe belefűzött karikagyűrűt úgy le tudja lőni, hogy egyenesen a királykisasszony utjára esik, annak odaadja a lányát, a fele királyságával együtt. Sokan próbálkoztak már, de senki a gyűrűnek még csak a közelibe se tudott lőni.

Szeget ütött ez a legény fejébe, odament a király elé, meghajította magát és azt mondta:

— Király felséged, grácia fejemenk, megpróbálkozom, lelövöm azt a karikagyűrűt!

— Jól van, próbáld meg, de ha nem lövöd le, kivesszöztetlek a városból.

A legény fogta a puskáját, a királykisasszony pedig föltartotta mind a tiz ujját, hogy belepotyanik-e a gyűrű. Egyszerre csak — durr — elsült a puská, s abban a szempillantásban ott lett a gyűrű éppen a királykisasszony gyűrűs ujján.

A sok nép azt kiáltotta: Eljen! A király megdiesé, a gyönyörű királykisasszony pedig a gyűrűt mindjárt a legény ujjára huzta s nonsokára megvolt a nagy lakodalom. Ettek, ittak, mulattak, aztán sokáig boldogan éltek. — Ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFELÉK.

Dalok.

I.

Fáj a könnyed, ne könnyezél!
Búsúdnunk kell vége, vége...
Koszorútan homlokodra
Hadd boruljon enyhe béke!

Koszorútan homlokodról
Szálljon el a bánat árnya,
Sötét felhő viharzásna,
Törjön át a nap sugára!...

II.

Csak szomorúnak ne látnálak.
Lankadtnak, mint egy virágszálat.
Ha mélyző szemedbe nézek,
Elfog valami bús igézet.

Első szerelmünk csalfa álma,
A régi árny szívünkre száll ma,
Találkozik tekintetünk,
Mosolygunk, oh, de jaj nekünk!

III.

Hull a levél a fáról,
Fogy az álom,
Minden elenyészik
A világon.

az erdőn át egy völgykötánhoz ér az ember, onnét már látni is a birtokunkat. Ha ellenben az ember a kocsituton megy, tiz versztnyire is van innét.

Néhány madár röpködött körülöttük, leültek a lombokra és hangosan csicseregtek, mintha egymással kieserelnék a gondolataikat erről a két emberről, aki itt oly csendben ül az erdő magányában. A távolból nevetés, beszélgetés és evezősapás zaja hallatszott, valószínűleg Masa és Grigori sétálni mentek a folyón.

— Hívjuk őket és átevezünk a másik oldalra a fenyvesekhez? — kérdezte Varenka.

Szergejevics Hippolit beleegyezett és Varenka a tenyerét az ajka elé tette, mint valami szöcsövet és kiáltotta:

— Jöjjetek ide!

A hangos kiáltás után a melle emelkedett és Szergejevics Hippolit gyönyörűséggel nézte a szép leányt. Érezte, hogy valami — valami komolyra — kellene gondolnia, de az érzelmeinek nem tudott ellentálni.

A csónak megérkezett. Grigori arcifejezése némileg ravasz, némileg bűnbánó volt, Masa haragosnak látszott. Varenka a csónakba lépett és mindkettőjükön jót nevetett, mire ők hasonlóképpen nevettek, zavartan és boldogan.

— ...Vénusz és szerencsés rabszolgái... — mondta magában Szergejevics Hippolit.

A fenyvesben ünnepi csöndesség volt, miként egy templomban és a hatalmas, karsu törzsek úgy álltak, mint az oszlopok, amelyek a nehéz, sötétzöld mennyezetet tartják. Meleg, erős, hegyi illat töltötte be a levegőt és a lábuk alatt halkán zizegtek az elszáradt tülevelek. Előttük, mögöttük, oldalról, mindenütt vöröses fenyők állottak és csak itt-ott a gyökök táján bujt elő a tülevelek sűrű takarója alól egy-egy zöld füveske. Szótlanul, csendesen ment a két ember, majd jobbra, majd balra, kikerülgetve a fákat.

— Nem tévedünk el? — kérdezte végre Szergejevics Hippolit.

(Folytatása következik.)

Hull a levél a fáról,
S én temetem
Gyönyörű álmaid!
Oh szerelem!

Herceg János.

— A legegyszerűbb oszárné. Frigyes oszárné egyszerű asszony volt és egyszerűségét ráplántálni igyekezett környezetére is. A német lapok most néhány érdekes epizódot elevenitnek fel, amelyek bizonyítják, hogy a császárné e törekvése nem mindig talált szíves utánozókat a legközelebbi környezetében sem. Frigyes oszárné már hercegnő korában sem sokat törődött az udvari etikett szabályaival, amely többek között azt is meghatározza, hogy egy vérbeli hercegnőnek például nem szabad egy széklet a szoba közepéről a szoba valamelyik sarkába vinni. A fiatal Viktória hercegné asszony több ízben vétett a szigorú etikett-forma ellen, amiért udvarhölgye meg is feddte.

— Mondok valamit önnek, kedves grófnő — szólt önértetesen a hercegné asszony. — Ön bizonyára tudja azt, hogy az én anyám Angolország királynéja.

A grófnő tiszteletteljesen hajlongott:

— Nos tehát, akkor még egyet mondhatok önnek és pedig azt, hogy ő felsége az angol királyné nem egyszer emelt föl, vagy vitt odább egy széklet. Sőt ha jól emlékszem, az is megtörtént vele, hogy mindkét kezébe egy-egy széklet fogott és azt odavitte gyermekeinek, hogy játszzanak vele. Elhiszi tehát már, hogy az én méltóságomnak sem árt meg az, amit Angolország királynéja olyan sokszor elkövetett?

A grófnő ismételtelen hajlongott és szótlanul visszavonult szobájába.

Egy másik apróság a házias, jó családját jellemzi: Viktória császárné egy ízben, mikor még trónörökös volt, meglátogatta a potsdami kórházat, amelynek várótermében egy szegény asszonyt pillantott meg, aki beteg gyermekét a karján tartva, siránkozva járkált föl s alá a szobában. Az asszonyt sürgősen haldokló férjéhez hívták, aki még egyszer beszélni akart feleségével. A trónörökösnek szánakozólag fordult a szerencsétlen asszonyhoz, aki zokogva panaszolta:

— Meghal az uram és meg szeretné nekem mondani, hogy mit csináljak halála után, hogy neveljem föl a gyermekeket. De ez a kicsiny gyermek itt a karomon szintén beteg és fájdalomban annyira jajveszékél, hogy vele kell maradnom. Nem mehetek szegény férjemhez, aki pedig minden pillanatban meghalhat...

A trónörökösnek erre magához vette a gyermeket és csitítgatva föl s alá járkált vele a várószobában, míg a szegény asszony férje halálos ágyához sietett.

— Dívátváltozások. Asszonyok és urak toalettdolgaiban két nevezetes változást jelentenek. Az egyik tudósítás szól a szmoking haláláról, amelyről röviden már volt szó, a másik a gyöngyök nagy emelkedéséről.

I.

Tizenöt esztendővel ezelőtt született tudvalevőleg a frakkszövetből való szmoking, amelyet mint dohányszókbát viselt először alkotója, egy angol nagy ur. Az angoloktól, amikor már a welsi herceg is elfogadta, csakhamar átvette Franciaország, sőt még a színházba és a bálterembe is bejutott az ebédőlőkből. Aztán egyik párisi szalonban egy tekintélyes urhölgy kicsinyléssel szólott a szmokingról. Ennek híre ment s a szmoking iránt való lelkesedés csökkent. Megállapodtak abban, hogy a frakk mögött van csak a helye, olyan alkalmakra, amikor puha kalapban is meg lehet jelenni. Küzdelem állott be azonban a frakk és a szmoking között. Az egyik párt azt mondta, hogy a szmoking nagyon toladó s nem graciózus, a másik párt azt erősítette, hogy szabásában épp annyi a bölcsesség, mint a frakkban s a szmoking épp úgy kiemeli a termetet és sokkal előnyösebb a frakknál, amelynek két szárnya csak akadály a leülésnél. Azonkívül a szmokingnak zsebe is van, ami praktikus és kényelmes. A frakkosok azt vitatták, hogy a frakk ünnepebb, a szmokingosok erre azzal feleltek, hogy a szmoking demokratikusabb, könnyebben juthat hozzá az ember. Beleszólt a vitába egy angol orvos. A frakk mellett foglalt állást, amely egészebb, mert szabadon hagyja a mellét, a lélekzés is könnyebben esik benne. Aztán a frakk morális batása. Aki estént frakkot huz, annak hosszabb élete van kilátása, betegségeket kerül el, karosu és mozgékony marad. Amikor végül Vacquerin a Figaro kritikusa kimondotta, hogy „A demokrácia nem abban áll, hogy a frakkot megrüvidítsük, hanem, hogy a saccot

meghosszabbítsuk” — akkor a frakk győzelme meg volt pecsételve.

A szmoking tehát meghalt s hamarosan le fog tűnni. A párisi szabók egyéb híján a mellény felé fordították most fantáziájukat. A fehér piké-mellény ugyan még divatos, de a jövő szezon inkább a virágos selyemmellényeknek fog kedvezni. Előbb sötétebb, majd világosabb mellényeket viselnek majd a frakkhoz. A virágos mellény azonban semmiképpen sem újdonság. Nagypapánk is viselték.

II.

A gyöngygyaklón párisi ékszerészek hiteles tanuskodása mellett rendkívül elterjedt Annaira, hogy a kereslet messze felül mulja a kínálatot. A világ összes tengereiben halászzsák a gyöngyöt és még sem elég. Az sem használ, hogy az árak rendkívül megnöttek. Sőt minél drágábbak a gyöngyök annál kívánatosabbak. Különösen a szép gyöngyök. Egy párisi ékszerész kirakatában legutóbb egy negyvenöt gyöngyből álló nyaklánc volt. 440.000 frankot kért érte, s a gyöngyök között tizenkét fekete volt. Egy hétig se maradt a kirakatban. Leginkább az északamerikaiak bolondultak bele a gyöngyökbe. Száz-háromszázezer frankot is fizetnek egy nyakláncért. Csak hogy az amerikaiak jól tudják, mit cselekednek, jól betekették a pénzüket. Az a gyöny, ami tizenöt évvel ezelőtt tízezer frankot ért, ma harmincezerért ér és minél öregebb, annál drágább. A legszebbnek tartják az egyforma nagy és súlyos gyöngyökből álló nyakláncot. Szakértők a féhérgyöngyöknek adnak előnyt, ámbar a feketét is keresik ritkaságánál fogva. Érdekes, hogy a fehér és a fekete gyöngy sohasem terem egy helyen. Egy idő óta rózsaszínű gyöngyök is kerülnek a forgalomba Skócia partvidékeiről, de ezek a gyöngyök: még nagyon ritkák. Vagy fejdísznek, vagy pedig mellűnek használják.

— Kóbor színészek. Egy vén párisi színházigazgató érdekesen jellemzi azokat a színészeket, akik szerződés nélkül kóborolnak ide-oda és könnyelmű merészséggel pazarolják a jelent, a színészi dicsőségnek egyedül termékeny talaját.

A napokban — meséli az öreg direktor — egy fiatal színésszel találkoztam, aki valamikor nagy reményeket támasztott maga felől, de nem váltott be semmit.

— Hogy van? Régóta nem látom a nevét a színlapon! Miért? — kérdem tőle én.

— Nincs szerződés, mert nem vagyok hajlandó magamat megaláznai, — mondja ő. Mulikor husz frank fölépti díjjal akart szerződnetni egy nyomorult zsigori igazgató és én — az arcába kacagtam.

— Jól teszi, ha van miből élnie, ha kész vagyónából élhet.

— Nekem ugyan még csak egy szu sem terhel a zsebemet.

— Nos és miből él?

— Váltókat állítok ki és betáblázom őket a jövőre. Adósságokat csinálók.

Nemsokára egy másik színésszel találkoztam, aki hasonló sorsban volt.

— Nos? Még mindig szerződés nélkül?

— Sajnos. Igen.

— Talán tudsz igazgatót a követeléseit s még mindig 3000 frankot akar keresni havonként, ugy mint régen?

— Igaz. Sokat követelek. De lássa kénytelen vagyok vele. En 60 frank napi jövedelem mellett csak nagynehezen tudok megélni, így tehát inkább várok, semhogy még ennél is szerényebb szerződést el fogadjak.

— És mióta vár a kedvezőbb szerződésre?

— Három esztendő óta.

Egy nyáron, mikor a Dejaset-színházat igazgattam, egy régi színész-barátom kopogtatott a lakásomon. Rossz borbén volt szegény, öt frankot kért tőlem kölcsön, elmondta, hogy családotul nincs egy betevő falaja. Átadom neki az öt frankot és felajánlom neki az egyik szerepet egy olyan darabban, melyet hetenként három-négyezer adattam elő.

— Helyes, — mondja ő — mit fizetsz?

— Tudod, — mondom én — nyárban vagyunk.

A nézőtér egy harmadrésze sem telik meg, de tíz frankot fizetek neked esténként.

— Sajnálom, barátom, negyven frankon alul nem lépek föl — elvből.

Szóltat és büszkén távozott.

— Jégbehűtött kocsik. A francia államvasutak igazgatósága ugyanazok előzékeny az utasai iránt, akik az utóbbi idők rekkenő hősegeitől természetesen sokat szenvedtek. A Páris és Royan közt közlekedő

vonatok személykoosijaiba ugyanis felül is, alul is — külön e célra készült vastartókba — hatalmas jégdarabokat rakat, amelyek állandóan hűsen tartják a fülkék hőmérsékletét. Nálunk Baross miniszter készítette magának egy ilyen jégdűs kocsit, amelyet azonban használatba már nem vehetett, mert mire a kocsit elkészült, ő már meghalt. Vajjon a mi vasutvonalainkon közlekednek-e majd valaha jégbehűtött kocsik?

† **A jó ágy.** Gutzkow Károlyról, a híres német íróról, akinek *Uriel Acosta* drámája csak nemrégiben került színre nálunk, érdekes adomát olvasunk egy német könyvben. Gutzkownak, aki a hatvanas évek derekán Weimarban lakott, az volt a szokása, hogy késő este, lefekvés előtt vacsorázzott és pedig oly bőségesen, hogy éjszaka azután nem tudott aludni. A helyett azonban, hogy álmatlanságát gymora tulterhelésének tudta volna be, az ágyban s különösen a derékajában kereste a bajokát. Az álmatlanul hánykódó író mindent megpróbált, hol följebb emelte a derékaját, hol lejjebb igazította, nem használt semmit, az álom jótékony tündére csak nem akarta lezárni az író fáradt pilláit. Gutzkow szörnyen elkeseredett. Ekkorában történt, hogy egy kis utazást kellett tennie, mely alkalommal éjjel után egy két-három óra tájban érkezett meg Drezdába. Gutzkow farkas étvágygyal hajtatott a szállóba, de a konyha már csukva volt s a büffé-kiszasszony is rég haza takarodott már és éhesen kellett Gutzkownak lelekednie a szép francia ágyba. S ez éjjelen ugy aludt, mint a tej; s másnap szinte újjászületve, megerősödve kelt föl. Hamarosan megfogamzott benne az elhatározás. Becsöngette a fogadót és megkérdezte tőle, eladná-e az ágyat. Hosszabb tárgyalások után megkötötték végre az akut és Gutzkow boldogan vitte magával haza: Weimarba az ágyat s nyomban hálszobájába állíttatta. Megérkezése napján, szokásához híven, element este a törzsvendéglőjébe s hatalmas étvágygyal óriási menüt evett végig. Késő éjjel ment haza a nyugalmas boldog álom reményében. De csalódott. A drezdai ágyban sem jött szemére álom s amikor Gutzkow másnap átvirrasztott éj után fölkel, megint csak a derékaját kezdte vizsgálgatni.

† **A Hotel zur Sonne** A Wagner-imádók ülébe mint valami édes muzsika csöndül ez a név, mert ott van ez a szálloda Bayreuthban és jól ismerik azok, kik a nyári operaelőadásokra odazarándokolnak. A Hotel zur Sonne azonban nem érdemi meg, hogy lelkesedéssel gondoljanak rája, mert sehoisem nyuzták még egy le a vendégeket, mint benne. Ezek óta megy ez már így, míg az idén kibővült a hatóság és a bayreuthi tanács hivatalból állapította meg azokat az árakat, amelyekkel szállásért, ételért, italért szedni szabad. Mert ime, milyen árakkal kezdett dolgozni ebben a szezonban a Hotel zur Sonne!

- Egy egy ablakos II. em. szoba: 30 korona.
- Egy sandvich 3 korona.
- Két lány toás 2 korona.
- Egy málnaszörp 1 korona 20 fillér.

Ezt már a Wagner-imádók is megcsokálták s a tanács alaposan leszállította az árakat.

† **Öngyilkos gyermekek.** Egy német tudós, dr. Baer A rendkívül érdekes tanulmányt írt a gyermekek öngyilkosságáról. Arra a konkluzióra jut, hogy a gyermekek öngyilkossága nagyon nagy mértékben növekszik, teljesen függetlenül a felnőttek öngyilkosságának szintén tekintélyes számától. A felső határnak Baer a 15-ik életévét veszi. A legalsó határát nem jelöli meg, mert még öt évesnél fiatalabb gyermekek is öngyilkosok lettek. Baer ezeket a ritka eseteket azonban csak véletlennek tekinti, amelyeket nem is használ fel statisztikájában. Nagyon tanulságos az a statisztika, amely a 10-ik és 15-ik életévek között történő öngyilkosságokról szól. Ezt az egyes országok szerint állította össze. Franciaországban dr. Périer szerint a gyermekek öngyilkosságának száma folyton növekszik. 1881-ben még csak 61 gyermek lett öngyilkos, 1896-ban már 90. Angliában a 15 évig terjedő korig 1 millió gyermekre 1861—1870 között 29 gyermek esik, 1871—1880 között 35; 1881—1890 között 81. Olaszországban és Svájcban is növekszik az öngyilkos gyermekek száma. Poroszországban 1869-től 1898-ig összesen 1708 gyermek (1346 fiú, 362 leány) követett el öngyilkosságot.

— A gyermekek öngyilkossága — írja Baer tanulmányában — modern kulturális és szociális és tünk produktuma. Degeneráció az egyik oldalon, rossz nevelés és korai érettség a másik oldalon: ezek magyarázzák meg az öngyilkosságok folytonos fokozódását. Igyekezzünk a gyermek testi és lelki tulajdonait mielőbb megismerni, hogy ezek szerint alkalmazzuk a nevelést. A szülők, tanítók és az orvosok együttes munkája legyen ez.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, augusztus 10.

Gabonatzlet. (Reich Jenő és Társa jelentése a Budapesti Napló számára.) Az időjárás a lefolyt hét folyamán nagybárra száraz és napos volt. Csapadék azonban az ország majd minden részében fordult elő és ez a hőmérséklet lényegesebb eszökkenését hozta magával. A cséplési eredmények felőli jelentések nem javultak; a vidéki piacokon pedig a kínálat az előrehaladott időnyhez viszonyítva tartósan gyenge maradt. A tengeri és a kapás növények felőli hírek azonban, tekintettel a bekövetkezett eszözésekre, általában kedvezőbbek. Az aratási munkálatok a külföldön is előre haladnak, az eredmény azonban majd mindenütt várakozáson aluli marad.

A külföldi piacok üzletviszonyait illetőleg az alapirányzat nagybárra szilárd ugyan, a forgalom azonban nem öit sehol nagybó terjedelmet, a fogyasztás tartózkodó és a spekuláció, mint eddig is, tétlen. Amerikában a tavaszi buza rendkívüli terméseredménybe helyezett bizalom alábbszállt, a tengeri természet-hozamában jelentékeny hiány mutatkozik és az irányzat tovább volt emelkedő, hogy csak a hét végével eszökkenjen némileg, a látható buzakészletek jelentékeny gyarapodása folytán. A tengeri-határidők állandóan szilárdak. A Brandstreets becslése szerint a buzakészletek a mult hét óta 2073.000 busnelle emelkedtek, míg a tengeri-készletek 809.000 busnelle eszökkenek. Angliából csak eszékely variációkat jelentettek és egyenlegként alig van változás. A francia piacok állandóan szilárdak, annál is inkább, mert mindinkább bebizonyosodik, hogy nagybó importára lesz szükség. A buza és liszt ára egyaránt fél frankkal javult. A német piacok ugyancsak szilárdabbak voltak, a nélkül azonban, hogy ezzel a forgalom is élénkebben alakult volna. A többi kontinentális piacokon az üzleti tevékenység gyenge maradt és az árak alig változtak.

Nálunk is korlátolt a forgalom és a kínálat inkább gyengének nevezhető. Az árak a főkenyérkekben inkább tartottak, míg a többi cikkek lanyhulók.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buza még szilárd irányzatban indult. A malmok némi vételkedvet tanusítottak és különösen ó áru, melyből a raktárkészletek már fogytán vannak, találkoztak jobb érdeklődéssel. A hangulat azonban hamarosan elnyhyni. Jóllehet a hozatalok eladatlan árúban inkább gyengének mondhatók, a malmok tartózkodók maradtak. A napiforgalom mérsékelt volt és az árak csak nezezen voltak tarthatók, sőt ó árúban épp ugy, mint uban is 5—7½ fillérrel olcsóbban záruinak. Az összforgalom 150.000 mm., a heti hozatal összege 145.000 mm.

Rozs a hét nagybó részében továbbra is el volt hanyagolva, a kínálat aránylag mérsékelt ugyan, a kivétel részére azonban éppugy mint a fogyasztás céljára is eszékely volt az érdeklődés, minéltova az árak korlátolt forgalom mellett 5 fillért vesztettek. A hét végével osztrak számlára valamivel jobb volt a forgalom, a nélkül azonban, hogy ez az árakra befolyást gyakorolt volna. Jegyzésünk minőség szerint budapesti paritásra 6.55—6.70 korona készpénzfizetéssel és 6.80 koronáig három óra, helyben átvéve. Nyári szárazsók szintén csak korlátoltan voltak forgalomban és csupán a budapesti árak viszonylatát érték el. Nagy-Károlyban 6.—, Berettyó-Ujaluban 6.—6.05 koronát fizettek. Ó-rozs üzletlen.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) ugyancsak esendes irányzatú. A kereslet lényegesen eszökkenet és a forgalom csupán kisebb tételekre szorított, melyek gyárosknál 6.10—6.30 korona között, hízaloknál szűkséglet esetén Kőbányán valamivel ezen árakon felül is találtak elhelyezést. Malata- és sörárpkban állomásokon átvéve az üzlet csak nehezen alakult; néhány külföldi vevő piacukon ugyan jelen volt, ezek azonban csakis viágos, erőteljes tiszavideki, valamint finom felvidéki árpa iránt érdeklődtek; a kínált árak a mult hétvez viszonyítva 25—30 fillérrel voltak olcsóbbak és az eladók így is erősen kínáltak. Gyenge és közepminőségű tiszavideki áru, valamint közepminőségű felvidéki árpa teljesen el volt hanyagolva. Tiszavideki árut 6.—6.50, jobb minőségűt 7.—koronáig, finomabb felvidéki árut 7.50—8.—korona között jegyzünk.

Zab (uj) bővebb kínálat folytán lanyha volt és a vevők tartózkodása mellett ismét 15—20 fillért vesztett. Szín és tisztaság szerint helyben átvéve 6.20—6.50 koronát jegyzünk. Ó-zab alig van a piacon. Az összforgalom ca. 4000 mm.

Tengeri Kőbánya részére augusztusi kötések ellenében néhány fillér ráfizetéssel cseréltetett. Tiszavideki állomásokon a kínálat gyenge és a mult heti jegyzések tartottak maradtak.

Olajmagvak. Káposztarepce (készáru) csehországi gyárosok részéről élénk keresletnek örvendett és folyton emelkedő árak mellett budapesti paritásra 13.85 koronát fizettek: Káposztarepce augusztusra jelezési vételekre gyorsan volt emelkedő; 13.45 korona után a hét végével 13.85—13.90 koronán zárul. Bánáti repceből nincs kínálat. Lenmag keresett és szilárd 14.50—15.50 korona körül értékesíthető helyben. Vad-

repce 6.—6.50 korona, gomborka 12.—13.—koronát jegyez helyben.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Az e heti lisztüz etet a nyugodtság jellemzi íóképpen, mert ugy a belőli, mint a külföldi forgalom csak igen jelentéktelen maradt. A kereslet e héten a sötétebb fajták iránt is megcsappant, ugy hogy malmunk már megint nagy készáru készlet felett rendelkeznek. Viszont azonban nagy érdeklődést tanusítottak kereskedőink a takarmánycikkek iránt, melyeknek ára folytonosan emelkedik és amelyekből ószre való szállítással már nagyobb tételek eladásra kerültek.

Az árak a hét folyamán nem változtak. Atlasg budapesti jegyzések 100 kilogrammonként, zsákostól Budapesten szállítva:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	24.60	23.70	22.70	21.80	21.30	21.—	19.90
		7	7½	8			
		15.—	15.40	10.40			
	Finom korpa:			Goromba korpa:			
Ar:	korona 8.70			8.80			
	Dara:		AB	C			
			25.20	24.20			

Vetőmagvak (Mauthner Ödön tudósítása.) Idei termésű homoki búkkönyből már némi mennyiség piacra került és a kereslet gazdak részéről meglehetősen élénk. Nagy kelendősége volt ósi búsnak, mihez az idei alacsony ár lényegesen hozzájárult és különösen gazdak részéről érkeztek nagybó rendelések. Biborhere iránt élénkebb érdeklődés mutatkozik, mint az előző héten. Ára változatlan. Lucernában jó kereslet észlelhető. Angolországból jó perjeftinag-termést jelentenek, mivel azonban tavalyi termésből készlet nincsen, új árúért meglehetősen magas árakat követelnek. Muhar iránt már eszékely az érdeklődés.

Szeszizlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A helyzet változatlan sem az árakban, sem az üzlet irányzatában változás nem észlelhető. Elkelt: nyersszesz finomított részére 42—42.50, finomított szesz nagybóban 116—116.50, kicsiben 117—118, denaturált szesz nagybóban 33—34, egyes hordókban 35—36 koronával, helyben.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor jelentése.) A kasszei töröküzáritó busása e cikkre is kiterjed, amennyiben a denaturáló szerek aszszéből készülnek, amely cikket az emittet vállalat gyártai állították elő. A sok üzembeszütéses íoytán a denaturáló szerek ára 15—20%-kal felszökött. Eme drágulás csak később fogja éreztetni hatását, mert gyáraink ez idei szükségleteiket denaturált szerekben idejében fedezték. A fogyasztás jelenleg eszékely és csak későbbi szállításra mutatkozik érdeklődés. Mai nagybó jegyzések 34—35 korona 10.000 literenként hordóval együtt budapesti állomásokra szállítva, készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Ipar és kereskedelem.

Vásárosarok. (Vámos és Bruszt hatóságí közvetítők üzleti jelentése.) Az elmúlt hét első felében igen mozgalmas volt az üzlet, az utolsó napokban azonban lanyhább irányzat jutott érvényre. Husfélékben esendes volt az üzlet és csak helyi vágasú áru került változatlan árak mellett eladásra. Vadfélékéből a foglyküldeményök szenvedtek sokat a szállítási tartama alatt, amiért ajánljuk a beküldőinknek, hogy a loglyokat friss és teljesen kiült állapotban adák föl címünkre a központi vásárosarok állomásra. Fogly mindinkább több érkezik a piacra és a nagybó kínálat következtében az eddigi érvényben volt magas árakból engedni kellett. Fogly párjáért ma 1.80—2.—korona volt elérhető. Óz kilója egészben mérve 1.60—1.80 korona, szarvas kevés kerül terítre. Prima tojást a hét első felében igen keresték és friss árúért 56—57 koronát is szivesen fizettek. Ma némileg esöndesebb az üzlet hangulata és prima magyar áru 54—55 koronát, erdélyi áru 51—53 koronát jegyez. Az állandó, rendszeres szállítás íóltötte ajánlatos. Tejermekekben is gyöngült a kereslet. Prima teavajért ma 1.70—2.20 korona, friss, természetes vajért 1.40—1.60 korona volt elérhető. Turó teljesen el van hanyagolva és még ár alatt sem lehet eladni. A tulajdonképpeni üzlet e héten is a gyümölesfélékben bonyolódott le. Dinnvételék is waggontételekben állottak naponta rendelkezésünkre. Finomabb görögögdinnye száza ma 20—24 korona, apró s kevésbé ismert görögögdinnye száza 12—16 koronával volt forgalomban. Turkesztán dinnye 100 dbja 6—10 korona. Nyári alma mm.-ja 8—10 korona, körte mm.-ja 8—10 korona, finomabb, egészszéges árúért meglehetősen magasabb árak érhetőek el. Ószi barack kilója 40—70 fillér, minőség szerint. Baromfélékben változatlan hangulat mellett a legutóbb jegyzett árak vannak érvényben.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-íóvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi augusztus 10 Készlet 275 darab. Érkezett 1085 darab. Összesen 1360 darab. Eladatott 1271 darab. Maradt 87 darab. Napí árak: 120—180 kilogramm sulyban 88—92 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 87—92 koronáig, 320—380 kigr. sulyban 86—92 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 80—85 koronáig. Malac 72—74 korona. A vásár élénk volt.

A budapesti gabonatzsáde.

Budapest, augusztus 10.

Készbuza ma mérsékelt kínálat és gyöngye vételkedv mellett esöndes irányzatú volt; elkelt 14.000 métermázsa, e közül waggónáru valamivel olcsóbb, és nagybó tételek változatlan árakon. A többi cikkekben szintén esendes az irányzat.

PÁRISI NAGYÁRULHÁZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is
pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtáványozva
lesz. Amidőn ezen bevásárolt árak együtt a 20 korona összeget meghaladják, vagy
20 korona értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művésziesen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HÚ FÉNYKÉPET

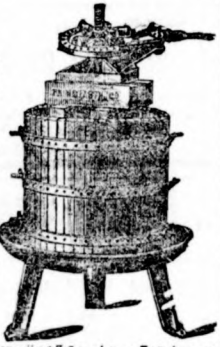
csupán a kifejlesztést és a díszes papírkeretért (passe-partout) önköltségünket 3 koronával számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát 20 koronán alul elkészíteni.

Az 1901. évre szóló teljes naptárral ellátott **KÉPES NAGY ÁRJEJYZÉK** a közkedvelt egy és kétkoronás árnosztályunkról, valamint az összes árúcekkokról kívánatra ingyen és bérmentve.

A NAGYKANIZSAI Felső Kereskedelmi Iskolánál,
melynek érettségi bizonyítványa az egyévi önkéntes katonai szolgálata jogosit, a tanulók beírása szeptember 1., 2. és 3. napján eszközölhetnek. Az 1-1 osztályba felvehető tanulók száma korlátozott lévén, kívánatos, hogy különösen az alsó és középső osztályba beírási óhajtok már szept. 1-én jelentkezzenek. Bővebb felvilágosítást készséggel ad, és az intézet évi értesítőjét kívánatra küldi az igazgatóság.

Budapesti Rőser-tanintézet
Alapított 1853-ban. Tanulók száma 15733.
3-osztályu nyilvános felső kereskedelmi iskola,
4-osztályu nyilvános polgári iskola,
Nevelő-internátus,
BEIRATÁS: auguszt. 30-tól szepf. 5-ig.
Értesítő kivonatát Rőser János igazgató küldi: Budapest, VI., Aradi-utca 10.

Gyümölcs és szőlőbor készítési gépek.
Gyümölcs és szőlő sajtók,
folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomór szabályzóval. A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.
Hydraulikus sajtók.
Szőlő és gyümölcs zúzó
és bogó morzsolók.
Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.
Szőlő és gyümölcs őrítők, aszaló-készülékek gyümölcs és főzések aszalására gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szab. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetezők gyártásának és szállításának jótulajdonosai a legjobb kivitelben
MAYPARTH PH. ÉS TÁRSA
cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntő és gőzhámor. **BÉCS, II. Taborstrasse 76.**
Külföldre 450 arany, ezüst és bronz éremmel. Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Képviselek és viszontárúsítók felvételnek.

SPECIALISTA
sérvekötésben!
Keleti J. ortopédiai műintézete ajánlja minden sérven szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1900. évben cs. és kir. szabadalmazott sérvekötőjét. Nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fegyése által felülmul minden más gyártmányt.
Arak: Egyoldalu Kétoldalu
12 korona, 24 korona
Gyárainban teljes jóállás mellett készülnek, továbbá járó- és támgepek, műfűzők ferdeízület részére és scoliosis-ná Hessing rendszerre szerint Műlábak és kezek, haskötők, kőrdőkeverőkötők, görcsér-harisnyák stb. stb.
Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett ingyen küld szét:

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kőtszer-gyára (alap. 1878.)
Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17 c.
Gyár: Központi városház.
Kéretik a címre jól ügyelni.
12 korona rendeléssel bérmentve. Meg nem felelő készségeit kizárólag.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiataloknál könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapotot megszüntesse. Kell lenni valakinél, a ki a fiataloságot a neki életűl jókarmattal, ószintén és behatárolt felvilágosítással, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait hátra, tartozkodás nélkül és bizalmasan elmondassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan felkimeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életűl vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az eseteg már meglévő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magaslatos hivatású és erre való Dr. Palóc v. kórházi orvos, specialista országos híru intézet (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett karhat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki életűl felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedve meg tisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a korányszokottól, lelki kinyaj megszűnik. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegon biztos és teljes eredménnyel használt gyógymódnál fogva a monarchiában utóbbi és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palóc az ó speciális gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakkoros sebeket, hűgység, hólyag, ideg- és hátgerinc-bajokat, az önfertőzés és szifilisz utóbjait, magömlés-égyengült férfierőt (impotenciát), aranyert, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére különvárosi terem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen órnál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor azive-onának leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levelekre csak válaszbélyegget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégtök, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszeréről is gondoskodik. Rendelés naponta délelőtt 9 órától délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig).
Cím: Dr. Palóc v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10

Tan- és nevelő-intézet
nyilvánossági joggal
Budapest, Hold-utca 19. sz.
Az intézet 23 év óta áll fenn.
Dr. László Mihály nyilvános főgimnáziumában és nevelőintézetében, mely államérvényes osztály- és érettségi bizonyítványokat állít ki, a beiratások szeptember 1-én kezdődnek. Azonban már most is lehet előjegyezni.
A növendékek lehetnek bennlakók, félkosztosok és bejárók. Értésítővel kívánatra készséggel szolgál az igazgatóság.
Dr. László Mihály, igazgató.

Leánynevelő- és tanintézet
nyilvánossági joggal felruhazva, **Rákos-Palotán** nyilvánossági joggal felruhazva.
Áll 4 elemi és 4 polgári osztályból. Kitűnő tanórök. Elfogad bennlakó növendékeket (felöltöket is). Kiállít államérvényes bizonyítványokat. A nevelői díj igen mérsékelt. Rákospalota Budapesthez csak 15 pernyi távolságban fekszik, egészséges, falusi levegővel. Tágas, árnyékos kert. Kívánatra ismeretővel szolgál.
Üz. STETTNER AUGUSTA, igazgatónő.

Aranyosi Miksa
felső kereskedelmi iskolája
Budapest, V. kerület, Nagyköröna-utca 13. szám.
Államérvényes bizonyítványok. Egyéves önkéntességi jog.
Az intézet internátussal van összekötve.
Előjegyzés a szünet alatt is. — Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Kolozsvári Felső Kereskedelmi Iskola
Kereskedelmi Akadémia
bennlakással 100 tanuló részére.
Ezen intézetet vezetők ifjak jogositottak a katonai önkéntességre. A bennlakás a kényesebb igényeket is kielégítő modern berendezésű, egészséges és tágas munka- és hálótermekkel, ebédlővel, kóróddával, fürdővel, olvasó-, zene-, vívó- és játéktérrel (összesen 63 terem), tekepályával, 4488 m. tágas udvarral, a tornázásra teljes berendezéssel, vízvezetékkel és légszusz-világításai van ellátva. Az intézet közvetlen közelében van a városi sétaligetnek. A teljes ellátásért 800 K. fizetendő és a folyamodások augusztus 15-ig beadandók. Az első osztályba négy középszályt vezetők ifjak vétettek fel; évi tandíj 120 K. Az intézet 1872. óta áll fenn; a múlt évben 255 növendéke volt. Az intézet 1902/3. tanév kezdetén akadémiái tanfolyammal fog kibővíteni. Részletes programot küld az igazgatóság.

Nem hiteget, mint lidércfény A Hecht-banktól vett igérvény. Ott az igazi szerencse, igérvényt lát ott szerencze. Fortuna csupán ott kedvez, S feléd repül a sok ezres. A Hecht-banknál van remény, Hogy betit a fonyeremény. 3 kor. 50 fill. földhitei-igérvény. Nyeremény-jegyzéket küldünk. HECHT-bankház Budapest Ferenciek-tere 6. szám.

Titkos betegségek ellen
20 évi, részben katonai orvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
Dr. KAJDAGSY,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
Electrotherapiail rendelő-intézete
IV. Kigyó-utca 5. l. em. Klottid-palota (átjáróház és lift használat).
A legelhanyagoltabb hűgységfolyásokat, leg súlyosabb hűgységfolyásokat, bujjakkoros sebeket, apyhiást, az önfertőzéstes utóbjait
Egyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkérölt és hatásában páratlan sikerű
Electro-Massage
vagy Psychrophor
Által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befesz-kezelés nélkül, a legmarkosabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létező hátgerincnebakokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat KÖZÖN VÁROSTEREM.
Levelekre díjtalanul azonnal választottatik; esetleg gyógyszeréről is gondoskodik a lesz.

Legjobbajk saját nemükben a

MAGGI

élelmiszerek.

Minden család számára legnagyobb értékű birnak.

Maggi izesítésre minden leves-, bouillon-, mártás- s főzeléknek stb. meglepően jó ízt kölcsönöz. Néhány csöpp elegendő. Üvegecskében 50 fillértől kezdve.

FRANCIA LEVESEK 1 tábla ára 15 fillér és elég 2 adag erős, könnyen emészthető, egészséges leveshez, mely csupán víz hozzá-tételével néhány perc alatt előállítható. 19 különféle fajtában.

ERŐLEVES-TOKOK ára 20 fillér.

1 tok elég 2 adag leg-finomabb erőleveshez, mely csupán forró vízzel leöntve, minden további hozzá-tétel nélkül, azonnal előállítható.

Egy kísérlet meggyőzőbb mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csomageléréskedésben és droguériában kapható.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanakt, gyors, alapos és kérelmes módon biztos gyógyulást obajló szenvedőknek. 30 éves kórhad és magán-gyakorlat tapasztalataival fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor gyógyít férfiakat és nőknél foglalkozást szavaz nélküli mindennemű bármily régi kórhad

Nemi betegségeket úgy mint húgyveszélyt, hólyag- és vizeleti bajokat, **hujakóros sebeket, syphilit,** önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmagkacsaabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia) meglepő biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepest-ut 14. sz. 1. e.

Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.

Külön várótermek. Külön be- és kijárat.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

Levelekre rögtön válasz.

LIPIK

SZLAVONIÁBAN

I. rangú fürdőhely.

Egyetlen jótárlatma alkalkus hóforrás (64° C) a kontinensen.

A lovajvölgyi vasut állomása (Dugosellon 4) Azonkívül Pakrac-Lipik délvasut állomása (Zóntarifa) közvetlen kocsiosztással május szeptember Szeged-Lipik. d. u. 4. 34 és Veszprém-Lipik-Szeged d. e. 8. 35.

Külföldi utazók: Bécs, London, Róma, Brüsszel.

Fényesen berendezett gyógyterem, kávéház és vendéglő, nagy-számos park, fedett sétány, kitűnő gyógyászatok, gyermek gyógyintézet, pompásan berendezett fürdőépületek Villanyos világítás.

Földművelésügyi hatásv. gyomor-, bél- és gégehurta-nál, közhvény és csuszobajoknál, ischiásnál, csont-bajoknál, mindennemű hurutos bántalmaknál, valamint minden mirigy- és vérbetegségknél.

Hivatalos fürdőorvos: Szencmeyer Bertalan dr.

Jódekvíz széküldése egyenesen a forrástól, továbbá Edelkvíz a gyógyfürdőben.

Jóidőrássá közvetlen a fürdőigazgatóságánál rendelhető.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Növekvő felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Kataphorese

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

gyógymód

